

NGAY
MAY

NĂM THỨ TƯ — SỐ 151, GIÁ 0310

THỨ BẢY 4 MARS 1939

BANG BẠNH — *Bàm quan lớn, con tưởng cậu ày là con An-nam, nên con mới dăm đánh.*

Ở Hanoi, ai có bệnh cũng chỉ dùng thuốc LE HUY PHACH

Lưỡng nghi bổ thận số 20 — 1p.00

Đàn ông bại thận : đau lưng, tiểu tiện trong đục bất thường ; di tinh lưỡng đến tinh đục lnh khi đã tiết ra. Mộng tinh mơ ngủ lưỡng giao hợp, tinh cũng xuất ; Hoạt tinh : khi giao hợp tinh khi ra mau quá. Liệt dương : gần đàn bà mà dương không cứng. Những người sau khi mắc bệnh phong linh ; còn xót qui đầu, có ít vằn, đau lưng, mờ mắt...

Các bệnh kể trên đều dùng thứ thuốc « Lưỡng nghi bổ thận » số 20 của Lê-huy-Phách, bồi bổ chân thận, kiên tinh, cố khí... khỏi hết các bệnh. Kể có hàng trăm nghìn thứ thuốc « bổ thận », nhưng ai cũng công nhận thuốc « Lưỡng nghi bổ thận » của Lê huy Phách là hay hơn cả. Thuốc này đã chữa khỏi hàng nghìn, vạn người có bệnh ở thận.

Điều kinh chủng ngọc số 80 — 1p.50

Các bà kinh hành khi lên tháng, khi xuống, hoặc 2, 3 tháng mới thấy một lần, hay thấy 2, 3 lần trong một tháng mà sắc huyết tím đen... Trong người bần thần khó chịu, mỗi sương sống, đau lưng khi hành kinh... Dùng thuốc « Điều kinh chủng ngọc » của Lê huy Phách khỏi các bệnh, kinh nguyệt điều hòa, lại mau có thai nữa.

Vạn năng linh bổ số 90 — 1p.00

Thuốc bổ sức khỏe dùng chung cho các cụ già, đàn ông, đàn bà, người nhớn, trẻ con dùng thuốc này, phần khởi tinh thần, thêm trí khôn, tăng trí nhớ, sức lực hơn lên. Các cụ già dùng thuốc này, khỏi bệnh ho về đêm, hay thở, tức ngực, tăng thêm tuổi thọ. Đàn bà dùng thuốc này : khí huyết điều hòa, tăng thêm sức khỏe. Đàn ông dùng thuốc này : thận khí rồi rào, sức lực hơn lên. Trẻ con dùng thuốc này : mau nhớn chịu chơi. Không có bệnh dùng thuốc « Vạn năng linh bổ » của Lê huy Phách lên can. Thực là một thứ thuốc bổ hay nhất !

Nhà thuốc LE HUY PHACH 19, Boulevard Gia-Long — Hanoi

Tổng phát hành tại Trung kỳ : M. Tôn thất Xứng, 119 Rue Gia-long Huế.
Khắp các tỉnh Trung, Nam, Bắc, Ai-lao, Cao-mên đầu đầu cũng đều có đại lý

Bổ phế trừ lao

Thuốc « Bổ phế trừ lao » của Lê huy Phách là một thứ thuốc « bổ phổi » công hiệu như thần. Dùng thuốc này khỏi các bệnh khái huyết, khạc huyết (ho, khạc ra máu), khỏi bệnh xuyên sác, khỏi bệnh đau ngực, tức ngực, khỏi bệnh ho đờm, ho khan, ho rúc lừng cơn, khỏi các bệnh phổi yếu, khỏi bệnh ho gà của trẻ con, phòng trừ các bệnh lao phổi !

Trong mùa này ít người tránh khỏi những bệnh ho. Dùng thuốc này, các bệnh khỏi hết, không bao giờ sinh ra những bệnh nguy hiểm được. Giá 1p00 hộp nhớn Op60 hộp nhỏ.

Thuốc lậu

Mới mắc : tức buốt, dài rất, ra mủ... « thuốc năm 1935 » số 70 hay nhất. Thuốc này hay lắm đã làm lặn áp hết thầy các thứ thuốc có bán ở xứ này. Bệnh lậu mới mắc dùng « thuốc năm 1935 » của Lê huy Phách khỏi ngay. Kinh niên : ít mủ phải đi phải lại nhiều lần, sáng ngày ra năm vuốt có 1, 2 giọt... đã chữa đủ các thứ thuốc mà không khỏi, dùng « Lậu mủ » số 10, nhất định khỏi bệnh lậu kinh niên. Đã ngàn vạn người dùng đủ các thứ thuốc mà bệnh vẫn hoàn bệnh, tiêm đã chán, uống đã chán mà bệnh vẫn trơ ra... Dùng « Lậu mủ » số 10 của Lê huy Phách chắc chắn khỏi bệnh lậu kinh niên.

Lọc máu trừ trùng

Lậu, giang mai chưa tuyệt nọc : tiểu tiện trong đục bất thường, có giây, có cặn, xót qui đầu, giết thịt trong người đau mỗi : vàng đầu ù lại, đau lưng... Dùng « tuyệt trùng » số 12 Op60 của Lê-huy-Phách bệnh khỏi, tuyệt nọc không bao giờ trở lại nữa, chắc như vậy. Người yếu sức, cần phải dùng kèm « bổ ngũ tạng » số 22 1p00

Giang mai

Lở loét qui đầu, mọc mào gà, hoa khế, đau xương, đau luy... phá lở khắp người nặng nhẹ mới lâu... dùng thuốc giang mai số 18 của Lê-Huy-Phách khỏi hẳn bệnh giang mai.

CIGARETTES JOB
IMPORTÉES D'ALGER
SOCIÉTÉ JOB ALGER
MARQUE DÉPOSÉE

0,13

0,06

TUYÊN BUÔN TẠI XỨ "AN - DÊ - RI"

riên
B
đầu
mô
kho
chợ
khô
đến
ký.
tron
R
Tân
1922
ngườ
Rời
và l
mộ v
N
luồng
đôn
Ch
một
dịp
quá
chính
r ăng
trào p
tác t
vệ sin
là các
nào là
Nhữ
Delam

Chợ phiên Anh Sáng

dề dựng thôn Anh Sáng Voi Phục

Thứ sáu 8 Mars hồi 17 giờ rưỡi

Khánh thành chợ phiên tại PARC AUTOS

Thứ bảy 4 Mars từ 16 giờ

Chơi và thi thuyền trên hồ Hoàn Kiếm

17 giờ

Garden party tại PHỦ THÔNG SỨ

Chủ nhật 5 Mars, 15 giờ

Thi xe hoa tại VƯỜN HOA PAUL BERT

Vấn đề cần lao ở Đông-dương

Trong rừng cao-su

O' BÊN Đông dương vô duyên, dân cần-lao, ngoài cái chế độ cưỡng bách di tích của thời đại phong kiến, còn phải chịu một chế độ riêng: chế độ làm phu dài hạn.

Bắt đầu từ năm 1909, lúc bọn tài phiệt bắt đầu khai thác những khoáng đất đỏ mênh mông ở miền Nam hay ở bên Cao-mên, những khoáng đất màu mỡ để trồng cao-su, họ mới chợt nhận ra rằng ở những nơi ấy dân thưa không đủ dùng để làm đồn điền. Họ mới nghĩ đến những làng đồng đúc ở trung châu Bắc Kỳ, rồi đưa dân đi vào miền Nam làm phu trong một thời hạn dài.

Rồi từ đấy, phu mộ vào trong Nam hay sang Tân-thế-giới mỗi năm mỗi nhiều. Đến năm 1922, người ta thấy ở Nam-kỳ có 9000 phu người Bắc. Qua năm 1924, thêm lên 6000 phu. Rồi mấy năm sau, cao su bán ra ngoài dễ dàng và lợi có hàng triệu, nên năm 1927, người ta mộ vào gần hai vạn người.

Nhưng năm ấy cũng là năm bắt đầu có một luồng dư luận công kích chế độ mộ - phu làm đồn điền.

Chính phủ cho rằng sự công kích ấy là do một bọn phản đối nước Pháp gây nên, nhân dịp các đồn điền thái vè quê những dân phu quá ngang ngược hay quá ốm yếu. Nhưng chính một người Pháp, ông Chassaing, đã viết rằng sự công kích ấy, gây thành một phong trào phản đối chế độ mộ phu, là vì chế độ ấy tác hại: nào là dân phu không được sống hợp vệ sinh nên ốm đau, chết chóc rất nhiều, nào là các số cao - su không theo đúng giao kèo; nào là bọn cai đề nén, đàn áp dân phu.

Những điều ấy đúng với sự thực. Ông Delamarre, một nhà cai-trị được phái vào trong

Nam đề điều tra ở các đồn điền cao-su, đã kể rõ trong tờ trình của ông những điều những tệ đã xảy ra ở một vài nơi. Thí dụ như ở đồn điền Mimot, phu phải làm một ngày đến 11 giờ, 11 giờ rưỡi, thường thường là 15 hôm lại phải phạt 1p.00 và vì một cơ vô lý. Phu ăn không đủ no, mà chỉ cho họ có cơm không; nhà cửa họ ở thì làm ngay mặt đất; mái thì có lỗ hở để mưa vào nhà; chung quanh thì hàng vạn hàng triệu ruồi muỗi. Không những thế, một người Bỉ làm cai lấy roi mây đánh đập phu trốn ra; bắt về lại trốn ra nên một người phu bị đánh thêm 26 roi gân bò; hẳn lại còn lấy gậy đánh ba người đàn bà, mà một người có chửa đã sáu tháng.

Vì những lẽ ấy, phong trào công kích chế độ mộ phu thêm mạnh, và có lẽ cũng một phần vì thế, phu mộ vào Nam từ đấy thưa đi. Cũng vì phong trào ấy, Chính phủ càng đề ý đến sự che trở cho dân phu, chỉ có bọn chủ đồn điền là không bằng lòng và cố yêu cầu được tự do mộ phu và bớt tiền phí tổn họ phải chịu về việc vệ sinh cho phu phen của họ. Phản đối họ ta thấy các phòng Dân biểu, phòng Canh nông Bắc Kỳ. Các phòng ấy nêu nhiều lẽ để xin bỏ chế độ mộ phu; nào phu bỏ cha mẹ, vợ con, để đi tha phương sống một đời khô sở, nào phu ký giao kèo đi xứ này lại đưa đến làm xứ khác; nào phu ăn không đủ no và bị bạc đãi.

Đến năm 1929, phong trào phản đối sự mộ phu đến cực độ, và ông Bazin, giám đốc của sở mộ phu, bị ám sát. Và năm ấy lại là năm bắt đầu của sự khủng hoảng về kinh tế, nên sự mộ phu bị ngừng hẳn lại.

Tuy nhiên, Chính phủ cũng đã rõ những điều những tệ trong công cuộc mộ phu, cũng đã biết rằng những tay đi mộ phu thường đánh

lừa những người nhà quê khờ khạo, bắt điếm chỉ vào trong tờ giao kèo mà còn dọa là công việc của nhà nước là đáng khác nữa. Cho nên, độ ấy, Chính phủ đã phải làm những tờ thông tư để nói rõ cho dân gian biết rằng Chính phủ có xen vào việc mộ phu, cũng chỉ để trông nom che trở cho phu mà thôi. Và đến năm 1930, một đạo nghị định thay đổi hẳn chế độ mộ phu. Từ đó trở đi, mộ phu cần phải có giấy phép của ông toàn quyền, và người giám đốc một sở mộ phu phải chịu trách nhiệm về những người làm công dưới quyền mình. Nếu một người làm công lừa dối dân quê, thì Chính phủ báo tin cho chủ đề đuổi đi, và người ấy không được làm ở một sở mộ phu khác; nếu không tuân theo thì giấy phép sẽ bị rút về. Vì những điều lệ chặt chẽ ấy, người ta không thấy dân phu ta than vè sự mộ phu nữa.

Ngoài sự che trở phu phen trong việc ký giao kèo. Chính phủ còn đề ý cả đến việc che chở cho họ lúc làm việc và lúc hết hạn giao kèo nữa.

Một điều đáng kể nhất, điều có lợi cho phu và bọn chủ không muốn có, là hàng tháng chủ phải trích ra 5% số tiền lương của phu, rồi bỏ tiền của mình ra cũng bằng ngần ấy, gửi nhà giầy thép, để đến lúc hết hạn giao kèo, phu có một số tiền để dành có thể làm vốn được. Trong năm 1933, số tiền để dành trả cho phu về quê có tới 24 vạn bạc.

Rồi đến những điều lệ chủ đồn điền phải theo để cho phu phen được ăn no và sống hợp cách vệ sinh.

(Còn nữa)

Hoàng Đạo

Nhà xuất bản Đời Nay

THƠ THƠ	của Xuân Diệu	1p.00 và 1p.20
BỢI CHỜ	» Khải Hưng	0,40
TRƯỚC VÀNH MÓNG NGỰA	» Hoàng Đạo	0,35
BỈ VỎ	» Nguyễn Hồng	0,55
GIA ĐÌNH	» Khải Hưng	0,60
GIÓ ĐẤU MÙA	» Thạch Lam	0,35
NỖI LÒNG	» Nguyễn Khắc Mẫn	0,40
HANOI LÂM THAN	» Trọng Lang	0,55
NỮA CHỪNG XUÂN (nghìn thứ 15, của Khải Hưng)		0,60

SẮP CÓ BÁN

THOÁT LY	của	Khải Hưng
NĂNG TRONG VƯỜN	của	Thạch Lam

Sách loại NĂNG MỚI

có ích lợi, in đẹp và rẻ tiền, giá từ 0đ.15 đến 0đ.20.
Sắp có bán cuốn sách đầu tiên về loại Năng Mới:

BUN LẦY NƯỚC ĐONG	của Hoàng-Đạo	giá 0đ.20
-------------------	---------------	-----------

Việc tuần lễ

Tình hình Âu châu — Anh và Pháp đã thừa nhận chính phủ Burgos (hay Tây ban nha phát xít) Ông Azana, tổng thống Tây ban nha bình dân bị tước, đã từ chức. Chính phủ Franco sẽ bằng lòng đình chiến không bắt buộc một điều kiện gì và tuyên bố sẽ giữ cho Tây ban nha độc lập và không bị chia sẻ.

Ở Ba-lan hiện có phong trào bài Đức, vì thế học sinh ở Đức cũng biểu tình bài Ba. — Hơn 3000 kiều dân Ý đã bỏ Pháp trở về nước. Máy phóng viên Pháp ở Ý đã bị chính phủ La mã trục xuất. — Theo một tờ báo Anh thì nếu Âu châu có chiến tranh, Anh sẽ lập tức phái sang Pháp 10 vạn quân cơ-hỏa giới và 2 nghìn máy bay trận tốt nhất.

Trung Nhật chiến tranh — Ngoại giao tổng trưởng của chính phủ Nam kinh (chính phủ thân Nhật) vừa bị người Nhật ám sát trong khu do Nhật cai trị, gần 18 giới Công cộng. Nhật dựa vào đó để muốn lấy lại 10 giới Công cộng để cải tổ sự trị an — Nhật đòi thêm quyền hành ở Thượng hải, hiện đang phong tỏa 10 giới Anh và Pháp ở Thiên Tân và mới đặt tòa lãnh sự ở đảo Hải-âm — Hai quân Nhật, Nga lại vừa mới sang đặt ở biên giới Nga-Mãn vì một toán lính tuần Nga đã tràn sang biên giới Mãn châu quốc — Mỹ đã từ chối việc hợp tác với Anh Pháp để chống lại Nhật.

Một nơi căn cứ không quân ở Tourane — Chính phủ đã cho đặt thêm một nơi căn cứ không quân ở Tourane để tiện giữ gìn miền duyên hải Đông dương, đó là một nơi căn cứ không quân thứ nhất ở bờ biển.

Quyền chức Phó Toàn quyền — Ông Pierre Delsalle, Thanh tra chính trị và hành chính Bắc kỳ, đã được cử quyền chức Phó Toàn quyền Đông-dương kể từ ngày 20 Février 1939

Người Nam vào ngạch binh chỉ được đóng đến thiếu tá — Theo đạo sắc lệnh của Ông Tổng thống mới ban bố thì các dân binh ở đất thuộc địa hay bảo bộ vào ngạch binh chỉ được lên tới thiếu tá (capitaine) thôi.

Vài điều sửa đổi trong việc học. — Từ nay những người có bằng Brevet Elemental và B. E. P. S. cũng được

theo học ban Tú tài bản xứ. — Hai bài ám tả và luận Pháp vẫn thi bằng Thành chung sẽ thi trước các bài khác 8 hôm để loại bớt số thí sinh. Khi vào vấn đáp, nam thí sinh sẽ phải thi 10 phút thể thao còn nữ thí sinh phải thi không và (hai giờ là nhiều).

Ăn xá chính trị phạm. — Chừng 300 chính trị phạm sẽ được ăn xá và ăn giảm. Hiện đã có một ít chính trị phạm thuộc tòa Tây án được ra khỏi lao trước khi có sắc lệnh ăn xá vì ốm yếu quá.

Phái bộ binh | Xiêm tới Hanoi. — Tháng vừa rồi chính phủ Đông-dương có phái một phái bộ binh bị sang Xiêm để kết giây liên lạc với các nhà binh ở Xiêm. Chính phủ Xiêm đã cho một phái bộ binh bị sang Hanoi để đáp lễ và xem cách tổ chức quân đội Đông-dương.

Máy bay chở thư và khách từ Hanoi đến Trùng-khánh. — Trong-hoa đã điều đình với hai chính phủ Pháp và Anh để lập hai trường hàng không lớn: Trùng-khánh — Hanoi và Trùng-khánh — Raagoon. Chỉ nay mai sẽ có máy bay chở thư và hành khách trên con đường Hanoi — Trùng-khánh.

Bỏ dự án di dân Bắc-kỳ sang Phi-châu. — Theo một bản đồng nghiệp trong Nam thì bộ thuộc địa đã bỏ dự án di dân Bắc-kỳ sang Phi-châu vì có nhiều người phản đối việc này.

Quanh việc tăng giá cho thuê nhà. — Vì nhận được nhiều đơn của người thuê nhà kiện chủ nhà tăng giá cho thuê nhà một cách quá đáng nên phòng Chứng lý Hanoi đã ra lệnh cho điều tra kỹ về việc này.

Câu chuyện hằng tuần...

NGƯỜI Anh họ vẫn quý quyết. Lại thêm họ thiết thực nữa. Năm 1911

Lawrence đương do thám vùng Palestine với đến Alexandrie trình bày với nguyên soái coi các đạo quân phía đông Địa-trung-bài hết mọi nỗi nguy hiểm về cái chí đồ bá của người Đức. Hiện lúc đó Đức đương làm kíp con đường xe lửa Bagdad và theo đuổi mộng tưởng liên lạc các dân tộc đạo Hồi.

Nguyên soái mỉm cười đáp lại Lawrence :

— Ông cứ yên lòng, vài năm nữa thế nào cũng có chiến tranh, rồi con đường xe lửa ấy sẽ về phần mình. Để họ làm xong, rồi mình chiếm lấy có tiện không ?

Quả thực ba năm sau có chiến tranh. Và Palestine với con đường xe lửa từ bắc chí nam công trình của người Đức, đã thuộc về người Anh rồi.

Vậy nói trận 1914 người Anh đã muốn, thực không phải là nói ngoa.

Không biết trận Trung - Nhật, người Anh có gây ra như lời người Nhật nói không ? Không biết người Anh có đã tam chờ cho hai bên quệ kiệt rồi chiếm lấy nước Tàu không ? (dù chỉ chiếm nền kinh tế).

Nhưng cuộc nội chiến Tây-ban-nha thì thực là một bài học để ta thấy rõ lòng quý quyết của người Anh.

Trước kia ta vẫn lấy làm lạ rằng sao nước Ý, nước Đức đương hoang giúp phái Franco mà nước Anh vẫn giữ thái độ trung lập đối với chính phủ Bình-dân và lại kéo cả nước Pháp về cánh với mình nữa. Chẳng lẽ nước Anh lại sợ nước Ý ?

Nay sự thực sống sượng đã lời ra.

Nước Anh ghét phái Bình-dân Tây-ban-nha dù chẳng ưa gì phái quốc gia Franco. Là vì bọn tư bản nước Anh không muốn các mỏ sắt, mỏ than, mỏ đồng, v. v. rất sẵn ở Tây-ban-nha trở nên quốc sản dưới quyền quản đốc của đảng xã

hội Tây-ban-nha. Họ muốn các mỏ ấy về họ.

Nhưng họ làm thế nào mà chiếm được ?

Chợt Tây-ban-nha có nội biến. Họ mừng thăm, và để mặc bọn bài khí giới của họ tái ngâm súng đạn tàu bộ, tàu bay sang cho Franco, tuy ngoài mặt họ vẫn làm ra vẻ bất vực phái Bình Dân, và không nhận chính phủ Burgos.

Không biết có một ông Lawrence thứ hai về trình bày cái chí đồ bá của người Ý không ? Nhưng một điều chắc chắn là đã có một ông nguyên soái Anh nghĩ thêm: «Được, cứ để họ theo đuổi chiến tranh, chưa phải lúc mình đứng tay vào ! »

Nhưng giờ đã đến lúc họ đứng tay vào rồi.

Phái Franco sắp toàn thắng. Họ rú Pháp công nhận chính phủ Burgos. Người ta chưa biết rõ các điều kiện để được Anh, Pháp công nhận, nhưng người ta nghĩ ngay đến các mỏ của Tây-ban-nha.

Đây, tình thế của Franco hiện giờ: chịu ơn Ý nhiều lắm. Nhưng nay phải rời Ý. Vì hai lẽ: một là nếu còn xoắn lấy Ý thì không khác Tây-ban-nha sẽ gần thành một thuộc-địa của bọn áo đen. Hai là Ý chỉ có quân lính, khí giới, chứ không có tiền. Mà bây giờ Franco lại cần tiền để sửa sang các mỏ bị tàn phá. Franco không thể dự như con lừa Buridan được nữa. Phái quả quyết quay về đứng tiền mã bộ đồng khí giới. Tiền là Anh, là Pháp.

Anh thừa biết thế. Bởi vậy điều chính chỉ là tiền, còn sự thừa nhận chính phủ Burgos là phụ, để che mắt thế giới.

Nhưng liệu có che nổi mắt Ý không? Hiện nay Ý vẫn tự kiêu rằng bọn dân chủ đã khiếp sợ và phải ép lòng thừa nhận phái độc tài Franco. Kỳ thực Mussolini đương tức chết đi được. e Ý chẳng lẽ làm cỗ sẵn cho người ta ăn ? »

Ngôi chiến tranh rồi có lẽ là những mỏ Tây-ban-nha chảy lên. Đức, Ý trông vào những mỏ ấy để dùng vào việc binh, nay không khi nào chịu để Anh đi tiên ra mà chiếm lấy. Họ cho rằng có thể chiếm bằng súng đạn thép.

Điều đó đã rõ ràng lắm rồi. Ý tăng binh ở Tripolitaine, ở Somalie, Ý dọa nạt Pháp chỉ có một mục đích ngăn cản Anh, Pháp chiếm các mỏ Tây-ban-nha.

Vậy thế nào rồi chiến tranh bùng lên.

Mà gây ra chiến tranh lại sẽ là bọn tư bản. Còn dân chúng thì giờ cũng chỉ nhằm một chút lợi ích họ.

Hội Sinh - Viên

15 VÀ 16 MARS 1939

15 MARS 1939, 25 tháng Giêng ta

1) DIỄN KỊCH

tại nhà hát thành phố, từ 9 giờ tối
Ông Toàn quyền J. Bénéte chủ tọa

2) KHIÊU VŨ

tại khách sạn Métropole, từ 11 giờ đêm tới suốt sáng
Ông Thống sứ Y. Châtel chủ tọa

16 MARS 1939, 26 tháng riêng ta

HỘI THỂ THAO

tại Stade Mangin, từ 2 giờ chiều
Ông đốc-lý thành phố Gallois-Montbrun chủ tọa

BẢO ĐEO THẺ NGÀ

LĂNG BẢO mới được một điều háo hạc.

Háo hạc vì có người làm báo đã được Triều đình đề mắt đến công trạng và cho phẩm hàm.

Đó là ông Nguyễn Văn La, chủ nhiệm báo Độc và ông Mãn châu Nguyễn Mạnh Bằng, biên tập viên của báo ấy. Không biết công trạng của hai ông to tát thế nào, hay là vì cái tài làm báo siêu việt của hai ông, mà trong kỳ « Xuân thủ đàm ân » vừa rồi, người ta thấy ông La được « phong » hàm Hào-lâm đại chiếu và ông Bằng được « phong » hàm Tông-cử phẩm văn giai.

Vinh dự thay ! Ông La và ông Bằng hẳn là từ đây nở mày nở

mặt với thế gian. Và rất là hợp với câu « phong dao » — sấm :

Báo giới có cây thẻ ngà. Cảnh cao, cao bằng, cảnh la, là đà.

Có người bảo rằng Hào làm giải chiếu với Tông cử phẩm thì cũng chẳng hay hơn gì cho lắm. Song đó chỉ là những người ghen ghét hiền tài nên cố ý đim giá trị vô song của phẩm vua lộc nước đương trang điểm hai nhà báo Bằng, La. Đầu là đại chiếu cũng vẫn là hàn lâm ; đầu là tông cử nhưng cũng là dự vào hàng ngũ của mũ cánh chuồn. Ông Bằng, ông La lấy thế làm vinh diện là phải lắm.

Vậy mà ông Nguyễn-mạnh-Bằng còn phả nào số phận hàm hieu nữa : cho hay rằng đã cao bằng, lại còn muốn cao bằng hơn. Bạ gặp ai, ông cũng phản vua rằng trước kia chẳng là gì thì ở làng ông cũng giữ ngôi thứ ba, dưới ngay « chú Lăng nó » (ý ông muốn nói ông Nguyễn tiến Lăng, hiện đeo hệ ngà ở Huế). Thế mà đến bây giờ, ông thỉnh thoảng đăng bài ở báo Độc, thì dùng một cái, ông được cái hàm tí tẹo tưng cừu phẩm, nghĩa là sau một lũ chánh, phó tổng & làng ông : đương ở ngôi thứ ba, tự nhiên ông thụ xuống chiếu thứ năm, thứ sáu. Ông budo, ông tui. Ông vôi vàng ra phủ Thống sứ—nhưng nghị định đã trót ra, ơn mưa móc đã trót tưới xuống, ông đành ngậm đắng nuốt cay mà hứng lấy.

Nghĩa là ông bảo thế, chứ thực ra, nào ai biết được bụng ông. Họ chẳng có cái mũ cánh chuồn.

CÓ THỂ THỜI

TRƯỚC ĐÂY, một bản thông cáo của bộ Thuộc Địa có cho bọn thần dân ta biết rằng người An-nam, đầu là dân bảo hộ hay dân

NGƯỜI và VIỆC

thuộc địa, đầu là da vàng, mũi tẹt, cũng được phép vào học ở các trường binh bị Pháp và sau khi tốt nghiệp ra cũng được bổ dụng vào tất cả các bậc trong ngạch sĩ quan như người Pháp.

Dân An-nam da vàng mũi tẹt đã vỗ tay reo mừng rằng ít ra về mặt bảo vệ đất đai, nước Pháp bình đẳng tự do và bác ái đã bắt đầu theo một chính sách bình đẳng. Ờ, da có vàng, mũi có tẹt, nhưng cái bộ óc thông minh mà bằng người da trắng mũi cao, thì theo công lý, họ phải được quyền lợi ngang. Người ta vui mừng rằng nước Pháp đã thực hành những điều hứa trong các diễn văn, không phân biệt chủng tộc giữa cái tôi con nưa.

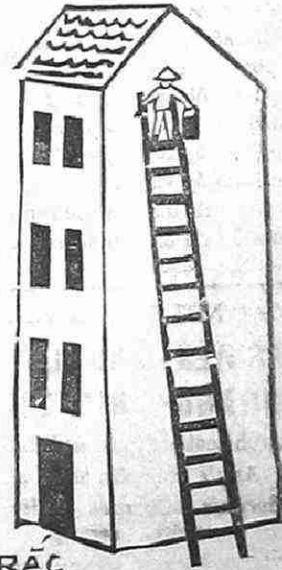
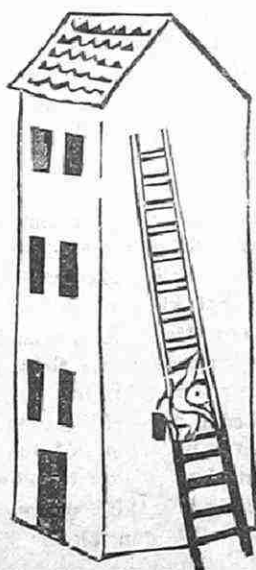
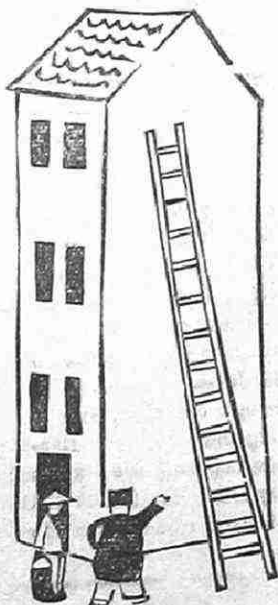
Nhưng điều ấy đẹp đẽ quá, không sao thực được. Một tờ trình của bộ chiến tranh và một đạo sắc lệnh của ông Tổng thống Pháp đã đến gọi một thùng nước lạnh vào đầu những người quá vội tin-lòng tốt của người như ta.

Theo đạo sắc lệnh ấy, dân bản xứ ở đất bảo hộ hay thuộc địa đều có thể vào học các trường binh bị Pháp chuyên việc huấn luyện các sĩ quan. Nhưng, lúc tốt nghiệp ra, chỉ có thể làm sĩ quan ở những nơi có lính cùng một chủng tộc với mình, mà giờ đời cũng chỉ thăng đến thiếu tá là cùng.

Có thể chửi ! một đại úy da vàng, đầu tai giới tẹt với, cũng không thể cai quản được một anh lính da trắng. Vì một lẽ rất hợp với công lý : vì anh lính ấy da trắng Cũng như một bác da vàng, đầu có tai làm tướng như Thống chế Foch, cũng không thể làm được trung tá. Vì một lẽ rất hợp với đạo trời : vì bác ấy da vàng.

TRỰC XUẤT

CÓ TIN ông Trần đình Long vì việc vào cổ động cho báo Đới

TRẮC

— Thời chết ! Xuống lối nào bây giờ ?

đuôi ra ngoài một cách phi pháp thì không có thể tương tượng là có được. Mong rằng ông Thống sứ sẽ ngay đến tình cảnh cho người ta.

BẢO HẢI-NAM

BẢO HẢI-NAM đã bị Nhật chiếm một cách rất nhanh chóng. Làm như vậy, Nhật đã tỏ ra không cần gì đến Anh, Pháp cả, và họ cũng tỏ rằng không cần gì giữ là

bừa không lấy đảo Hải-nam trong vòng tháng bảy này.

Lấy Hải Nam, họ đã tóm được một nơi căn cứ cho không quân và hải quân của họ để chặn đường Singapore - Hong-kong của Anh và để trữ súng sang Đông-dương. Nhưng lấy đảo ấy xong, Nhật lại khôn khéo tuyên bố rằng chỉ là để dùng vào việc quân...

Song ai cũng biết đó chỉ là một lời đường mật để cho Anh, Pháp nuốt trôi viên thuốc đắng. Cho nên nhiều người Pháp có liên lạc với Đông-dương đã hội nhau lại và xin Chính-phủ đổi pho lại. Họ xin mở cương giới Đông-dương cho hàng hóa súng ống có thể tải sang Tàu được và xin Chính-phủ yêu cầu Nhật bỏ Hải-nam.

Hoàng-Đạc

Ngân phiếu gửi cho :

Monsieur le Directeur
du Journal NGÀY NAY
80, Av. Grand Buddha — Hanoi
Đừng để tên người, nhất là tên những người trong tòa soạn và trị sự như thường đã xảy ra.

ĐOẠN TUYỆT

tại nhà Hát Lớn Hanoi

Kịch của NGUYỄN-XUÂN-ĐÀO, soạn theo tiểu thuyết của NHẤT-LINH

BAN KỊCH THỂ - LỮ mang lên sân khấu

DOẠN TUYỆT đã được mang lên sân khấu tối hôm 1er Mars tại nhà hát lớn thành phố. Tất cả công chúng Hanoi lịch sự đã đến đông đủ để thưởng thức buổi diễn kịch đặc biệt ấy, chính là đêm đầu của những cuộc vui do đoàn Ánh Sáng tổ chức để lấy tiền dựng thôn Ánh Sáng ở Voi phục.

Sau mấy lời diễn thuyết ngắn của ông Tôn-thất-Bình, màn kéo lên trước cảnh thứ nhất. Các người đến xem hồi hộp, và người ta đoán thấy một sự mong đợi, háo hức về vở kịch soạn theo cuốn tiểu thuyết mà khi xuất bản đã làm sôi nổi dư luận và gây nên nhiều cuộc bút chiến trên các báo. Tôi không tóm tắt lại đây nội dung tác phẩm đó mà các bạn ai cũng đã đọc qua. Bản kịch của ông Nguyễn-xuân-Đào soạn đã cố theo đúng ý nghĩa và tinh thần tác phẩm của Nhất Linh. Nhưng tôi có nên nói không, rằng vở kịch không được hoàn toàn, và để thấy một vài chỗ yếu? Những tình tiết có thể diễn đạt được chu đáo trong tiểu thuyết, không có thể cũng diễn đạt được đầy đủ như thế trong một vở kịch. Những cảnh trong vở Đoạn Tuyệt không có liên lạc nhau mấy, và tác giả đã trình bày một cô Loan đơn sơ quá. Đó là một nhân vật mà những hành vi không được soi thấu rộng rãi và sâu xa, và bởi vậy cô gần thành một nhân vật không đáng yêu nếu không có cách phỏ diễn cảm động của tài tử Lỗi ở nhà viết tiểu thuyết hay ở nhà soạn kịch? Tôi tưởng là lỗi của người sau này, có lẽ vì thời giờ cấp bách, đã không làm hoàn toàn và đôi khi lại làm lạc ý nhà tiểu thuyết.

Vở Đoạn Tuyệt kém vì sự vội vàng. Đó là một câu trách thân mật mà tôi cũng đem ra nói với ban kịch đã diễn Đoạn Tuyệt. Nhà dàn kịch và xếp cảnh Thế Lữ, - tình bề bạn giữa tôi với anh không ngăn cấm tôi trách anh điều đó - cũng tự mình đã phàn nàn rằng sự tập kịch hấp tấp, hối rối quá, bởi ít thời giờ. Người ta không làm gì hoàn toàn trong sự hấp tấp được. Tuy vậy, buổi diễn hôm ấy vẫn hoạt động, và toàn thể vở kịch đã gây nên một cuộc biểu diễn có mỹ thuật. Đó là nhờ ở

sự tận tâm và cố gắng của các tài tử. Cách đóng trò của các vai kịch tối hôm ấy có thể khiến cho chúng ta hy vọng một cuộc biểu diễn khác tốt đẹp hơn. Về phần các nữ tài tử, cô Song Kim (Loan), cô Minh Trâm (bà phán Lợi) và cô Thanh Hương (cô Bích) đã biết làm liềm động những vai các cô đóng. Cô Lan Bình là một nữ nghệ sĩ thông minh Trong vở này, cô đã được gần hết những ý tứ của người bạn gái cô Loan. Điều hay, nhưng chỉ tiếc giọng còn thiếu. Cô Song Kim đã diễn đạt một cách xứng đáng với tài năng cô một vai khó khăn và nặng nề nhất trong vở kịch Tiếng nói cô trong treo và mình bạch, vng ra xa, đó là một cái lợi trong khi những nữ tài tử khác nói nhỏ quá khiến nhiều lúc chúng ta không nghe thấy gì. Vai bà phán Lợi và vai cô Bích (nhất là vai cô Bích do cô Thanh Hương đóng) được nhiều lúc tự nhiên và «thực»; có lẽ bởi giọng nói cay nghiệt của hai cô đã khiến nhiều người trong bọn khán giả giật mình nhớ lại những cuộc cãi cọ trong chính gia đình mình. Cô Lê Mai (đóng vai bà mẹ cô Loan), và cô Ngọc Mỹ cho ta thấy hình ảnh cảm động của hai bà già Việt Nam.

Về phía các nam tài tử, trội hơn hết là Tú Mỡ, thủ vai Thần Nhà văn trào phúng có duyên ấy thật là một người đóng kịch có biệt tài. Ông đã làm hoạt động hẳn những cảnh mà ông có mặt. Và ông đã làm chúng ta yêu mến, qua ông, một vai đáng ghét nhất trong vở kịch. Ông đã phỏ diễn một cách đầy đủ cái vẻ ngu dòn và câu nệ của một cậu công tử con nhà trường giả, phỏ diễn bằng những nét mặt thích hợp và những cử chỉ đúng sự thực. Cách đóng giản dị và chắc chắn của ông được nhiều người hoan nghênh. Trái lại, người thủ vai Dũng đáng cho chúng ta phàn nàn. Đáng lẽ trình bày một nhân vật ngang tàng, khí khái và bí mật như Dũng trong tiểu thuyết và trong vở kịch, ông Lưu-Phúc đã cho chúng ta xem một vai Dũng lẳng lơ và lác cắc, một công tử trong các phòng khách hơn là một kẻ phiêu lưu trong gió bụi. Có lẽ sự vội vàng đã gây nên điều đáng tiếc ấy, đã khiến cho cách đóng của các vai khác cũng không có gì đặc sắc đáng kể, và làm cho cảnh cuối của vở kịch thành một cảnh rời rạc và thiếu hụt.

Ngoài cách đóng của các tài tử, vở kịch vẫn phỏ diễn một toàn thể linh hoạt và vui mắt. Tôi muốn chú ý đến công việc hệ trọng và khó khăn của nhà dàn kịch. Ở đây người ta có thể thấy sự xếp đặt khéo

leo của người đã dàn những kịch Kim Tiền và Ông Kỳ Cóp đạo họ. Tuy có sự vội vàng hấp tấp mà ông đã phàn nàn và tự trách mình, cách chỉ bảo và dàn xếp của ông đã nâng đỡ vở kịch nhiều lắm. Và tôi cũng không thể không nói đến cách trang điểm rất thích hợp của hai nhà họa sĩ Lê thị Lựu và Tô Ngọc Vân. Những phong cảnh đã giản dị và đủ gây nên một không khí phong phú. Cảnh thứ ba, về phương diện ấy, là một tác phẩm đáng thưởng thức.

Nói rút lại, mặc dầu những điều khuyết điểm, buổi diễn kịch tối hôm 2 Mars cũng là một buổi diễn kịch đáng ghi nhớ, và tôi tưởng đồng ý với các khán giả khi cảm ơn đoàn Ánh Sáng và ban kịch Thế Lữ đã khiến chúng ta được xem một cuộc biểu diễn có ý vị.

Thạch Lam

BUỔI DẠ HỘI

NGOÀI vở kịch Đoạn Tuyệt, chúng ta còn được thưởng thức những bản đàn rất hay của ban âm nhạc Fleutôt, mà sự thuần thực và ăn díp của nhạc sĩ khiến chúng ta bỏ xa nhiều ban âm nhạc hỗn độn khác. Cô Jeannine Tạ quang Cát biểu diễn mấy điệu khiêu vũ Rumba và Claquettes. Tôi không có ý nghi ngờ cái tài năng và khéo léo của cô Jeannine trong các môn ấy, nhưng tôi thấy, có lẽ vì thiếu một hoàn cảnh và một không khí thích hợp, sự biểu diễn của cô trở trợt và như lạc loài không phải chỗ. Những loạt vỗ tay và lời tán thưởng của các người xem buổi ấy có lẽ đã gửi đến những cái khác hơn là tài khiêu vũ của cô.

Và cuộc biểu diễn hát những bài hát tây của mấy cậu bé - mà tôi xin lỗi đã không nhớ tên - bắt buộc tôi không được vừa ý. Để các cậu ca những bài hát ngắn và ngây thơ, (như các bài ca Ánh Sáng) bằng

tiếng mẹ đẻ, hợp với giọng hát non nớt, hoặc diễn những cảnh hoạt động thường thường trong đời nhỏ tuổi, còn hơn là để các cậu hát chước hát những bài hát của Tino Rossi. Một buổi diễn kịch đã gây đủ cảm cho một vở kịch hay. Có lẽ n' ưng cuộc biểu diễn xen vào ấy khiến cho người xem vui thích, nhưng theo ý riêng tôi, đã khiến cho vở kịch giản đơn và làm tản mát sự chú ý của các khán giả.

Buổi dạ hội mỹ thuật đêm ấy ở nhà Hát lớn rất rực rỡ: những y phục thắm màu tha thướt bên những lễ phục đứng đắn và chải chuốt. Công chúng đã thanh nhã và lịch sự. Nhưng tại sao lại còn có những người coi buổi diễn kịch như một buổi nô đùa? Trong lúc các tài tử trên sân khấu diễn trò, những tiếng ồn ào khó chịu vẫn không chịu mất. Một vài tiếng sáo miệng gan gét một cách vô ý thức, tiếng của mẹ, đóng, rít trong gôn lạng, tiếng trẻ con khóc - (nhiều bà hình như không bao giờ hiểu rằng rạp hát không phải là chỗ nên mang trẻ con đến cho chúng xem những vở kịch không phải để riêng cho các trẻ), và những câu phê bình vô đạo đức của một vài kẻ tự cho mình là hóm hỉnh. Nhiều người lại nghiêm chơi ném những chiếc khăn bay giơ xuống đầu các người ngồi dưới nữa! Và các cô ban hoa với chương trình khiến chúng tôi gớm mữa sự tận tâm và đáng điệu xinh tươi, nhưng mà sự vui vẻ có lẽ hơi ồn ào một chút. Tất cả những cái đáng tránh đó cần phải tránh được trong một công chúng biết giữ gìn trật tự và im lặng. Mỗi người chúng ta đều nên tự bắt buộc mình một chút, bắt buộc phải theo một cách kín đáo những lệ luật tự nhiên để tôn vẻ lịch sự cho một cuộc hội họp.

T. L.

Nói thêm

Tối 2 Mars, ban kịch diễn Đoạn Tuyệt lần thứ hai. Người ta thấy những khuyết điểm ở tối trước đó được gần hết. Cảnh sau cũng có trật tự, và chu đáo hơn. Ông Lưu-Phúc trong vai Dũng cũng được nhiều cảm tình của công chúng hơn. Sự lần này đó là một dấu hiệu: đang hướng cho ban kịch Thế Lữ.

TẢN ĐÀ NGUYỄN KHẮC HIỂU

417 Route Bạch-Mai - Hanoi

Từ sang xuân Kỷ-Mão: Việc diễn-giảng Quốc-văn và Hán-văn, đều đổi ra thể-cách hàm-thụ (par correspondance).

Mỗi tháng, mỗi việc gửi bài đi 4 kỳ, bằng giấy in hai mặt. Tiền phí dịch mỗi việc mỗi tháng là 2p.00. Thêm 4 cái tem thư (0p 05) gửi ngoài trước cho. - Riêng các bạn nam, nữ học-sinh, tiền phí bài giảng, xin t. 1h 1p 20. Sau kỳ gửi thứ hai, ngài nào nhận bài rồi, xin gửi tiền phí về cho, được tiền đối với ân-quân, đa tạ.

Các ngài ở ngoài tại Hanoi, muốn hỏi thêm ý nghĩa gì, việc quốc-văn, xin cứ sáng thư năm; việc Hán-văn, xin cứ chữa thư bảy, tôi sẵn có tài liệu để thừa tiếp. Ngài nào ở xa, muốn hỏi, xin cứ viết thư.

Ngày thứ năm, 2 Mars 1939: Việc quốc-văn đã ra bài số 1; ngày thứ bảy, 4 Mars, việc Hán-văn đã ra bài số 1. Từ sau, lấy thể làm thường.

Kính Bạch

CABINET D'ARCHITECTE

NGUYỄN - CAO - LUYẾN

HOANG-NHƯ-TIỆP

Architectes diplômés P.L.G.I.

Angle Rues Richaud et

Borgnis Desbordes - Hanoi

TÉL. 679

T RONG các loài vật chỉ có loài người là biết đánh bạc, và ham mê đánh bạc. Vậy thì đánh bạc hẳn là một hiện lộ của thông minh. Nói gì thông minh mà vẫn vật cũng thông minh mà vẫn không biết đánh bạc. Loài người sở dĩ ham đánh bạc có lẽ chỉ vì trong cái ham thích đó ẩn rất nhiều thi vị. Mà loài người thì rất có linh hồn thơ.

GÁN VỢ

TRUYỆN NGẮN của KHÁI-HƯNG

Một con bạc bảo tôi :
— Sợ đĩa, đánh chán mà nhà cái mở bát sắp hai, sung sướng như chợt tìm được một vãn thơ khó.

Có người cho mỗi vãn bài đánh cao là một bài thơ tuyệt tác. Họ thuật lại một vãn tố tóm từ đầu đến cuối, từ cây ăn, cây bốc, cho tới cây ù, không sót một nước. Chẳng khác một thi sĩ rung đùi đọc thơ cho ta nghe.

Từ xưa, trong vãn chương người ta đã viết nhiều về đánh bạc. Dân tộc nào không có câu chuyện đánh bạc lý thú, với những tính cách riêng hợp với dân tộc ấy. Nhưng chẳng đâu có lắm chuyện dầy thi vị bằng Á-đông mình. Những chuyện đem vợ đẹp ra đặt một tiếng bạc, người ta thuật đi thuật lại mãi bằng văn xuôi, bằng văn vần và người ta đua nhau truyền tụng.

Trước kia nghe kể những câu chuyện ấy, tôi cho là vô lý, là bịa đặt. Bỗng tôi được gặp một người, một người đàn bà đã ở vào địa vị bị gán vợ.

Chắc hẳn thời còn trẻ người ấy đẹp lắm. Nay tuy đã ngoài năm mươi mà nét mặt còn đều đặn, thân thể còn uyển chuyển, nhất nụ cười còn tươi tắn, và vẫn còn cái duyên quyến rũ thừa xưa. Có lẽ tôi yên trí như thế vì tôi đã được nghe thuật lại lịch của con người lạ lùng.

Cúc, tên người đàn bà, là con một ông huân đạo bị cách vì ý tưởng chính trị. Nhà nghèo, ông huân tưởng gả con vào nơi cường hào giàu có để sau này con được an nhàn. Ngờ đâu

Chương, người con rề, chỉ là một gã chơi bời cờ bạc. Trong có mấy năm, sau khi cha chết, hần phá hết, bán hết, từ ruộng nương, nhà cửa, cho chí đồ đạc, áo quần,

Còn trở lại một nếp nhà thơ, một chị vợ đẹp, ba mụn con thơ — hai trai một gái — và lòng ham thích bài bạc. Vì tuy kiệt xác, hần vẫn không bỏ được cái, « tinh máu mề » lời hần thường nói để xin lỗi vợ, mỗi khi hần bán mất một vật gì của Cúc. Cúc chỉ phàn nàn qua loa thôi. Vì chị chàng có một nhược điểm: Yêu chồng và bao giờ cũng tha thứ chồng.

Nhiều lần chị còn chạy tiền

cho chồng đánh bạc nữa là khác. Thấy chồng vô đầu gối thờ dài chẳng thiết ăn thiết uống, chị biết cơn nghiện của đức lang quân đã lên. Sự thực, người ta nghiện đánh bạc cũng như nghiện rượu, nghiện thuốc phiện. Tức thì chị đi nhặt nhanh tấm vải, nắm sợi mà chị cất kỹ trong rương để đem đi bán lấy ít tiền đưa cho chồng.

— Minh sốt đấy phải không? Minh nên lại dâng ông lang xin chén thuốc về mà uống. Đây mình cầm lấy đồng bạc mà cần thuốc.

Nhưng một hôm Cúc nói hớ một câu, nên đã xảy ra câu chuyện thương tâm.

Hôm ấy, Cúc đi vay khắp mọi nơi thân thuộc mới được năm hào để về đóng gạo. Chương biết thóp, vì âu yếm vuốt ve vợ rồi lần giải yếm lấy cặp môn tiền đi đánh bạc. Để thế, chiều về, anh chàng còn ép vợ đem cái mâm đồng thờ (cha đi cầm để lấy tiền gỡ gạc. Cúc cau gắt :
— Cầm đồ thờ mãi thì thà mình cầm ngay tôi đi cho xong.

Chồng cười, cho lời nói của vợ là vô lý. Nhưng cái ý tưởng cầm vợ từ trước chưa hề có trong tâm tư người thua tháy, nay bỗng đã thành hình. Cái hình ấy mỗi ngày một rõ ra, ăn sâu dần vào trí não. Rồi một hôm anh ta tự hỏi thăm : « Xưa nay có thể bao giờ không ? » Trả lời lại anh ta liền câu tục ngữ : « gán vợ đợ con » Nếu người ta không làm việc ấy thì sao lại có câu tục ngữ kia ?

Ở quanh vùng có một ông cử say đắm cái nhan sắc của Cúc. Vì thế, ông ta hay lui tới nhà Chương, lấy cớ rủ Chương đi đánh bạc, nhưng kỳ thực chỉ để ngắm nghía Cúc. Cúc biết mình đẹp và lại biết ông cử có cảm tình với mình, nên không những không lánh mặt, mà còn năng ra tiếp chuyện nữa, nhất chị lại cảm động vì lòng hào hiệp của ông khách thường cho chồng mình vay tiền, cho vay mà biết người vay không bao giờ trả được.

Lòng hào hiệp ấy, Chương chỉ cho là lòng hiếu sắc. Anh tự nghĩ : « Sao nó chỉ cho mình vay tiền ở trước mặt vợ mình ? » Và anh càng chăm mời bạn về chơi nhà. Mỗi lần liếc thấy cái nhìn dăm dăm, cái nhìn thèm muốn của ông cử, anh lại nghe thì thào trong thâm tâm câu thách của vợ : « Thà mình cầm ngay tôi đi cho xong ! »

Rồi câu thì thào trở nên thức giục : « Minh cầm ngay tôi đi cho xong ! »

Anh chàng lý luận, tìm ra những lẽ phải chắc chắn : « Ở với mình nó khổ sở thì thà để nó lấy

Bà giáo Pháp có bằng Cử-Nhân, giấy ở Đông - Dương đã lâu ngày, nhận giấy nói tiếng Pháp cho các bà, các cô biết tiếng Pháp, nhưng chưa quen nói.
HỎI TẠI
67, Phố Trường-thị, 67
HANOI

Mua mau kẻo hết :
1-) **LÀM ĐI** của Vũ-trọng Phụng **Giá 0\$60**
Tại làm sao con nhà tử tế lại đi làm đi? Cuốn Làm đi của Vũ-trọng-Phụng sẽ trả lời các ngài câu hỏi ấy!
2-) **TẮT ĐÈN** của Ngô-tất-Tổ **Giá 0\$80**
Cuốn này sẽ cho ta biết cái mặt trái xã-hội khi lối đèn tắt ứa. Thật là một cuốn phim tả chân ta chưa bao giờ tưởng có.
3-) **THANH GƯƠM BẠCH NGOC** của Phượng-Tri **Giá 0\$35**
Một bộ truyện trinh-thâm đã xuất-bản. Ở xa mua cả 3 cuốn gửi 1p.50 (cả cước) bằng tem cũng được cho :
Nhà in MÀI-LINH Hanoi

MUỐN ĐẸP các bà, các cô chỉ nên dùng **SỮA, KEM, PHẤN, SÁP**
INNOXA
CỦA CÁC BÁC-SY CHUYÊN-MÔN CHẾ RA
BÁN TẠI các hiệu bào chế Tây, các cửa hàng to hoặc tại **ĐẠI-LÝ 35, RUE RICHAUD HANOI**

người khác, cho nó thoát cái nợ... » Y nghĩ ấy trước còn làm Chương mỉm cười. Sau nó thành trang nghiêm, và mắt hẳn ngĩa hi hước.

Một hôm Chương quả quyết. Anh cũng không hiểu vì sao, nhưng anh bỗng thấy anh quả quyết lắm. Chỉ còn lập mưu kế và chờ dịp. Mưu kế ấy anh vụt tìm ra trong một phút... tỉnh ngộ. Nhân có ông cử đến chơi, anh giữ lại ăn cơm. Rồi vờ say rượu, anh hành hung đánh đập vợ. Xấu hổ với ông khách, Cúc bỏ sang nhà láng giềng. Chương liền đem tâm sự ra giải bày với bạn: Anh không chịu nổi người vợ anh nữa. Anh chỉ muốn tống đi thôi. Hiềm vì anh tiếc công tiếc của cha mẹ đã tốn bạc nghìn cưới vợ cho anh, nếu anh đuổi

đi thì anh sẽ trở nên một thằng con bất hiếu. Anh đã phá hết cơ nghiệp của cha để lại, chẳng lẽ còn cái vốn hơn nghìn bạc ấy anh lại phá nốt.

Ông cử mỉm cười cho là Chương say nên mất lương trí, nói nhảm. Nhưng ông ta cũng không hài đáp lại:

— Vậy giờ bây nếu có người hoàn lại cho bác số tiền nghìn bạc các của cụ bỏ ra thì bác có để lại bác gái không?

Chương cười ha hả:

— Thế thì còn nói gì nữa!

— Vậy bác làm văn tự đi tôi sẽ nộp ngay bác nghìn bạc.

Chương dựa hơi men viết văn tự tức khắc, trong khi ông cử cũng nhân lúc vờ say về nhà lấy tiền.

Chiều tối Cúc về, Chương buồn rầu nói:

— Tôi hồ thân nsm tử mà

không nuôi nổi vợ con. Vậy mình nên theo ông cử về bên ấy để được chỗ nương nhờ.

Cúc trông chông say, chỉ cười. Nhưng khi trông thấy tập giấy bạc xếp trên bàn và bực vắn tự trong tay ông cử, Cúc hiểu rõ tình cảnh oái oăm của mình.

Chị gọi Chương vào phòng. Và hai vợ chồng ôm nhau khóc,

không những để đánh bạc mà còn để nuôi ba con nữa. Vì Cúc còn xen từng đồng của ông cử, gửi về cho chông cũ mà Cúc vẫn yêu mến.

Câu chuyện thực lạ lùng. Nhưng đã hết đâu?

Hai năm sau, gia sản ông cử lại tan trong những tiếng bạc. Và ông ta lại theo gương người

Chương đem hết các lễ phải ra an ủi và dỗ dành vợ. Cúc chỉ nức nở và nhắc đi nhắc lại một câu:

— Tôi không ngờ đến nông nỗi này.

Ở ngoài, ông cử vẫn yên lặng ngồi uống rượu một mình.

Bỗng Cúc im bật, ngồi thẳng người lên suy nghĩ. Rồi lau nước mắt nói:

— Được!... Cũng được!

Một lát sau theo Chương ra nhà ngoài và cùng ngồi vào bàn rượu. Ông cử, vẻ sung sướng lộ trên nét mặt. Ông bàn:

— Ta làm thế này cho tiện.

Bác gái viết tờ cho bác gái đi lấy chông. Rồi vài hôm nữa tôi đến đón bác gái về với tôi.

Mọi việc êm ả. Cúc trở nên bá cửn hai, vì ông cử đã có vợ cả.

Và từ đó, Chương có đủ tiền

chông thứ nhất, gán Cúc một lần nữa cho một ông hàn.

Ông này góa vợ, nên thương yêu Cúc lắm. Ăn ở với ông ta hơn hai mươi năm, Cúc đã sinh được một trai một gái nay đều lớn tuổi và đều học hành khá cả. Nhưng tuy được ai nấy kính trọng, một điều bà hầu, hai điều cụ hàn, Cúc vẫn không quên cái đời nghèo túng khổ nạn và người chông nhẹ dạ, bạc bèo. Thỉnh thoảng Cúc vẫn ngậm gửi hàng trăm hàng nghìn về cho Chương.

Hiện giờ Chương và hai con trai có một cửa hàng tạp hóa ở một tỉnh nhỏ, buôn bán phát đạt và sinh hoạt dễ dàng.

Cúc cho đó là một sự yên ủi của đời mình.

Khái Hưng

Thuốc

THƯỢNG - ĐỨC

15, PHỐ NHÀ CHUNG - HÀ NỘI

(Có chi - cục và đại - lý khắp các phố Hanoi và tỉnh Bắc-kỳ)

Nhà thuốc ta danh tiếng nhất bây giờ, thì chỉ có nhà thuốc Thượng-Đức, vì chủ nhân là ông Lê-ngọc-Vũ, Hiệu-trưởng trường Bắc-Nam Y-Học Hàm-thự Học-hiệu, lúc nào cũng cùng hết thầy các người trong ban khảo-cử tận tâm nghiên cứu và thí nghiệm cổ kim, chế luyện thành những thuốc cao đơn hoàn tán: xem về mỹ-thuật thì chẳng kém gì thuốc Âu-Tây, nói về công dụng thì không thua gì thuốc Nhật-Bản. Thực là một nhà thuốc duy nhất ở nước ta hiện thời vậy.

Tại nhà thuốc Thượng-Đức có phòng khám các bệnh hiểm có phòng riêng xem mạch cho đơn. A muốn dùng thuốc chôn, hay mở. Đón đi xem bệnh ở đâu đều được: cả, và một khi bệnh nhân nào tin chữa, nếu thuốc không có cao đơn sẵn hợp vào bệnh mình, thì đều được chế riêng thuốc cho hợp bệnh, chữa đến kỳ khỏi mới thôi, tiền nào nhà thuốc không cần, miễn là được chữa khỏi một bệnh khổ khản nguy hiểm là được rồi.

Các tỉnh Bắc-kỳ và khắp thành phố Hanoi bây giờ, phố các cũng có nhà bán thuốc Thượng-Đức, đủ tổ thuốc Thượng-Đức có tin nhiệm và cần cho quốc-chúng là như vậy nào. Rồi ta sẽ xem, bồng cờ và bóng biển nhà thuốc Thượng-Đức sẽ pháp phôi và chói lợi cả ở hết thầy những thị quê và trong xứ Đông-Đương.

Ở xa muốn hỏi bệnh xin danh theo tem trả lời. Muốn mua thuốc gì, sẽ gửi bằng cách lĩnh hóa đơn ngân rất nhanh chóng. Thư từ

THƯỢNG-ĐỨC - Hanoi

Cùng các bạn yêu Gông Trà Kha

Nhiều bạn ở xa viết thư hỏi về Gông vẫn chưa cho là thật còn cho là mơ hồ huyền bí. Nhưng dạy gông thành tài rồi chúng tôi mới lấy tiền, các bạn nào chưa tin nên đến mà học thử. Lại còn nhiều người bảo Gông chỉ học trong 1 tháng là mất, lại càng nhầm, trong 8 tháng nay chúng tôi truyền cho bao nhiêu học trò nào có ai kêu mất đâu? Trái lại chúng tôi có rất nhiều thơ cảm tạ sau khi họ đã thành tài. Những kẻ bái bác, là kẻ ghen ghét chúng tôi. Lại còn nhiều kẻ nhận tiền là đồng đạo, là thầy dạy tôi để đi dạy làm tiền lần lút, những người đó chúng tôi không chịu trách nhiệm.

VŨ ÔN 120bis Chancelaume - Hanoi

Vào dịp Hội chợ, chúng tôi sẽ vào Huế để giúp anh em bà con chữa các bệnh khó khăn về thần kinh. Các bạn ở xa học lối correspondance gửi mandat về sẽ có kinh bùa.

TẬP THƠ:

Yêu... Yêu...

đầu tiên của Jeannine Lê Thủy là tiếng động của muôn nghìn trái tim thơ ngây! là vật lặng thiêng liêng của những cặp tình nhân cao quý! là cử chỉ đời tình ái của một cô thiếu nữ.

JEANNINE LÊ THỦY

một thi sĩ có biệt tài sẽ làm các bạn say vì lời thơ diễm ảo

Đã có bán ở khắp các hiệu sách ở Đông-Đương

Lại sắp xuất bản: 10 bài thơ đặc biệt của Jeannine Lê Thủy

THO' HUY CẬN

XUÂN-ĐIỆU PHÊ BÌNH

Dã gặp một năm nay. Hay Cận đi tới giữa chúng ta với những bài thơ đặc biệt, với một tâm hồn có nhiều hương vị, một kho tàng thơ đương đại tập trung nhưng thơ là giàn. Bên phần của chúng ta đối với văn chương Nam Việt, chẳng phải là rỗng tuếch hiểu về yếu tố những văn-tài mới lên hay sao?

Thơ Hay Cận cũng thuộc về hàng thơ vừa xem qua thì dường như khó khăn, nhưng kỹ thuật không có gì bí hiểm. Hay Cận cũng là « một người của đời », một người ở giữa loài người, ông không đi với lối thơ phũ phấm, mộng mơ. Ông chỉ nói lòng người của ông, hồn người của ông, và thơ ông càng đẹp, càng xinh, khi chứa đầy hương vị của đời, của sự sống.

Hương vị, đó là một đặc tính của thơ Hay Cận. Thơ ông không lộng lẫy, không kiêu kiêu, không chú trọng thanh sắc, không nở rộ ra những đóa hoa rực rỡ; thơ ông không khoe tươi. Thơ ông như nụ mùa xuân, như trái mùa hè, gói gắm lại, nhưng đầy căng nhựa thơm và mật ngọt. Ông không làm mê ta bằng màu sắc và âm điệu; ông có một sức quyến rũ lạ lùng hơn, khó kiếm hơn: là mùi thơm. Thơ ông phả bay một cái gì thấm kín, rạo rạo; thơ ông không phải là rêu đã rớt vào chén, thơ ông là men đường lên; thơ ông không phải hoa sưa trên cành, thơ ông là giò lụa đương chèo. Ông cảm nghe sức sống, cái nao nức của cảnh vật, cái tinh ý của thiên nhiên. Ông thấy đời tựa hồ như một thân thể đẹp để tươi tốt, và máu đời chảy trong các mạch:

*Nghe mạch đời đang thao thức âm thanh,
Và nhạc sống vẫn âm thầm tiến tới...*

Ông cũng là một phần của tạo vật mạnh mẽ ấy, nên ông biết đời trong lúc đời còn chèo chèo, còn nao, còn sắp sửa, chứ không chỉ trong khi đời đã thành sắc, thành hình. Tả là đẹp, ông nói một cách riêng, để ta thấy công trình của nhựa:

*Rừng hân hoan muốn vạn nỗi dân bày
Của nhựa mạnh thành tơ trong lá mới.*

Tả buổi chiều xuân, Hay Cận không tả bằng màu sắc, mà tả bằng những cảm giác đã lắng nghe rất kỹ lưỡng trong tâm hồn ông và trong thân hình của tạo

vật; buổi chiều của ông rất mạnh mẽ trẻ trung:

*Hai hàng cây xanh
Đám chồi hy vọng;
Ôi đường tốt lành!
Éa ngàn đóa hồng,
Hương đồng lên hanh.*

*Nhạc vươn lên trời;
Đời mắng đang giết
Tung bừng muôn nơi;
Mái rùng gió hây, —
Chiều xuân đầy trời.*

Thơ Hay Cận hay tả cái đương giết, cái đương lên, nên có một sức mạnh đặc biệt: không phải cái mạnh ở át của biển lớn, không phải cái mạnh nặng nề của núi to, không phải cái hùng dũng rầm rộ; cái mạnh của Hay Cận là thứ mạnh hóa học, sức mạnh thâm của men, của rượu, của lửa ngâm ngấm, của nắng, của mặt trời. Hay Cận yêu những sự chuyển nao thăm thẳm, nên ông hay nói đến rừng, ông thích « đời mắng hoa cỏ dai », thiên nhiên tươi mạnh, xanh tốt như những người trẻ trai. Cái thiên chán kỳ lạ của ông thấy cây liên lạc với người; hai bên cùng vươn lên để kiểm soát gió xa, gió lạ, và « họa diện » với nhau. Cũng như một buổi chiều kia, năm «trông lên», ông thấy trời là biển, gió là triều, lá là thuyền, và ông cho ta những câu thơ rào rào đầy gió, hai lần bát ngát, vì cái bát ngát của biển đã gồm trong cái bát ngát của trời:

*Giữa trời hình lá con con,
Trời xa sắc biển, lá thon mình thuyền
Gió qua lá ngọn triều lên,
Hư hời gió đầy thuyền trên biển trời.*

Cái mạnh mẽ của Hay-Cận là cái mạnh của sự sống, chứ không phải cái mạnh của sức lực. Ông hay nhắc đến những chàng trai,

*Đời trẻ mạnh thơm như trang sách mới,
Hồn mở rộng và giác quon phơi phơi*

Còn gì dương tráng cho bằng một chàng thiếu niên mười chín tuổi! Cho đến mùa xuân của ông vẫn là một xuân mạnh hơn là một xuân đẹp, có những chàng trai:

*Laông dất thơm hương mùa mới dậy
Bên đường chân rộn bước trai tơ...*

Và người học sinh nào đã đọc bài « tựa trường » mà không nghe trong

THO' ĐƯƠNG

Bài thơ « Đảo y thiên » này là một bài thơ hay của Lý Bạch mà bài thơ dịch sau đây cũng là một bài trong những bài thơ dịch hay của Tân Đà. Văn dịch đóng cả điện nguyên và hơi trường. N. N.

Đảo y thiên

*Khải lý g'ái-nhân niên thập dư,
Tần nga đối ảnh hân lý-cư.
Hốt phùng giang thượng xuân qui gien,
Hàn đặc vân trang xích tổ thư.*

*Ngọc thủ khai đàm trường thân lúc,
Cuồng-phu do thú Giao-hà bắc.*

*Vạn lý Giao-hà thủy bắc lưu,
Nguyệt vị song điền phiếm trang châu.
Quần biển vân ứng thanh lý kỳ;
Thiếp xú dài sinh hồng phấn lâu.*

*Lâu thượng xuân phong nhật tương gết
Thùy năng lâm kinh khan sâu phát.
Hiệu xuy viễn quân luy lạc hoa,
Giả đảo nhương y hướng minh nguyệt.*

*Minh nguyệt cao cao, khắc lậu trường;
Chân châu liêm, bạc ghem lan đường.
Hoành thùy bảo ốc đồng tâm kết,
Bán hợp quỳnh diên Tô-hợp hương.*

*Quỳnh diên bảo ốc liên tri cầm.
Đáng trúc huỳnh huỳnh chiếu có lằm?
Hữu sử bằng tương kim tiền đảo,
Vị quân lưu hạ tương tư trâm.*

*Lịch tân đình lan bất kiến quán;
Hồng cân thục lệ sinh nhân huân.
Minh niên nhược cánh chinh biên-tái
Nguyệt tác Dương-dài nhất đoạn văn.*

LÝ-BẠCH

Bài ca đập áo

*Trong buồng, người đẹp tuổi mười hơn,
Nổi biệt, cau mày đối bóng hờn.
Chợt thấy sóng xuân về cái én
Thơ mây mờ ngậm bức là tron (1)*

*Mở bức thơ coi, những thơ dài:
Sông Gao giữ mãi đũa chông ai! (2)*

*Muôn dặm sông Giao, con nước ngược.
Làm được đôi chim giữa bãi chơi.
Mây lồng cương ngựa, chàng đâu tá?
Rêu mọc lẫn son, thiếp một nơi (3)*

*Giò xuân ngày sắp hết trên lầu;
Ai hỡi! cầm gương ngắm tóc sâu.
Theo cánh hoa rơi, tiêu thời sớm;
Đêm trường, áo đập bóng trăng thân.*

*Trăng sáng cao cao, giọt lậu trên;
Rèm châu, bình ngọc kin nhà lan.
Chiếu quỳnh nửa hợp hương Tô hợp (4)
Một mối đồng tâm rủ trước màn. (5)*

*Chiếu, màn sặc sỡ gấm cành giao, (6)
Chỗ ngủ mình ai, được sáng sao!
Lấy chiếc kéo vàng đưa thiếp cắt
Cho chàng cái gối nhớ nhau nao!*

*Bứt hết lan sân, chẳng thấy chàng,
Khăn hồng chịu lệ luống mơ màng.
Năm sau nếu lại quân ra ai,
Xin hóa làm mây núi Sở-vương!*

TÂN-ĐÀ dịch

- 1) Hai chữ « bức là » đây dịch ở nguyên văn chữ « xích tổ » ra. Người đời xưa viết thư cho nhau, dùng loại lá, lụa trắng.
- 2) Sông Gao là thuộc nước Xa-xu có đày đó thành ở phía tây Tràng-an của Tàu, cách 810 dặm.
- 3) Hai câu trên mà xuống hai câu đây, là tả cái bụng nghĩ muốn như kia, mà hiện cảnh thời như này.
- 4) Hương Tô-hợp có mấy lời nói khác nhau: 1) Gấu ở nước Đại Tào, hợp sắc thứ hương nếu lấy nước mà chế ra. 2) Có người bảo là nước Tô-hợp, hợp các vị cỏ thơm nấu lấy nước chế ra. 3) Có người bảo là thứ hương của loài muông thú làm ra, không phải là người làm.
- 5) Một đồng tâm là cái vật tin của vợ chồng tối hôm mới hợp hoan, lấy loại tơ thắt nút làm mối.
- 6) Mây cầu đày, nghĩa là thứ gấm có dệt nhưg cảnh cây giao cành với nhau, cốt để chiếu xuống chỗ ngủ một mình ở cầu dưới.

lòng! nao chèo cái toái mười lăm
« mắt tin cây và tóc vừa đường rẽ »,
mang một cái rương nhỏ nhỏ và một
linh hồn bằng ngọc, vào làm lưu-học-
sinh. Hay-Cận rất thích những mùi thơm,
nên ông nhắc và gọi:

*Người bạn nhỏ! cho lòng tôi theo ghé!
Không nổi gì có thể vượt ọe hơn
Đêm tựa trường mùi cửa sổ mới sơn,
Tủ mới đánh và lòng trai thơm ngạt...*

Với những ý sống hiền hòa như vậy,
Hay-Cận yêu đời một cách đầy sức

khỏe, cái gì cũng « thơm như thể da
người », cũng lành, cũng tốt; bề cái gì
theo sự sống, theo tự nhiên, là ngon
ngọt như cơm chín, nước trong. Và
Hay-Cận yêu người, và ông muốn tình
yêu là sự thẳng ngay, không « mặc cả
thiệt hơn », không trốn tránh, không
suy tính. Ông hơi la rằng sao người
a lại có thể không yêu nhau, không
tìm cách gần nhau để « trốn bơ vơ ». Ông than: « chân theo lòng, mà người
chẳng theo tôi » và câu kết:

(Xem tiếp trang 21) XUÂN-ĐIỆU

**Rõ mặt, Sẹo lồi, Lúm thịt,
Son trâm, Lang mặt, Da nhăn, Da thô.**

Sửa bằng máy điện và thuốc, hỏi tại

MY VIÊN AMY 26, PHỐ HÀNG THAN, HANOI

*Sửa điện cho người đẹp hơn lên: da tươi mịn trắng, vú nở tròn đẹp mãi, thân thể son sấn
đều đặn, dáng đi đứng hoàn toàn xinh tươi.
Mlle Hà chỉ dúp tất cả về đẹp như massage, maquillage, v.v...*

CON ĐU'ÔNG SÁNG

TRUYỆN DÀI của NHẬT LINH và HOÀNG ĐẠO

(Tiếp theo)

DUY định nhõn nhìn bọn Kinh, Nghiệp, mỉm cười hỏi :

— Các anh ở đâu ra mà trông bơ phờ thế kia ?

Rồi chàng nghiêng mình trước mặt Tinh :

— Chỉ trừ quý nương. Người đẹp thì không bao giờ mệt mỗi được.

Câu nói bông bầy nhưng có vẻ cốt nả, khiến Duy kinh dị nhận ra mình đã trở lại rất dễ dàng với những tập quán của một đời mà vẫn tưởng không còn để dấu vết gì lại nữa. Chàng chau mày, khi thấy Việt vỗ tay reo :

— Ủi chà ! « Galant » nhỉ !

Tinh lặng lơ cười nụ liếc sang phía Duy, nói :

— Anh Duy của tôi thì bao giờ chả « galant ».

Nhưng Duy đã lơ dăng nhìn vào trong nương :

— Bác Vót !

Nghe Duy gọi, một người tiền phu dừng tay nhìn lại, nét mặt ngờ ngác. Duy vừa bước đến, vừa nói to :

— Không dẫn cây ấy đâu. Bác cứ để nguyên nó đấy cho tôi.

Bác Vót ngạc nhiên hỏi lại :

— Bầm đề...

— U, đề cho nó đẹp mắt, bác ạ.

Người tiền phu thân nhiên cầm dao quắm đi về phía khác. Duy mỉm cười quay lại, nói với bạn :

— Cứ để yên thì bác ấy dẫn hết cả rừng.

Tinh ngắm thân cây cao vút với những tầng lá tỏa ra như những cái tán chập lên nhau :

— Anh Duy này, cái cây gì mà

ngộ thế, trông lờ xờ đến buồn cười. Ở này, lại có tua như xuống nữa.

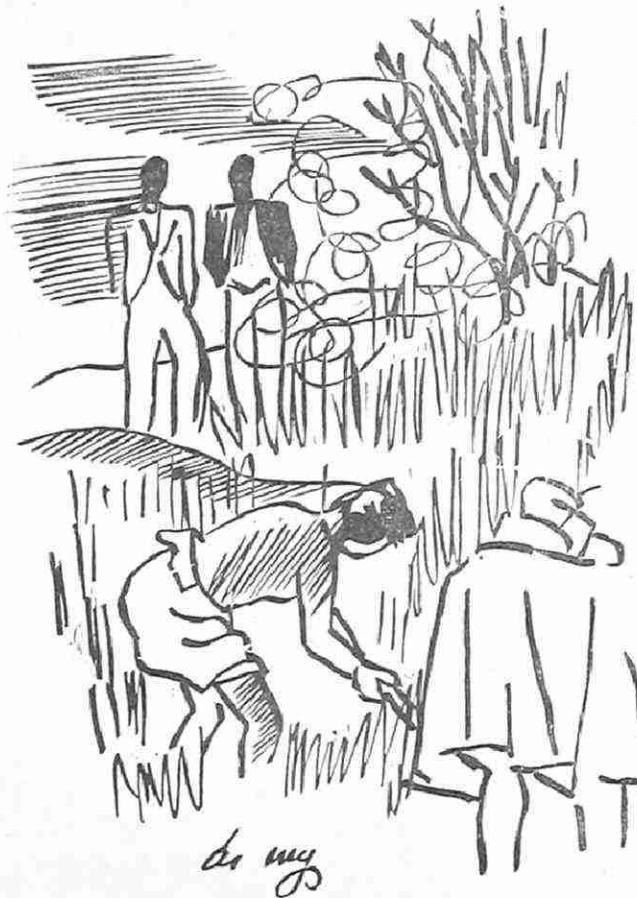
Mọi người đều ngừng đầu lên nhìn, lặng yên. Duy nói :

— Cây sữa dấy mà.

— Cây sữa, cái tên hay nhỉ.

— Thật à ? Thế mà mình không biết.

Tinh thất vọng, quay nhìn chỗ khác. Cây sữa, đã không phải là một thứ cây lạ chỉ mọc ở trong rừng, thì đối với cô không có giá trị gì nữa.

Giả ta được một cây như thế ở cạnh nhà mà ngắm nghía thì thú quá.

Duy mỉm cười :

— Cô cần gì phải ước. Ở Hà Nội nhiều cây sữa lắm.

Tinh ngạc nhiên :

Duy rói :

— Cô có muốn xem đủ các thứ cây, thì mời cô vào trong này.

Cả bọn cùng theo Duy rẽ cỏ mà đi. Qua một rặng lau dầy và cao, hoa trắng nhạt, mọi người đứng dừng lại. Duy giơ tay trở một

khoảng đất rộng, quang dăng ở ven đồi, nói :

— Các anh trông chỗ tôi khai phá có đẹp không ?

Chàng hơi tự kiêu đã làm xong một công cuộc kiến thiết trong đám lau sậy, âu yếm nhìn những nông phu đương cuốc đất. Về phía tay phải, ngọn lửa tranh bốc lên, đỏ thắm như một đóa hoa lạ. Làn khói lam từ từ bay lên, rồi đọng lại ở ngang đồi như một đám mây lười biếng. Bên cạnh ngọn lửa, Thơ ngồi nhìn cây lá rung rinh sau làn khói mỏng.

Thấy tiếng động, Thơ quay lại. Nàng mỉm cười với Duy, thong thả đứng dậy. Chiếc áo trắng mỏng sát vào tấm thân mảnh giẻ nổi bật lên giữa đám cỏ tranh chưa cắt hết, trông mỏng manh thanh thoát như một đóa lan rừng trong đám lá sặc. Tinh mỉm cười lại, tò mò nhìn Thơ, trong khi Duy nói vài câu giới thiệu.

Kinh và Nghiệp lặng yên cúi chào. Việt, thỏ lỗ hơn, cười nói như quên mất Thơ là vợ bạn :

— Trước tôi vẫn không hiểu bà chị làm phép gì mà giữ rịt ở trong rừng anh Duy bông lông của chúng tôi.

Rồi Việt nhìn Thơ một cách ranh mãnh :

— Nay gặp được bà chị, chúng tôi mới biết.

Duy vội vàng hỏi Thơ :

— Đã mua được mạ chưa, em ?

— Mua được rồi, nhưng chưa có nước cấy.

Duy cười :

— Cái ấy không lo. Anh đã tìm ra một cái mương nước, người Thổ họ đã đào sẵn cho mình dùng. Chỉ làm một con đê chắn giòng suối là xong.

Kinh nhìn Duy, ngạc nhiên hỏi :

Docteur

Cao xuân Cầm
de la Faculté de Paris

CHUYÊN TRỊ :

BỆNH HOA LIỆU và NỘI THƯƠNG

Khám bệnh tại :

153, Henri d'Orléans — Hanoi
(Phố cửa Đông, cạnh Hội Hợp-Thiện)

Sách «Nói chuyện nuôi con» của bác-sĩ làm có bán tại hiệu Nam-Kỳ, phố Bà-hồ, 17 Francis Garnier, Hanoi. Giá 0p.35 một quyển

MAILLOT
PULL'OVER
CHEMISSETTE

Áo PHÚC LAI ai ai cũng thích

Mua buôn tại :

PHUC LAI
87-89 ROUTE DE HUÉ
— HANOI — Tél. 974 —

VÕ-BỨC-DIÊN
KIẾN TRÚC SƯ

3 — Place Négrier,
Bờ-hồ — HANOI

- Vậy ra anh định làm ruộng thực?

Duy cười: thẳng thắn:

- Thì vào là thực. Ai lại làm ruộng chơi bao giờ.

Kính nói:

- Tôi cứ tưởng... Chúng tôi định đến rủ anh chị về Hà-nội chơi.

- Điều ấy thì xin chịu.

Tinh nói chen:

- Chiều hôm nay có dạ hội, vui lắm anh à. Chẳng hơn ở chỗ hoang vu này, buồn đến chết được.

Hai vợ chồng Duy nhìn nhau, mỉm cười trong khoe mắt. Duy giờ tay trở chung quanh:

- Chỗ này mà cô cho là buồn. Tôi thấy rất đẹp và rất vui.

Viết cười mũi:

- Anh nhiều tưởng tượng quá.

Duy không trả lời, chàng biết rằng những bạn cũ của chàng không sao tiêu được sự thay đổi của lòng chàng. Sắc đẹp của cảnh vật, những cảm giác êm nhẹ trước một cái mầm non đầy nhựa hay trong cơn gió thơm mùi hoa rừng, nỗi vui trong sạch của sự làm việc mệt mỏi. Duy cảm thấy một cách rõ rệt rằng Kính hay Viết không thể coi là những nhẽ sống, những điều làm cho đời người ta tươi đẹp hơn. Chàng nhận thấy chàng và bạn cũ cách biệt như hai bên không quen biết nhau, mỗi bên ở một thế giới khác, không có lấy một ý tưởng chung.

Lòng Duy hơi se lại khi chàng nghĩ rằng sự thay đổi của tâm hồn chàng chỉ có ích cho một mình chàng; những bạn cũ, chàng đành để lại trong cuộc đời trụy lạc, không phương cứu vớt ra ngoài được. Chàng nghĩ thầm: « Chỉ có mình mới cứu vớt được lấy mình. Chỉ có chính mình phải cặm cụi, tìm tòi cách thoát ly thì mới có thể đến được sự thoát ly ».

Nhìn Tinh lẳng lơ dựa người vào Viết, nét mặt rần rêu dưới làn phấn mỏng, Duy rùng mình nghĩ đến cuộc đời của bạn cũ,

nổi đau đớn buồn thảm như nét rần rần vào lên, sau những cuộc lạc thú âm ỹ, nhưng ngẩn ngùi.

- Nếu họ chịu khó nghĩ đến ý nghĩa cuộc đời một chút, họ

thấy xa lắm, và những bạn cũ đối với chàng chỉ còn là những người khách lạ, không có liên lạc gì với chàng nữa. Duy nhìn ngọn đèn « măng sông », cái

rập hiện ra trong trí nhớ.

Duy nhớ lại những ngày mùa đông gió lạnh, những ngày bắt đầu Thơ và chàng yêu nhau.

Chàng còn thấy cả mùi hoa mộc thơm ngát trong vườn, lúc Thơ và chàng ngồi tĩnh đến việc tương lai. Rồi sau bao nhiêu sự khó khăn, đến cái ngày rực rỡ buổi đầu năm, trong lúc hoa đào đỏ rực cả một góc vườn, cái ngày chàng cưới Thơ. Lòng Duy rung động; tim chàng đập mạnh hơn khi chàng nhớ đến cái kỷ niệm êm đềm nhất trong đời chàng. Bên tai chàng còn văng vẳng tiếng pháo mừng, rộn rịp tung bừng như lửa bết cả sự vui mừng của cảnh sắc bên ngoài vào lòng chàng; trước mặt chàng, vẫn còn rõ rệt vẻ sượng sùng của cô dâu, đôi má ửng hồng như màu xác pháo.

(Còn nữa)

Nhất Linh và Hoàng Đạo

sẽ nhận thấy rõ sự trống rỗng của đời họ sống.

Duy bỗng đem lòng thương hại hết thảy những người sống trong một cái ao tù, không bao giờ được hưởng sự thanh khiết của gió thoảng bên trên.

II

Chiều hôm ấy, lúc vào phòng đọc sách, Duy thấy trong lòng nhẹ nhõm. Bạn Kính, Nghiệp, ăn cơm xong, vội từ biệt về xuôi Hà-nội cho kịp dự dạ hội. Duy cười thầm, nhớ lại bữa ăn. Chàng để mặc cho bạn chế riều, mỉa mai là gán dở; những lời khiêu khích, chàng không buồn đáp lại; và mấy ngón chân của Tinh dật sẽ lên chân chàng trong lúc rùng rưng như không.

Cuộc đời cũ chàng đã cảm

chụp màu xanh in hình lên trên trần tối, chiếu ánh trong lên gáy những quyển sách xếp thành hàng trong tủ, và chàng cảm thấy lòng êm ả như gặp một người bạn thân. Đây Duy mới thấy những giây liên lạc vô hình giàng buộc chàng lại. Chàng ngồi xuống bàn giấy, mở một quyển sách đang xem dở. Nhưng hôm nay chàng không thấy muốn làm việc như mọi hôm. Thong thả, chàng đặt con dao dọc giấy lên quyển sách, vẫn vợ nghĩ ngợi. San buổi làm việc mệt nhọc ban ngày, phòng sách này làm dịu lòng Duy như một cốc nước cam uống lúc đương khát. Duy ầu yếm nhìn bức ảnh để trên bàn; nét mặt nhẹ nhàng của Thơ như nổi bật ra ngoài khung kính. Và, trong một lúc, những hình ảnh mơ màng về ba tháng vừa qua, rờn

trước mặt chàng, vẫn còn rõ rệt vẻ sượng sùng của cô dâu, đôi má ửng hồng như màu xác pháo.

Ngày Nay

Tuần báo ra ngày thứ bảy
Mua báo kể từ 1er hay 15 tháng táy
và xin trả tiền trước

	Một năm	6 tháng
Đông-dương	4\$20	2\$20
Pháp và Thuộc-địa	4. 80	2. 50
Ngoại quốc	8. 50	4. 30
Các công sở	8. 50	4. 30

Ngân phiếu gửi về:
M. le Directeur du **NGÀY NAY**
TÒA SOẠN và TRỊ SỰ
80, Av. Gand Boudha, Hanoi
Giấy số 874

Docteur ĐẶNG VŨ HỶ
Ancien Interne de l'Hôpital Saint Lazare de Paris
Spécialiste des maladies vénériennes & cutanées

CHUYÊN MÔN VỀ :
Bệnh hoa liễu — Bệnh đàn bà
Sửa trị sắc đẹp

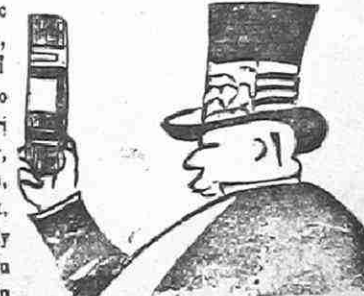
Khám bệnh
Sáng 9 giờ đến 12 giờ
Chiều 3 — 7
Chủ nhật mở cửa buổi sáng

Chỗ ở và phòng khám bệnh
16 & 18 Rue Richard — Hanoi
(đầu phố Hội-vũ)
Tél. 242

RƯỢU CHỒI HOA - KỶ

Các bà sinh nở muốn khi ra cũ, được đỡ da, thấm thịt, mạnh khỏe như thường, không lo tê thấp, đi lại được ngay. Chỉ xoa Rượu Chồi Hoa-Kỳ thì không lo ngại gì hết. Rượu Chồi Hoa-Kỳ này trị được nhiều chứng rất giỏi là: Sinh nở, tê-thấp, thê-thao, đau lưng, đau mình, đầy bụng, đau bụng, chân tay mỗi mệt, tím thịt, sai gân, bị đòn, bị ngã chảy máu, đứt tay, cảm hàn, cảm thử, xoa đều khỏi hết, kiến hiệu vô cùng. (Ai muốn mua xin cứ hỏi ở các nhà Đại-lý).

Phòng Tích « CON CHIM » ở khắp các tỉnh Trung, Nam, Bắc-lý, Cao-Mên, Laos.

RƯỢU CHỒI HOA - KỶ
Hộp lớn: 150 grs bán 5000
Hộp nhỏ: 80 grs bán 3000

BỆNH UNG THU'

UNG THU là một bệnh rất nguy hiểm, ở thôn quê ta nhiều người mắc chứng bệnh này — đó cũng là do một phần ở cách ăn ở không được sạch sẽ : một vết dút nhỏ, một chỗ xây da chẳng hạn cũng có thể là một dịp tốt cho bệnh ung thư dễ phát ra nếu ta không giữ gìn cẩn thận — song nhiều người không rõ là bệnh gì nên cách chữa phần nhiều sai lạc. Có khi người ta chỉ tưởng là một cái nhọt mụn xoàng, nên nhứt đắp qua loa, không chịu

lưu tâm đến, khi biết rõ ra thì đã muộn. Vậy khi ta thấy những dấu chỉ bệnh khả nghi — nói dưới đây — thì kịp tìm y sĩ để khám bệnh, và nếu xét ra là đúng bệnh ung thư thì phải đến ngay các nhà thương lớn để chữa, vì chỉ ở đấy mới có đủ y sĩ chuyên môn và vật liệu cần dùng để chữa bệnh này cho có hiệu quả, như ở nhà thương chính Hà-nội chẳng hạn đã có quang viện radium để chuyên chữa bệnh ung thư.

— Người vô tâm thì thế nào? — Thi chết 9.

NGUỜI TA không biết bệnh ung thư là gì, chỉ biết đó là một bệnh sinh ra do sự đau không ngờ của một tế bào trong một bộ phận nào đó, rồi những tế bào chung quanh bị đau lây, chỗ đau cứ dần dần như thế lan rộng mãi ra làm cản trở rồi làm đình chỉ sự sinh hoạt của các cơ quan khiến người ta phải chết.

Dấu chỉ bệnh. — Bệnh ung thư thường thường chỉ phát ra ở một chỗ, có hạn giới, và lúc đầu mắt ta không thể trông thấy. Người ta chỉ có thể nhận ra khi bệnh đã rõ rệt, và thường thường khi bệnh đã lan rộng, khiến cho ta thấy đau nhức.

Chỗ có bệnh màu xám và dày lên, ta sờ tay vào có thể nhận được.

Ta nên coi chừng : những mụn nhỏ, dù không thấy đau, mọc ở trên vú, ở thái dương, trên mu bàn tay, ở đầu bộ phận sinh dục, ở bụng (tiền bối) và ở lưng (hậu bối); bệnh táo khi ta chạc bốn mươi tuổi; bộ tiêu hóa bị đau — ta thấy đau hay không —; sự thiếu máu thái quá. Phải coi chừng những mụn nhọt ở mồm và ở lưỡi mà ta thấy lâu không khỏi.

Nguyên do bệnh. — Những nhà nghiên cứu vẫn chưa hiểu vì sao bệnh phát ra.

Hình như người ta có thể cho một nguyên do ở những sự buồn rầu, lo nghĩ hay xúc cảm quá (Người ta nhận ra ông Nã-phá-Luân chết về bệnh ung thư ở gan cũng vì những sự buồn rầu và những công việc nặng nề ông phải gánh vác)

Song có một con trùng bệnh ung thư không? Đó là một điều y giới cũng chưa thể trả lời ta rõ.

Sự đau sưng luôn luôn ở những

bộ phận bên trong (ruột gan v. v.), rượu, thuốc lá, bệnh đi tiêu ra đường, bệnh lao và bệnh giang mai, trong nhiều trường hợp dễ sinh ra bệnh ung thư.

Truyền nhiễm. — Bệnh ung thư không truyền nhiễm, ấy là một điều không phải bàn cãi gì nữa. Người ta có thể ở chung với người mắc bệnh ung thư, trông nom săn sóc họ mà không lây bệnh.

Chữa bệnh. — Trước kia, khi chưa có những việc phát minh của ông Pasteur, khi chưa biết cách dùng thuốc tê để giúp cho công việc mổ xẻ, thì người ta chịu không thể chữa được bệnh ung thư; vì thế cái nạn ấy, một cái nạn dữ dội hơn lao, giết hại rất nhiều người đến nỗi người ta phải sợ không dám đọc đến tên.

Sau nhờ đến khoa mổ xẻ là một phương pháp hiệu nghiệm thứ nhất. Những chỗ đau có thể khoét hết đi thì bệnh khỏi hẳn; nhưng bất buộc phải có hai điều kiện cần yếu là : 1) chỗ đau có thể khoét đi được và khoét đi không hại đến một bộ phận sinh hoạt nào; 2) đau dồn ở một chỗ. Bệnh ung thư có tính cách ngày một lan rộng mãi ra không ngừng; hơn nữa tế bào bị ung thối truyền vào mạch máu rồi sinh ra những ung nhọt cách xa hẳn chỗ đau cũ. Vì thế trong rất nhiều trường hợp khoa mổ xẻ phải chịu không chữa nổi.

Việc phát minh ra quang tuyến X đã giúp ích lớn cho khoa mổ xẻ. Vì trông thấu suốt cơ thể nên người ta có thể xem bệnh được rõ ràng, biết đúng chỗ đau và giới hạn chỗ đau.

Nhưng cách chữa bệnh thấy tiến bộ hơn nhiều khi người ta nhận ra rằng quang tuyến X và quang tuyến radium có tính cách chữa

bệnh rất hay. Vì quang tuyến giết chết những tế bào trong cơ thể người ta. Song những tế bào bị đau chịu ảnh hưởng mạnh hơn những tế bào lành mạnh. Chiều quang tuyến riêng vào chỗ đau người ta có thể loại bỏ những tế bào nguy hiểm.

Cách dùng điện như thế có thể chữa thêm được nhiều bệnh ung thư. Khi điện chỉ dùng riêng, khi tìm chỗ để giúp cho việc mổ khoét ung nhọt, khi giết những tế bào ở chỗ không thể mổ khoét đi được để giúp cho việc mổ xẻ.

Quang tuyến radium cũng chữa bệnh như quang tuyến X nhưng có tính cách thấm sâu hơn. Chất radium thường dùng để chữa những chỗ đau nhỏ, song đối với ung thư, người ta dùng lẫn cả quang tuyến X và quang tuyến radium.

Dùng radium có hai cách : áp ngay radium vào da bệnh nhân, hay để cách xa chỗ đau. Đó là tùy theo những trường hợp của bệnh.

Song rất khó áp dụng quang tuyến X hay radium cho có ích lợi đối với những bệnh ung thư ẩn sâu ở trong, nên khoa mổ xẻ ở đây vẫn thích dụng hơn. Radium và quang tuyến X đều có công dụng cả, nhưng cách mổ xẻ của y sĩ chuyên môn « trông rõ » công việc mình làm vẫn hơn những cách chữa mập mờ, vì y sĩ mổ xẻ khoét hẳn được chỗ đau đi mà không làm tổn thương đến sức khỏe bệnh nhân nên người đau chóng lành mạch.

Nhưng bệnh nhân phải hỏi ý kiến y sĩ vì chỉ có y sĩ biết phải dùng đến khoa mổ xẻ, radium hay quang tuyến X để chữa bệnh, và lại nhiều khi phải dùng đến cả ba thứ một lúc là thường.

(Lược trích ở Match và Marianne)

BẠN CÓ PHẢI LÀ MỘT NGƯỜI CHỒNG HAY VỢ TỐT KHÔNG?

YÊU thì dễ nhưng biết yêu không phải dễ. Mọi cuộc tình duyên không phải là một việc mua bán, nhưng là một sự thỏa thuận mà mỗi người, trong phạm vi những sự quản lý sẵn có, cho đi mà nhận. Vậy ta hãy là một người vợ tốt, ta hãy cũng là một người chồng tốt vì hạnh phúc là sự hiểu lẫn nhau.

— Bạn có nói với vợ rằng một cái áo mới sẽ làm cho vợ bạn đẹp thêm không?

— Khi vợ bạn ngắm nghía bên ngoài một cái áo trong cửa hàng, sau này bạn có mua cho người yêu một cái áo như thế không?

— Bạn có vẻ ăn đúng bữa không?

— Bạn có hay mua quà về cho vợ như những ngày mới cưới không?

— Bạn có giúp vợ bạn lau bát đĩa trước khi ăn không?

— Bạn có bệnh vực vợ bạn đối với người khác dù nàng có phải đối lý không?

— Bạn có nghĩ đến đi chơi với vợ khi nàng tỏ ý muốn đi không?

— Nếu vợ bạn làm bếp cả một tuần lễ, ngày chủ nhật bạn có giúp vợ đi ăn hiệu không?

— Bạn có báo trước vợ mình khi mời một người khác về ăn không?

— Bạn có nói: « Bữa cơm hôm nay ngon quá » dù bữa ăn ấy chẳng có gì là ngon không?

— Bạn có nghĩ đến ngày kỷ niệm ngày cưới không?

— Bạn có thất một cái cravat, vợ bạn tặng cho dù cái cravat ấy bạn chẳng được vừa ý.

Nếu bạn có thể trả lời « Có » không lưỡng lự một cái hồi, bạn tiến bộ điếm. Nếu không thể trả lời được đúng hẳn một câu thì tiến 1 điếm.

LẬU CẤP-HÀNH. — Mối mắc hay đã lâu mà mủ xám, xanh hay vàng ra đêm đêm buốt tức, dài được một bài hay rịn được vài giọt nước vàng đục, nóng cùng rất đau đớn, qui đầu dính ướt, nóng bằng quang, hay cường dương thì chỉ dùng một vài liều THUỐC LẬU CẤP HÀNH Blennoracore N° 001 của Đ. T. Y. V. là lập tức bệnh sẽ cắt nhẹ được 6, 7 phần. Dùng tiếp tới 3, 4 liều bệnh sẽ khỏi hẳn! Đã vậy thuốc lại dễ uống, không mệt nhọc.

LẬU KINH NIÊN. — Như thời kỳ trên mà không chữa hoặc không gặp thuốc hay, về sau sáng dậy thấy có một chất bít chặt miệng sao, hay chảy ra một chất dây dính như rầy gà, to chưỡi, nước tiểu vẫn đục, nặng ngực hành thấy có giọt mủ chảy ra, trong người mệt nhọc, có lúc gây gấy sốt, đại tiện táo nóng bứt trong lòng... tất phải dùng THUỐC LẬU KINH NIÊN Antiblennorrhée N° 001 — B của Đ. T. Y. V. Thuốc này có cái đặc điểm chỉ dùng một vài liều những chứng trên đã hơi được quá nửa mà cũng không hại sinh dục không mỗi một vật vả.

Sau khi khỏi lậu bệnh nhân muốn được kết quả mỹ mãn thì cần phải dùng theo luôn thuốc BỔ NGUYÊN KHÍ TUYỆT NỌC LẬU Antiblennorrhée N° 003 của Đ. T. Y. V. vì phần nhiều người bị lậu không những sức lực đã suy kém, nguyên khí lại kiệt quệ nữa và còn thấy nước giải vàng, có vẩn đục, miệng dai ướt ướt, mắt mờ, người mỗi rời rã, hình vóc xanh xao bấp thỉp rặt, đêm ngủ mộng tỉnh, giao hợp không bền mà khi xuất nóng bức. Cho nên phải dùng tiếp thuốc BỔ

Những thứ thuốc đã chờ Bán giá

TRONG MỘT THÁNG NỮA (Xác) — T
Lậu cấp hành OS60 bán OS45 — T
trùng Giang và Lậu kinh niên 1350 — T

NGUYÊN KHÍ TUYỆT NỌC LẬU là để cho sự bồi bổ được chóng và trở nên khỏe mạnh.

KIÊN - TINH - CỐ - KHÍ

Đại-bổ s nh-dục hạch 1p.20 bán Op.90

Những người khi hay mệt ưu tiên bắt tức hay không ngủ được, hay thêm lậu, giang mai, người xanh xao gầy yếu, nhất là tinh và khí đều kiệt quệ, lại góp hạch sinh dục đều hư suy, sinh ra đi tinh, mộng tinh, lãnh tinh, nhọt, lở loét, liệt tì, liệt dương, đường sinh dục mẫn mẫn và trĩ trở đều phải dùng thuốc KIÊN TINH CỐ KHÍ ĐẠI BỔ SINH DỤC HẠCH Génitalique N. 1

Nếu có thể trả lời ngay « Không » thì khắc thì liền 0. Khi đã trả lời hết các câu hỏi, bạn cộng điểm lại. Nếu được từ 18 đến 26, bạn là người không đáng làm gương. Nếu được từ 2 đến 17, bạn là một người không mà vợ không có lý nào để phàn nàn được. Nếu được từ 0 đến 8, bạn hãy chú tâm lắng lại. Phải thay đổi cách ăn ở đi, nếu không gia đình sẽ có biến.

BẠN CÓ PHẢI LÀ MỘT NGƯỜI CHA HAY MẸ TỐT ?

TRẺ CON quen quen cha mẹ, nhưng có khi cha mẹ không quen quen con. Tình thương yêu của cha, nhưng thường không thương yêu con. Trẻ con dễ xúc cảm, dễ làm tổn, cái nết tốt của trẻ rất mong manh. Có một trường dạy dỗ phần làm cha: không những chỉ học giáo trẻ mà còn dạy trẻ trở nên người có nhân cách.

- Bạn có biết dạy con cách dùng thời giờ cho có qui tắc không ?
  - Sau khi đã lựa lọc, bạn có để cho con chọn sách mà đọc không ?
  - Bạn có chăm nom cần thận đến việc tắm rửa cho con không ?
  - Bạn có chăm cho con vào động nhiều ở ngoài chỗ rộng không ?
  - Bạn có khen ngợi con khi nào - và chỉ khi nào - nó đáng khen không ?
  - Bạn có tránh, trước mặt con, phản đối vợ về phép dạy con không ?
  - Bạn có ngợi ngạo cất nghĩa cho con vì sao nó đã đại dật không ?
  - Khi bạn cấm đoán con điều gì, bạn có nghe bằng giảng giải cho nó nghe không ?
  - Bạn có giao thiệp với thầy giáo dạy con mình không ?
- Nếu bạn có thể trả lời một câu hỏi rằng « có », bạn hãy phê cho câu ấy 2 điểm. Khi bạn trả lời một câu hỏi rằng « Có khi tôi làm như thế và có khi không », thì bạn phê 1 điểm. Nếu bạn trả lời lúc khác một câu hỏi rằng « không » thì bạn phê 0. Nếu cộng lại được từ 14 đến 20 điểm, bạn có thể tự nhủ rằng: « Ta nuôi con khéo ». Nếu được từ 8 đến 13 điểm, bạn là bậc cha mẹ chung độ. Nếu chỉ được từ 0 đến 7 điểm, bạn sẽ phải thay đổi. Cách nuôi con của bạn hỏng và nguy hiểm.

(Phòng theo Marianne)

L U ' O ' M L Ă T

Gương soi bằng aluminium

TÔI nay người ta không có cách gì để giữ những đồ dùng làm bằng aluminium cho bóng mãi vì chất này rất chóng rỉ. Những nhà làm kim khí Mỹ đã bỏ huyết được chỗ nhuộm điêm đó; họ dùng một lớp rỉ (oxyde) dày, có tính cách cản chặt và điện cốt yếu nhất, rất trong. Aluminium mới đánh bóng xong, phủ lên một lớp « quang dầu » không hỏng được ấy, sẽ là một cái gương không bao giờ rỉ. Nhờ vì vậy, aluminium ở Mỹ nay đã có một công dụng mới.

(D. I.)

Cách làm vải không thấm nước

MỘT mặt hòa 50gr sà-phông đen vào nước sôi, một mặt cũng hòa gần ấy thiết-lưu-toan (sulfate de fer) vào nước sôi, rồi hòa lẫn hai thứ ấy với nhau. Rúng vải vào nhiều lần, rửa kỹ, phơi thực khô rồi rúng vào 100gr dầu đậu (huile de lin) hòa lẫn với 100gr cao-xu đóng hộp vẫn bán ở thương trường. Vải làm theo cách ấy không thấm nước và không gãy nếp.

(D. I.)

Một sự thực thà ít có

MỘT bác tài xe ô tô vận tải, người Ba-lan, lái xe cho một công ty lớn.

Bác vẫn nuôi một ước vọng: có một chiếc xe riêng để khỏi phải trả tiền tài cho ai, trừ ra trả thuế cho ngân sách.

Một bữa kia bác thấy trong xe một cái ví trong có 900 bằng An, vì ấy chắc là của một hành khách đánh rơi. Mòn tiền khá to và bác tài có thể giữ của bắt được ấy vì bác đã để tâm tìm ng rồi mất của mà không được.

Lòng thực thà của bác tài được nhà nước chứng nhận và ban thưởng... nhưng số tiền thưởng nhỏ mọn đến nỗi các nhà báo lấy làm bất bình cho bác, và nói âm lên trên các báo.

Một thượng quan được tin, gọi bác tài đến cho một món tiền nhỏ để trợ cấp cho vợ con bác. Một nhà sún xuất ở đó cũng cảm động vì tình quá chân thật ấy, biểu bác một chiếc xe.

Hiện nay bác tài lái chiếc xe riêng

của bác và sắp sửa mua được một chiếc thứ hai nữa.

Cờ tục

NGÀY NAY ở Thượng nghị viện nước Anh người ta còn giữ những tục rất cổ. Viên chánh thừa phát lại ở phòng Công cộng trong viện, ngoài phần sự của mình, còn phải trông nom một hộp thuốc lá bột để hít — một tục lệ có từ xưa — để lại cho các ông nghị ngày nay dùng.

Phí tổn về việc chi tiêu này lấy ở tiền lời do một tài sản của một ông nghị để lại đã được một thế kỷ nay. Ông vốn nghiện thuốc lá nhưng phải cái tính vô tâm hay quên đem theo hộp thuốc lá đi. Và cứ mỗi lần quên như thế ông rất khổ sở, nên khi chết đi ông làm di chúc để hộp thuốc lá của ông lại cốt tránh cho các bạn đồng nghiệp cái nạn ông đã trải qua.

Vì ngày nay người ta không hít thuốc lá bột nữa nên mười năm gần đây cái hộp thuốc lá kia chỉ được dùng đến có một lần Song không phải vì thế mà người ta không giữ thói tục xưa.

(Robinson)

Rồng

RỒNG là gì ? Là một con rắn lớn đầu sư tử, đuôi long mã, mình có vảy như vảy cá, bốn chân có móng sắc như vuốt hổ. Đó là con vật mà ông cha ta

đã trông thấy trong trí tượng tượng và vẽ nên thành hình để chỉ một vật linh thiêng và dữ tợn, và ngày nay bất cứ ai cũng có thể hình dung được ra con vật hư ảnh ấy.

Hắn bạn sẽ trả lời như thế bay trong tự như thế nếu người ta hỏi con rồng là gì?

Nhưng có điều không mấy ai ngờ đến là rồng có thực. Hịch đồng nó tuy kém về kỹ thuật hơn trong tranh vẽ nhưng không phải là không ngộ nghĩnh. Vì một toán người đi quay phim ở đảo Komodo và Nam dương quần đảo một bữa kia đã gặp con quái vật ấy. Ai nấy kinh hoàng, dù giáng giải làm sao bọn đồng trò chiếu bóng cũng không chụp được chân tới gần nữa.

Một nữ thám hiểm tả con vật kỳ như sau: người ta thấy chúng đột nhiên nổi lên trên bãi biển, hình dáng như những quái vật đời thượng cổ, kêu rít lên như tiếng còi và phan phôi phi rôi đột nhiên quay mình chạy trốn. Mình chúng dài trên hai thước, có vảy và rọc rờ những màu như một tấm thảm.

(Thuật theo Robinson)

BÁO, SÁCH MỚI

TAO ĐÀN, tạp chí văn học ra mỗi tháng 2 kỳ do nhà in Tân Dân Hanoi xuất bản.

LÀM ĐI của Vũ trọng Phụng giá 0p.60;

TẮT ĐÈN của Ngô tất Tố, giá 0p.30 Hai cuốn sách trên đây đều do nhà in Mai-Linh Hanoi xuất bản.

CHÙA HƯƠNG TÍCH của Dương tự Giáp soạn, có nhiều phụ bản bằng tranh ảnh.

Tình nghĩa vợ chồng : Đầu gối. Tay ấp.

TR. 19

hỏi hàng vạn vạn người đặc biệt

em từ các báo từ ngày 10 Janvier 1939) BỔ KHÍ TUYỆT NỌC LẬU, Sinh lực tuyệt hảo - Thuốc Giang-mai 1\$00 bán 0\$75

T. Y. V. thì các hạch trở nên mạnh mẽ, tinh sẽ kiên, khí sẽ cố, người bỗng khỏe mạnh, sự sinh dục được mười phần mỹ mãn.

ĐÀN-BÀ KHÍ-HƯ Kinh không đều 1p.20 bán 0p.90

Dùng thuốc Đông-Tây-Y-Viện nhẹ 1, 2 hộp, nặng vài bốn hộp kết quả mỹ mãn

TRƯỚC KHÍ HU SỐ 012 không những trị hết khí hư, huyết bạch, còn bồi bổ cho lực lực thêm lên. Còn THUỐC ĐIỀU KINH SỐ 011 không những điều hòa chân huyết, lại giúp đàn bà được khỏe mạnh hồng hào thêm.

lễ trừ căn do Đông-Tây Tùng-Tar biên soạn và xuất bản ngót 200 trang khổ rộng in mỹ thuật. Hạng giấy boffant giá 0p. 76, giấy thường 0 p. 52.

Đông-Tây Y-Viện

Tổng cục : 192, Hàng Bông Lữ (Rue du Coton) — Hanoi

Chi cục : 15, Amiral Courbet — Saigon

Có đủ các thứ thuốc chữa bệnh người nhớn và trẻ con

(Ở xa gửi thuốc tình hóa giao ngân)

- ĐẠI-LÝ : Hai-phong Nam-Tân, Văn-Tân, 37 Paul Doumer, Nam-dinh Việt-Long
- 28 Chapeaux, Hà-dông Minh-Long 25 Nguyễn-hữu-Độ, Thái-Bình Minh-Đức 97
- Piquet, Ưng-bi Nam-thành, Sơn-tây Phó-tiên-Thịch và Thái-Hòa của Hậu, Phú
- Thọ Librairie Cát-thành, Thanh-hóa Thái-Lai Grand'Rue, Vinh Sinh-Huy 46
- Koch, Huế Hương-giang 21 Paul Bert, Tourane Việt-quảng, Qui-nhon Châu-thái
- R. Gialong, Thakhek Nhất-nhật-tân, Savannakhek Đô-văn-Ty, Saigon Trần-văn
- Cát 31 Charner Nguyễn-thị-Kiên 30 garros, Dakao Đức-thắng, Tân-dinh Vũ-Lai.
- Cholon Đỗ-phương-Quế và Bạch-Loan, 300 Marins, Mỹ-thọ Nam-Cường 61
- Desveaut, Cần-thơ Bazar Tân-văn, Long-xuyên Trần-văn-Kế, Sa-dec Tân-phước
- Thành.

Cần thêm nhiều Đại - lý

CON TRÁU

TIỂU THUYẾT của TRẦN TIÊU

(Tiếp theo)

XÃ CHÍNH vừa cài cúc áo lương vừa nói :

— Minh có tiền đưa tôi hai đồng.

Vợ xúng xốt :

— Hai đồng để mình làm gì ?

— Ngồi hát

— Ngồi hát ? Minh biết hát hông thế nào mà ngồi hát.

Xã Chính phì cười :

— Minh đỡ làm. Ngồi hát là ngồi xếp bằng nghe « nhà tơ » hát, rồi vừa nhấm rượu vừa nghe hát.

— Thì mình ngồi hát làm gì. Nhà đã chả có...

— Ai chả biết thế. Nhưng cụ đại bảo thì phải nê. Chán vạn người bị bắt ép, cứ gì mình.

Xã Chính uể oải đi lại phần ngồi rót nước uống. Vợ ngồi ngưỡng cửa quay mặt vào, lặng yên một lúc rồi nói :

— Minh a, từ tết đến giờ nhà ta tiêu hết hơn chục bạc rồi đấy !

Đến lượt xã Chính xúng xốt :

— Có, làm gì đến ngàn ấy !

Vợ đứng phất dậy :

— Làm gì đến à ? Này nhé, ba hôm tui tiêu hết ba đồng này, may quần áo cho mình, cho các con hết bốn đồng là đi bảy đồng này. Lại còn một đồng tui bà chánh Bá, hai đồng mình đi mừng các cụ lão, thế là một chục rồi nhé. Bây giờ lại hai đồng nữa, chả là hơn một chục rồi tr. Tiêu thế thì còn mong sao không công không nợ... Núi cũng hết nữa là nhà mình.

Nói rồi, vợ ngồi xuống phần, thừ mặt, đăm đăm nhìn ra cửa.

Xã Chính không trả lời, kéo điếu, thông hút. Thấy nét mặt vợ rầu rầu, bác thương hại, an ủi :

— Này bu nó a, chẳng việc gì mà lo. Đình đám xong, chúng ta lại hết sức làm việc. Bu nó dết vải, cái Mít bán hàng. Còn tôi thì hạ việc gì làm việc ấy, nhất là làm thuê làm mướn... họ cười thì kệ họ cười... à sào ! xã nhép chứ ông lý ông báo gì mà sợ họ cười... Rồi thế nào tôi cũng dành dụm tậu cho

được con trâu cái mới nghe. Nhất là buổi bữa sáng, ăn bữa tối...

Vợ đương ủ rột, hồng tươi tỉnh hẳn lên :

— Mình nghĩ phải đấy. Sợ quái gì họ cười. Khi trước cảnh mình vẫn làm thuê làm mướn đấy nhé.

Một hồi trống giục ở ngoài đình. Chồng đứng dậy bảo vợ :

— Thế bây giờ bu nó đưa cho tôi hai đồng. Hết đình đám là chẳng còn phải phi đi đâu đồng nào nữa.

Vợ vừa cười vừa giải yếm lấy tiền, vừa nói :

— Đây tôi mới có đồng rưỡi, tiền bán hai tấm vải hôm qua đấy. Còn năm « cái » hào để tôi bảo cái Mít nó cho dặt tạm rồi mai kia tôi giả nó.. Mít a !

Mít đương đun nước dưới bếp, vợ lấy que giẻ đập tắt lửa rồi vừa đi lên vừa thưa :

— Bu gọi gì cơ ?

— Con cho thầy con mượn năm hào rồi mai kia bu lấy tiền bán vải bu giả.

— Thầy lấy tiền làm gì cơ, bu ?

— Thầy con đóng tiền ngồi hát.

Mít cười :

— Thầy con biết hát gì mà...

Xã Chính thích trí, cũng khê vào đầu Mít và nói :

— Lại con này nữa. Ngồi hát là ngồi ăn cỗ, nghe nhà tơ hát.

Mít giãy nảy, nói nũng nịu :

— Hát nhà tơ ấy à ? Con chả muốn cho thầy con hát nhà tơ đâu ! Rồi lại mê như ông lý Cúc, ông lý Khoa, có bao nhiêu tiền cũng hết vì chúng nó. Thế thì con chả cho thầy con mượn tiền đâu.

— Lão nào ! Tao biết đánh trống ra làm sao mà mày bảo tao mê. Mày tình tiền của đâu mà mê các cô ấy mới được chứ !

Mít bĩu môi :

— Cô... cô là cô lố.

Một hồi trống giục nữa Xã Chính sốt ruột cũng giục Mít :

— Con đưa mau cho thầy không có mượn quá, cụ đại người quê.

Mít vừa móc túi vừa quay sang phía mẹ, nói :

— Thế mai kia bu lấy tiền vải giả con nhé ! Con cứ bu đấy. (Mít tự cười mình). Quanh đi quanh lại được bao lâu rồi cũng đưa cả cho bu.

Bác xã gái âu yếm nhìn con :

— Vốn của cô khi cô về nhà chồng đấy. Bu chả tiêu đi đâu.

Mít sung sướng đỏ mặt. Nó sung sướng phần vì câu nói của mẹ, phần vì thấy mẹ tươi tỉnh, khách hẳn mọi ngày.

Xã Chính vội vã ra đình. Mít xuống bếp đun nốt ấm nước. Còn bu Mít thì đi lại khung cửi khéo cao ngọn bác rồi ngồi xuống cầm cùi dẹt cho đến, già nữa đêm mới đi ngủ.

Bắt đầu từ hôm mồng tám tháng giêng, tối ngày, bác gái đã vui đùa vào khung cửi. Bác nghĩ lâu chưa quen, nên chóng mỏi, chốc chốc lại phải dặt thoi xuống thớt.

Có lần bác quên cả dặt, ngồi thờ ra nghĩ. Ít bữa nay tiêu tốn quá, bác đâm lo cho gia đình bác.

Chết thật ! Chồng bác cứ nay chêm mai chêm, hư thân mất nết đi thì hai bu con bác đủ sức đâu mà nuôi nổi cả nhà. Nhiều khi bác muốn thõ lợ cho chồng bay, nhưng lại sợ vì lời nói của mình mà chồng buồn, chồng khổ.

Mít thường thấy bu nó thờ thẩn, buồn rầu. Nó sẵn sóc hỏi : « Bu làm sao thế ? có mệt thì nghỉ, bu a, tội gì mà làm lụng vất vả quá sinh ốm người. Mà sao độ này bu cứ hay thờ dài luôn thế ? »

Mỗi lần Mít hỏi thế thì bu nó lại trả lời :

— Không, bu có sao đâu. Tỉnh bu vẫn thế, hay thờ dài vất.

Mít không dám hỏi nữa. Nhưng trong lòng băn khoăn. Nó hết sức buồn bán lấy tiền lại để bu nó vui. Chiều nào, đi hàng về, nó cũng luôn quần bên bu, vồn vã, nhí nhảnh, nói những câu dờ dẩn để bu nó buồn cười mà khuấy đi. Những lúc ấy nó quên bằng thằng Tầu.

Còn thằng Chốc, cũng như thằng cu nhơn, cu con, chưa biết gì hết. Cả ngày nó dặt em đi nhơn nhơn ngoài đường đùa nghịch với lũ trẻ hàng xóm hay chạy đi vờ phao mà khi nghe có tiếng pháo nổ.

Xã Chính đi, một tay luôn luôn nắm chặt lấy hai đồng bạc tiền trong túi. Mất thì lấy gì đóng góp ? Bác nghĩ đến việc bác làm suốt ngày già đi, nghĩ đến con trâu cái mà bác nhất quyết an nhàn để dành tậu cho bằng được.

Gần tới đình, bác gặp hai người ở trong hàng nước chơi ra.

— Có phải bác xã Chính đấy không ?

Bác đứng dừng lại.

— Ấy kia ! Bác Bùng, bác Bật. Chừng hai bác vào làm hát hát riêu hảo thôi.

— Ừ, chúng tôi vừa làm một người một hát lớt dạ. Bác tỉnh mà khuya mới được ăn cỗ, sức đâu mà chịu nổi, còn bác có làm một bát thì làm. Chúng tôi đợi.

— Tôi vừa mới ăn cơm.

Xã Chính vừa ăn xong thụt. Nhưng đầu chưa ấm, bác cũng chẳng dao đầu ra tiền. Trong túi bác chỉ có vừa vắn hai đồng đóng góp.

Ba người đứng thính bước một. Xã Bùng trở tay vào đình, nói :

— Hai bác trông, đình ta tối đến thấp nền sáng như sao sa, chẳng đình nào đẹp bằng.

Xã Bật nghe lồm được mấy câu địa lý, nói :

— Hương đình ta đẹp lắm đấy nhé, mặt đình trông thảng ra sông Hóa. Khúc sông chỗ ấy lại khuấy ra như hình bán nguyệt. Bên bên một cái bút, bên tả một cái nghện. Chả trách thôn ta lắm khoa nghệ, lắm quan to.

Xã Chính cũng nói chêm vào câu chuyện :

— Tôi thấy họ nói : nhà cụ lang

TRÉ!!! ĐẸP!!!

Các Bà ! Các Cô !

Trong ngày nghề hôn. Trước khi đi dự các cuộc vui, muốn cho nhan sắc được lộng lẫy thêm.

Còn ngày thường cần cho da mặt được luôn luôn mịn màng.

Xin mời đến hiệu thuốc

bà HOÀNG - XUÂN - HÂN

67, phố Tràng-thị (Rue Borgnis Desbordes)

HANOI

Do nhà chuyên môn sửa sang sắc đẹp phụ nữ ở Paris mới về, tốt nghiệp tại

MỸ VIỆN KLYTIA

PLACE VENDÔME

PARIS

trung làm trước đình ta hóa cho
sao mới xây lưng vào.

Xã Bật :
- Phải đấy, nếu không thì ai cho
lắm. Tôi cho vì thế mà chất cụ
thành đien. Sao họ đại thế nhỉ. Cứ
như tôi thì tôi xoay quách hướng
nhà. Làm ngay hướng đông cũng
tốt chán.

Xã Chính chưa bao giờ tiêu đến
món tiền lớn và trong trí đương
nghĩ cách đánh dạm, vội cãi :

- Bác Bật nói dễ nhỉ! Tiền đâu
mà thuê khiêng được cái nhà to
bằng cái đình thế kia ra chỗ khác?
Bác vừa nói vừa quay lại nhìn cái
nhà của cụ lang trung.

Xã Bật cãi lại :
- Tồn thì tồn chứ. Không có thì
đi vay đi mượn. Việc là việc đời
đời, kiếp kiếp, chứ có phải việc
thường đâu.

Câu chuyện đến đây thì vừa tới
sân đình. Ba người bước lên thêm.
Xã Bật đứng nép ngoài cửa nhìn
xem sự thế ra sao đã. Đoạn, ba anh
qua ngưỡng cửa đi vào chấp tay
vái chào ông đại.

Ông đại khẽ gật và truyền :
- Các anh sang cả bên tây đình
ngồi vào cho thành cỗ. Anh no cứ
chờ anh kia thì bao giờ cho xong.
Ba anh đã rồi khúm núm đi qua
chỗ thờ phụng sang ngồi với cánh
xã nhưng của mình.

Xã Chính ngồi chiếu cuối cùng.
Xã Bật, xã Bật ngồi chiếu thứ ba,
vì hai anh bầu trước.

Trên chiếu nhất có hai anh oắt
coo với hai ông già. Vì hai anh bầu
xã từ năm lên hạ lên bốn.

Ông đại tới hôm nay mặc áo gấm
trần, ngồi riêng mình một cỗ. Trước
mặt ông, một cái trống châu, chiếc
roi châu bằng gỗ quất rưng trần
như ngà, đặt nằm ngang trên mặt
trống. Chốc chốc ông lại gọi đương
thứ đến truyền những việc nhỏ nhặt
không đâu, cốt để cho cả đình để ý
đến ông và nhớ rằng ông là đại bát.

Kể đến hai ông giám khảo ngồi
chiếu nhì. Mỗi ông mặc một cái áo
« sa tanh » còn nguyên nếp. Hình
như các ông chỉ đem nó ra diện
trong mấy ngày tết, mấy ngày đình
đám rồi lại gấp cất đi.

Cũng như ông đại, mỗi ông giám
khảo có một cái tráp để cạnh cho
nó ngồi. Công việc của hai ông là tới
đến đi soát các lễ vật, các mâm cỗ
xem có thiếu thốn thứ gì không.

Ông ngồi về phía ông đại được

thêm chức giữ sổ sách biên chép
những vàng, hương, nến và tiền
của những người trong làng đến
cúng. Những người ấy đến ngày
« an tạ » đều được phần biếu.

Từ chiếu thứ ba trở xuống ngồi
bốn ông một cỗ.

Hai bên, đông đình và tây đình,
hợp lại gọi là nội đình. Ngoài ra,
còn một dãy sập kê ở bên trái đông
đình, dành riêng cho những ông
không dự vào việc làm lễ tức là
những quan viên ngoại đình. Những

« Bây giờ xem chừng quan võ đã
đồng đủ. Vậy xin rước quan đại lên
trống để các người ấy lên hát cung
phụng thánh ». Ông nói to, rõ ra
giọng kẻ cả.

Phía này : rước quan đại lên
trống. Chỗ kia : rước quan đại lên
trống.

Ông đại thích chí, tùm tùm cười,
cầm lấy roi châu rồi : « Xin phép
các cụ » ông giờ lên đánh ba tiếng
thông thả và tiếp liền hai tiếng
mau. Cách vài phút, ông đánh

tiếng phách dao chậm rãi... Ông
đại đánh hai tiếng mau để giục.
Anh kép gậy rình rình rình ba
tiếng ăn với ba tiếng phách của cô
đầu và ba tiếng trống của ông đại.

Một ông, ý chừng thạo trống
khen :

- Xinh... xinh...
Ông đại suag suag, tùm tùm
cười, nói nhữn :

- Châu tôi sao bằng các cụ
được.

Anh kép gậy xong khở sòng đàn,
cô đầu cất tiếng hát hài thiết nhạc
rồi ngâm vịnh, rồi bác phân, rồi sa u
cùng đến miếu nói.

Ông đại cầm châu một cách đĩnh
đạc, lúc chậm, lúc nhanh, lúc một
tiếng, lúc hai tiếng, ba tiếng, có lúc
ông gặt gù trát hai tiếng liên đe
thường, tưởng chừng như ông
thạo lắm. Nhưng, để ý nghe mới
biết ông đánh liều đánh lình, sai
bét chẳng đúng một khở nào.

Nghe xong, ông đưa roi châu và
trống cho một ông giám khảo :

- Người đầu này hát kém lắm.
phách lúc sớm lúc muộn, chạ ra
lắm sao cả.

Ông chề họ hát kém chỉ vì phách
họ đánh không đúng với trống của
ông. Rồi đến cô đầu khác hát cũng
sẽ kém như cô đầu này. Rút cục
cô nào cũng kém cả, duy có trống
của ông là xinh.

Nghỉ một lát chuyện phịch, ông
đại quay sang chia ông tống, nói :

- Bây giờ xin rước các quan
võ ngoại đình lên trống.

Bên ngoại đình, ông họ đưa ông
kia. Sau cùng ông lý Hạt, một tay
sinh hát, cầm lấy roi châu. Trước
khi đánh, ông xin phép quan đại,
xin phép các cụ đông đình và ngoại
đình. Ông không thêm đếm xỉa đến
các ông xã bên tây đình.

Ông vừa nện được vài tiếng, tức
thì trống bên đông bên tây nổi lên
như ếch kêu làm át cả tiếng đàn lẫn
tiếng hát.

Ông Hạt thờ dài, đưa roi châu
cho ông bên cạnh, lăm lăm : « Ông
nghe đi. Tôi thì tôi chịu, chẳng biết
đắng nào mà đánh ». Và ông nghĩ
thăm : Khi nào gã đăm, ông sẽ gọi
về nhà hát. Ông sẽ mời những ông
nào biết trống và thích trống như
ông.

(Xem tiếp trang 21)

Trần Tiêu

ông này có tiền cỡ cũng đi dự
được.

Ông đại, khuỷu tay phải tỳ lên
mặt tráp, ngồi chống nạnh. Chốc
chốc lại một ông cụ đến ra mắt
ông rồi đi lại ngồi vào chỗ của
mình.

Một lúc lâu, ông tống Cảnh, một
quan viên ngoại đình lên tiếng:

thêm hai tiếng mau hơn hai tiếng
trước.

Ba cô đầu, một cô xách túi
phách, một anh kép xách đàn ở
giải võ đi lên :

- Lay các quan ạ.

Pồi ngồi cả xuống chiếc chiếu
giải trước nhạng ăn. Ba tiếng
trống trả lời câu chào. Tiếng đin,

LƯƠNG LỢI!

ĐẸP và BỀN

Quần áo len của hiệu dệt
NAM-HAI có đủ hai đức
tính ấy. Kiên tối tân. Ai khó
tính đến đâu dùng cũng vừa ý.

Nam - Hai

TRICOTERIE

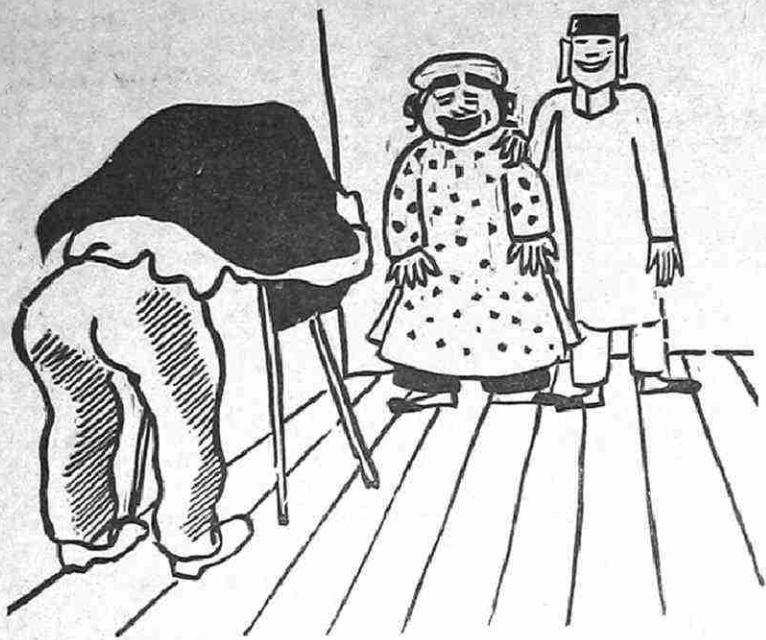
45, Rue du Lac - Hanoi
(trước cửa đền Ngọc Sơn)

Mùa thu đã tới, nóng
lạnh bất thường, gió lạnh
thổi qua, đàn ông, đàn bà,
trẻ con, người nhón hay bị
phát sốt rức đầu rất lấy
làm khó chịu.

Các người nên mau mau
dùng thuốc của hiệu
KHANG - KIẾN THỐI -
NHIỆT - TÁN chỉ trong 5
phút đồng hồ sẽ khỏi hẳn.
Quý ngài nên mua thuốc
Thối-Nhiệt-Tán của hiệu Khang-Kiến ở
trái nằng giờ sẽ khỏi.

Tán này rất là kinh tế tiện lợi và rất là chóng khỏi. Giá mỗi gói là 10.

NGƯỜI THỢ ẢNH — Chắc các bác không nghĩ đến bây giờ tôi xem gì cùng trái hẳn lại.
BÁC NHIỀU — Đấy! Tôi đã dặn bu nó phải giặt kỹ các vải lót trong áo mà!

Hạt sạn

Cầm hay bán

T. T. T. Bấy số 217 trong truyện « đồng tiền van lịch »:
 Mà dù có cầm cũng chả ai biết giá mà mua.

Biết giá cũng chả mua được, vì người ta cầm chứ người ta có bán đâu!

Một tông đoàn người điếc và mù

Cũng trong truyện ấy:

Tôi là người có tai mắt trong hàng tông hàng xã.

Trong hàng tông chỉ mình « tôi » có tai mắt thối, còn những người khác đều không tai mắt cả?

Hành gì?

Cũng trong truyện ấy:

Thầy em dần dần cũng sinh ra buồn rầu chán nản. Câu chuyện đồng tiền, về sau chả ai nói đến nữa. Trong gia đình em, không người nào hiểu một tý gì về hành tung của thầy em cả; ai ai đều tưởng đồng tiền van lịch mua những năm trăm bạc kia chắc là của gia bảo.

« Thầy em » bỏ ra năm trăm bạc mua một đồng tiền van lịch thì thiết tưởng đo chỉ là một hành vi của « thầy em » thôi chứ, dù đồng tiền ấy là một gia bảo đi nữa. Nếu không người nào hiểu một tý gì về hành tung của « thầy em » cả thì thầy em biến mất tích rồi còn gì!

Ai vất vả?

Vẫn trong truyện ấy:

Nỗi đau đớn mất chồng mất cha, mẹ con em đương ngày đêm hoai bại, thì bỗng dưng, như những nhát búa nặng nề bổ xuống, liên tiếp nhau oắt vào gia đình em không biết bao nhiêu tai nạn bất ngờ.

Thế thì ai vất vả vào gia đình em những tai nạn bất ngờ và như những nhát búa nặng nề thế?

Khó hiểu

Vẫn trong truyện ấy:

Đời em từ trước đến nay nó vẫn chảy theo một dịp nhẹ nhàng êm ái. Em như muốn vẫn người con gái khác theo học chữ tây, không có tin ngưỡng gì cả. Nhưng bắt đầu từ ngày ông Pháp sư kia dắt hai đồ đệ của ông tới nhà em, bắt đầu từ ngày ấy cuộc đời em bỗng biến hẳn, bỗng trôi theo một dịp mạnh mẽ và hoạt động.

Tại sao không có tin ngưỡng gì cả, đời em lại chảy theo một dịp nhẹ nhàng và êm ái? Tại sao bắt đầu từ ngày ông Pháp sư dắt hai đồ đệ của ông tới nhà em thì đời em lại chảy theo một dịp mạnh mẽ và hoạt động? Có lẽ vì ông Pháp sư dẫn vào đời em một cái bí hiểm gì đó chăng?

Ấm hơn

Cũng số báo ấy, trong truyện « Đẹp lòng »:

Buổi sớm mùa đông xam như tro và lạnh như tro tàn.

Không, buổi sớm mùa đông lạnh hơn tro tàn chứ, vì tro tàn thế nào cũng còn hơi ấm.

Cái đuôi

Đ. P. số 4074 trong truyện thể thao « Hy sinh »:

Dù biết con đường đó rất xa chỗ chàng ở, Lương vẫn thấy tâm vui vui, không bị phiền nhiễu.

Nếu con đường ấy xa thì chàng mới chán là cùng, chứ sao lại bị ai « phiền nhiễu » được!

Mời phù thủy mau

Cũng trong truyện ấy:

Dẫu ít khi Lương gặp Nga, trong thâm tâm chàng đã bày ra hình ảnh Nga đang đọc to ở trong trường cho chúng bạn nghe những bài chàng vừa viết.

Cái hình ảnh ở trong thâm tâm chàng mà đọc to được thì chàng bị ma ám mất rồi!

HÀN ĐÁI SẠN

VUI CƯỜI

Cửa Minh

Đừng lo

LÝ TOÉT — Bác Xã cho tôi mượn cái quần lính để tôi lên lễ quan kéo mặc cái quần rách này, quan trên trông xuống hàng nhà trông vào không liện.

XÃ XỆ — Ở về, lễ quan cốt đồ lễ chứ cái quần rách thì mặc cái áo dài lớp đi cũng tươm chân, ngài chỉ trông đồ lễ chứ trông đâu đến chỗ rách mà lo!

Cửa Tinh Như

Ái

MẸ hỏi hai con, Bé và Ba — Ai ăn cam đường của ba Ba mới tết nhà ta đấy? Mẹ biết vì có hạt cam róc dưới đất. Ai ăn?

Bé tự nhiên lừ lừ — Thế thì không phải con, vì con ăn xong đã vứt hạt ra vườn rồi.

Cửa Nguyễn Văn Hải

Thật là lý Toét

Đêm 30 tết, vừa xong lễ giao thừa, Lý Toét và Toe sửa soạn đi ngủ. Đang thu thình, cụ lý chợt nhớ ra, gọi con dậy bảo rằng:

— Mày dậy xem cây đèn to để trên kỷ cuối giường đã tắt chưa?

— Nhưng tối lắm, thầy ạ.

— Thì đánh riêm mà xem.

Cửa Cao Văn Hồng

Pháo không kêu

HAI — Sao máy mưa pháo không kêu?

BA — Nó bèo dốt xong không kêu mang giá nó.

Cửa P. Quảng Văn

Văn vui

Cuộc chiến tranh Tàu, Nhật ngay sau, nhiều người không rõ nguyên nhân tại sao; hay có, thì chỉ dựa vào những tin trong các báo, phần nhiều là láo cả.

Nay nhân ngày xuân, thiên hạ ai cũng nói đến câu đối, nên tiện thể tôi nói rõ cái cơ mà hiện thời Tàu, Nhật chực nhau, hay là Nhật chực Tàu cũng thế.

Nguyên một hôm Nhật hoàng có một thư cho lãnh sự Nhật, bảo đem một chiếc cầu đối bất quốc dân Tàu phải đối, nếu không sẽ đem binh xâm chiếm. Về câu đối ấy có nhiều là bằng chữ Hán, nhưng tôi tạm dịch tiếng nôm để các bạn đọc dễ hiểu:

« Tàu-bay Tàu, bay lên, không lên không ».

Người Tàu vốn có tiếng là sành câu đối, bèn họp nhau lại và đối rằng:

« Nhật-báo Nhật, báo sai, lầm sai lầm ».

Nhật hoàng thấy câu đối khó thế mà Tàu cũng đối được và có ý sắc, bất đắc dĩ cứ... cất bình sang đánh.

Tau hết koảng, bèn hiệu triệu các thân sĩ toàn quốc lại tính kế lui binh. Sau mấy ngày đàm phán, hội nghị bế mạc, và người ta thấy quân Nhật tiếp được một về câu đối và mấy chữ xin tạm dịch như sau. Các người có đối nổi câu này thì ta mới cho là giỏi và như thế mới là dĩ nghĩa như cũ binh:

« Tàu bay Tàu, bay đồng, kinh Đông ».

kinh ».

Nguyên soái Nhật đã toan không đối nữa, vì không đối được; sau vì tức qua nên bực ra được về đối rất chột, bèn một mặt trả lời Tàu, một mặt tiến binh và một mặt nêu cho người đi gâu sự ở Lưu-câu-khẩu.

Về đối rằng:

« Nhật bao Nhật, báo tin, tức tin tức ».

Tàu nhận được, vì không hiểu bèn cha người sang hỏi Tin Tức là đất nào hay người nào? Thì Nhật trả lời:

— Tin Tức là tờ báo Tin Tức ở bên An-nam ấy mà.

Tàu hết lẩn:

— Tức tôi thì có, anh đối thế à? Việc gì đến báo Tin Tức!

Nhật đáp:

— Mực chữ.

Ấy thế rồi tại bên đánh nhau cho đến bây giờ và hai câu đối ấy vẫn chưa bị chép vào bộ truyện ký.

Cửa Trần Trọng Cảnh

Một thứ tiếng

— Anh ạ, tôi có người anh em họ, họ giờ họ cũng nói một thứ tiếng ấy, mà Tây Tàu, ta, Nhật-bản, Tây đen, mán mường đều có thể hiểu như nhau cả.

— Ở, họ nói tiếng gì mà lạ thế, anh?

— Họ chỉ « be be », giờ tay ra hiệu...

Chọn cam

Bà chủ bảo vú già:

— Vả ra chợ mua mấy chục cam thế ngọt, bảo họ bóc cho một quả mà ăn nữa xem đã, nếu ngọt thì hãy mua.

VU GIÀ — Thưa bà, thế háy con tự nhảm ạ. Hay các một quả, con bóc ăn nửa một mút, hề quả nào ngọt thì lấy, thế mà chắc ạ.

Muốn ốm (chuyện thật)

V. thấy G. ốm được cậu thợ chữa bệnh, đỡ danh, cho ăn cơm với giò, chả, riết riết, V. ghen tỵ.

Một hôm trời nắng to, nó ra giữa sân đứng mãi, mồ hôi nó chảy đầm đìa:

— Con V. làm gì đấy, có vào không, cho mấy roi bây giờ.

V. — Thưa mẹ, con đứng nắng cho đỡ được ăn cơm với giò, riết riết, mẹ ạ.

Đánh giày thép

XÃ XỆ — Đánh giày thép thì làm thế nào nhỉ? Bác Lý?

LÝ TOÉT ra dáng thao — Thì em muốn nói gì thì điếc vào một mảnh giấy, đem ra nhá giày thép rồi chắc họ sẽ đánh giày ấy lên cốt giày thép, như gõ thép hoặc sứt điện đưa đến chỗ người đánh giày, nhưng đắt lắm, mỗi đôi đôi mươi bốn xu cơ đấy.

XÃ XỆ — Tôi muốn đánh một đôi giày thép như thế, vì việc của em. Mà tôi chỉ chạy được sáu xu thôi. Hay em viết một cái giấy rồi đem ra đòi họ cho giày thép cho nó tự cho khỏi mất tiền.

LÝ TOÉT — Thế cũng tốt, nhưng lúc này không có người đánh giày, ai họ trông thấy thì phải ngồi tù cơ đấy.

MUỐN ĐƯỢC

Răng trắng, lợi đỏ, miệng cười tươi
 nên dùng thuốc đánh răng

Eclat d'argent

Có bán khắp mọi nơi và ở

Pharmacie du BON SECOURS
 52, phố Đồng Khánh, Hanoi — Tel. 554

ECLAT D'ARGENT NICOTA

chế riêng cho người hút thuốc lá dùng.

Cắt tờ quảng cáo này đem đến các nhà đại lý lấy một ống thuốc

LỄ NGŨ TUẦN

của THỊNH-KHÔNG

THẦN DẦN ở Kinh an Tết vừa xong — đúng hơn là chưa xong — thì trong Hoàng Cung đã cho ăn thêm lễ Ngũ Tuần của đức Đoan Huy Hoàng Thái Hậu. Lễ Ngũ Tuần thì về mặt ăn dãi dào hơn, sang trọng hơn lễ Tết. Nhưng Tết thì Thiên Hạ đều được ăn. Còn lễ Ngũ Tuần thì chỉ riêng các quan chính thức mới được mời ăn tại cung Duyệt Thị. Hôm ấy là ngày mồng bảy tháng giêng năm Kỷ Mão. Một ngày lịch sử và lịch sự ?

MẶC.— Muốn được vào ăn trước hết phải nghĩ đến chuyện mặc. Tôi nói « mặc » chứ không phải « mặt ». Vì cái mặt thì thế nào cũng được. Không ai xem mặt mà đoán được mình quan hay dân. Nhưng họ có thể xét địa vị mình bằng cách ăn mặc. Ở đây thì nhất luật. Ai mặc áo xanh và đeo thẻ ngà, nghĩa là quan, thì được vào dự yến. Hai món « bữa bồi » này thì không hiếm gì ở Huế. Nên các quan đã để huê dân nhau vào Đại Nội. Tôi không phải là quan, nên chạy quanh gần nửa ngày mới xoay được một cái áo xanh dài chấm đất. Nhưng còn thẻ ngà nữa. Ngày thường thì mượn dễ dàng lắm, nhưng gặp phải ngày yến tiệc thì chạy xam người chưa chắc đã tìm ra. Nhưng cũng còn một kẻ là choàng giấy thẻ ngà quanh cổ rồi bỏ lọt cái thẻ — mà kỳ thật là đồng xu năm — trong vật áo. Thế là xong. Ai biết ? Tôi đang hoang vào cửa Hèn Nhơn trả lộn trong rừng áo xanh thẻ ngà rồi nhằm Đại Nội thẳng tiến. Ra đi tôi cứ tưởng riêng tôi mặc áo mượn, không ngờ đến đây mới rõ chung quanh tôi những « linh hồn lớn gặp nhau » chẳng hiếm gì. Áo nào lại có áo chặt bó người hay rộng phồng lung. Còn

tay áo thì trùm cả bàn tay hay rút lên để lộ cánh tay trắng phau như cổ ngỗng. Giữa đường tình cờ lại gặp « quan » Trần Thanh Mai. Cái áo xanh quan mặc lại lạ kỳ hơn nữa, trông xa không khác gì cái áo kiểu mới Cát Tường. Thật là khéo mượn áo ! Thì riêng mấy thầy thừa ở Nam Triều là ăn mặc quan dạng ra phết.

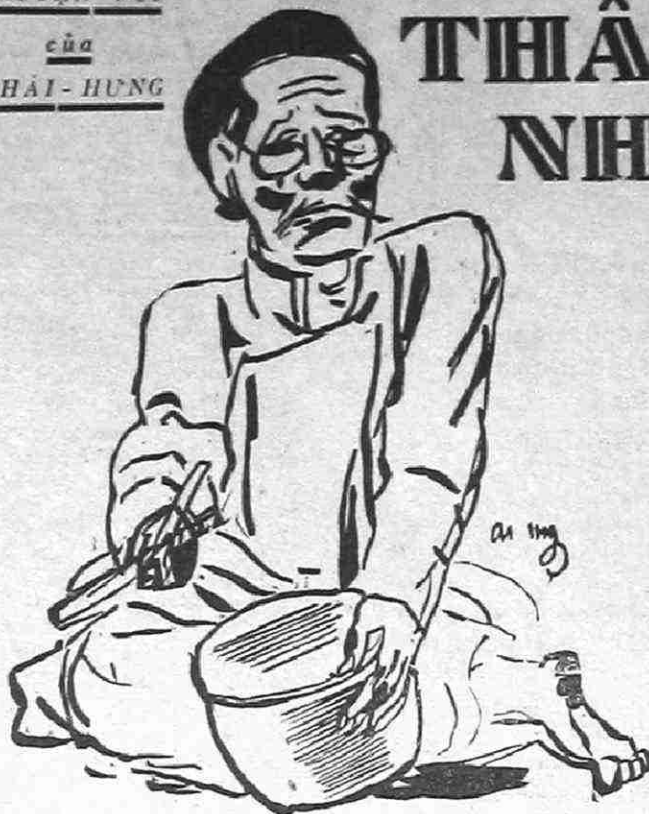
LỄ.— Đức Đoan Huy Hoàng Thái Hậu mặc áo vàng hiện lên giữa một bọn cung nga áo quần rực rỡ. Chung quanh cung Duyệt Thị cây xanh điểm một hoa trắng — các quan đeo thẻ ngà — mọc đều lên một lần trắng rất đẹp mắt. Rồi lẳng lẳng những thân cây đều giao đầu về phía đức Đoan Huy, chấp hai ngọn lá lại, rồi làm lễ khấu đầu ba cái. Hoàng Thái Hậu đáp lại bằng nụ cười cảm ơn rồi lần mình sau hàng cờ quạt của cung nga thị nữ.

ĂN.— Sách có câu : « Tiên học lễ, hậu học... ăn. » Lúc Hoàng Thái Hậu đã trở về cung Diên Thọ thì các quan được mời vào bàn tiệc. Thật mặc sao thì ăn vậy. Họ ăn mặc theo kiểu các quan, nên lối ăn của họ cũng lợi hại, cũng vồn vã, cũng hấp tấp không khác gì ít lối ăn... hồi lộ. Theo phong trào lối cuốn (sic) tôi ăn uống không thua gì các quan ấy. Hôm ấy linh thượng thiện đã trừ trước có bốn trăm khách quan — chứ không phải quan khách — nhưng có mặt chỉ một trăm rưỡi người (kể cả tôi) Nhưng rồi cũng kết. Vì bánh ăn không hết thì các quan cứ lẳng lẳng và nhanh tay cho vào dĩa túi. Cũng phước sau bữa tiệc, Hoàng Thái Hậu không cho mở ngay cuộc khiêu vũ.

Thịnh Không

của KHÁI-HUNG

THÂM NHỒ

ONG CỬ Ngô ngồi dạy học nhà ông huyện Nguyễn.

Hai người xưa kia là bạn học lại đồ đồng khoa, nên ông huyện rất quý mến ông cử. Mà bà huyện muốn các con hay chữ cũng kính trọng và chiều dãi ông thầy. Vì thế, phòng học bài trí tươm tất và chững chạc lắm : nào giường giải nệm vóc, nào gối xếp da học nhiều, nào án thư, tráp khảm, điếu ống trác. Bà huyện lại cắt riêng một anh người nhà hầu hạ nữa.

Nhưng bình như ông cử chưa cho thế là đủ. Vì tối nào, ông cũng ra phố chơi mãi tang tăng sáng mới mò về.

Điều đó đến tai ông huyện. Ông kỳ kèo thầy học, và khuyên không nên làm gương xấu cho bọn trẻ

Ông cử âm ừ, nhưng chừng nào vẫn giữ tật ấy. Tối tối ông về xem sách rất khuya, rồi chờ cho ai nấy ngủ yên, ông cất lên ra đi.

Nhưng ông chẳng che nổi mắt anh người nhà hầu cận. Vì anh ta dậy sớm không trông thấy khăn áo ông thầy treo trên mắc liền xuống trình quan. Và lúc ông cử vừa rón rén bước vào nhà học, bà huyện đã đứng đợi ở đó. Bà chẳng nề nữa, thốt hết những lời cay độc, mỉa mai, nhất linh trắng lại đã trình bà rằng ông cử ra phố hát ả đào. Ả đào là hạng người mà bà huyện ghét vào bực nhất. Bà cho hề ai định vào « chúng nó » là khuy nh gia bại sản. Và bà luôn luôn đọc cho ông cử nghe câu ngạn ngữ : « Lấy quan, quan cách, lấy khách, khách về Tàu, lấy nhà giàu, nhà giàu vỡ nợ. » Ông cử chống chế :

— Thừa bà lớn, chúng tôi ra phố... đánh mấy ván cờ với ông đồ nhĩ Khuya quá, ông đồ nhĩ giữ lại nghỉ đêm chứ có dám hát xướng gì đâu !

Ông cử nhin được luôn hai tối không ra phố. Đến tối thứ ba ông

bản khoán nhờ tinh nhân. Và chần chọc suốt đêm không ngủ.

Thức đêm, người ta vẫn nghĩ ra nhiều mưu. Vì thế ông cử tìm được một cách rất thần diệu.

Sáng hôm sau, trước giờ học, ông ra phố mua một cái khăn xếp. Và ông mỉm cười nghĩ thầm : « Mưu mô ở cả đây rồi »

Ngày tối hôm ấy, ông đem thi hành cái quỷ kế của ông. Rất giản dị tuy là quỷ kế. Đây, chỉ có thể này : Cuộc nhương quần áo cũ vào trong một cái nệm, rồi phủ chăn lên, làm như ngủ trùm kín đầu (ông cử có thói quen ấy) Đoan treo lên mắc một cái khăn và một cái áo the. Thế là tha hồ đi chơi suốt đêm. Anh người nhà có ra trường học do thám, khi nhắc nhìn mắc áo tất phải cho rằng ông thầy đương yên giấc.

Đêm hôm ấy, ông cử vui sướng quá, và tiếng châu ông càng xinh.

Nhưng sáng sớm hôm sau, ông vừa đặt chân tới phòng học, bà huyện đã lại có mặt ở đấy rồi.

— Thế thì ông quá quắt lắm !

Ông cử toan cãi :

— Bẩm... không...

Nhưng bà huyện trở mặc áo mỉm cười :

— Ông giấu sao nổi. Hễ người nhà nó không thấy khăn áo ông treo trên mắc là nó trình tôi biết ngay.

Ông cử nhìn theo lên tường :

— Bẩm bà lớn, rõ ràng trước khi đi ngủ tôi treo cái khăn với cái áo lương kia...

Bỗng ông ngừng bật, kêu :

— Giới ơi !

Thì ra, đêm hôm trước, kẻ trộm đến rình, thấy ông cử đi, bỏ ngõ cửa, đã lên vào cuôm một mẻ sạch sẽ : Không những cái khăn và cái áo the trưng bày trên mắc đã biến mất, mà còn biến theo điếu, tráp và cả hòm quần áo nữa.

Khái Hưng

BỆNH VIỆN

Bác-sĩ Vũ-Ngọc-Huỳnh

72-74-76 AMIRAL SENES
(sau nhà Rượu)

Có đủ các máy chiếu điện và
chữa bệnh bằng điện

GIẤY NÓI 822

Ngày Nay Thể Thao

QUẦN VỢT

của Phạm văn Bình

Mùa quần vợt đã bắt đầu. Vậy xin hiển độc giả hai màu ký sự, trích trong tập « Hai mươi năm cầm vợt » của Phạm văn Bình.

Một sân quần lát gạch
Một nhà Mạnh thường
quần vô danh

SÂN quần ấy là một sân quần lát gạch ở Thái-bình xây giữa lúc linh chào mào Annam đang lữ lượt kéo nhau sang lòng quân bên Pháp.

Cái sân ấy ở trong một khu vườn, phố Đệ Tam, ngay cửa Vọng cung ra.

Đặc điểm của sân quần này, tất cả các nước văn minh bên Âu-mỹ, và các nước tân tiến của châu Á, châu Phi, không đâu có.

Tôi đã chịu khó dành riêng một ngày để khảo cứu lịch sử quần vợt thế giới. Tôi chỉ thấy người ta có sân đất, sân cỏ, sân si-măng, sân nhựa, sân gỗ, sân vải, chứ chưa hề thấy đâu có sân gạch.

Sau khi sân quần xây xong, một số đông viên chức các công sở, những nhà thân thương, các bà, các cô, các trẻ em, chiều chiều kéo đến khu vườn trước kia bỏ hoang để đánh vợt, leo đu, tập thể thao, chạy nhảy, bày ra một cảnh hoạt động, trẻ trung.

Sân quần mỗi lúc một đông Các bạn nhà nhỏ, theo gương anh tôi, hưởng ứng rất nhiều. Trong số đó có ông Trịnh đình Rư, hồi ấy học ở trường Mẫu và hiện nay vẫn còn khăng khật với trái bóng.

Một ông thừa phái đã lưỡng tuổi, đầu cử nhân từ khoa quai nào, búi tóc rất to, ngày ngày kẹp kẹp đôi guốc kính ra sân, cổ phát mấy quả cho đỡ thêm.

Dần dà, đánh vợt thành một cái thói sang trọng, quý phái ở Thái-bình.

Hai bà Trần-đình-Hòa và Hoàng-gia-Hội, một bà đốc trường nữ học, một bà vợ « quan đốc tờ chánh nhà thương », không ngại điều tiếng, hằng hái cầm vợt ra sân. Nếu tôi không lầm, hai bà chính

là thủy tổ nền quần vợt phụ-nữ xứ Bắc

Đến nay, tuy từ già sân ban đã lâu, đọc trang lịch sử này, chắc hai bà bối hồi, cảm động, khi thấy có người thóc mạch nhắc đến tên mình và gán cho mình cái huy hiệu thủy tổ phong trào thể thao phụ nữ!

Điều đáng tiếc là sau khi tập được vài tháng và không thấy trở nên một cô Suzanne Lenglen hay một bà Moody Wills — đàn bà Annam hay nóng tính, — hai bà liền gác vợt, khiến cho sân quần kém hẳn phần tươi, sáng.

Tuy vậy, anh tôi lúc nào cũng chăm lo cho phong trào quần vợt tỉnh Thái được thịnh đạt lâu dài. Anh tôi luôn luôn mời những cây vợt cũ khời hồi ấy là ông Nguyễn đình Thông vừa ở Pháp về và ông Joseph Phương, giám đốc nhà thương Văn-môn đến biểu diễn. Anh tôi còn đặt ra những giải thưởng khuyến khích cho hội viên và tổ chức những ngày hội vui để sân quần thêm náo nhiệt.

Nhớ thế, trong sáu năm luôn, vườn thể thao của anh tôi lúc nào cũng đông đúc, hoạt động.

Đối với nền thể thao Thái-bình trong thời hoang sơ ấy, anh tôi là một nhà Mạnh thường quần vô danh, không người biết tiếng.

Đến nay, những lúc đêm khuya tịch mịch, ngồi gõ mõ tụng kinh, hồi tưởng lại lúc chạy nhảy trên sân, khuyến khích người này, mời chào người nọ, anh tôi có nghĩ đến công lao mình đã xây đắp cho nền quần vợt tỉnh Thái không?

Lần đầu tiên, tôi xem các ông búi tóc tranh giải thưởng quần vợt.

TÔI còn nhớ rõ ràng, tưởng chừng như mới hôm qua, cái buổi đấu vợt kịch liệt đầu

PHÔNG-VIÊN —
Quảng-châu mới
rồi!
CHỦ BÚT (dăng
trì) — Đợc, còn
Quảng-ngãi, Quảng
bình, Quảng-nam,
Quảng-trị?

tiên mà tôi được xem ở sân quần lát gạch của anh tôi, một ngày chủ nhật trong sáng, năm 1914.

Về sau, khi xem Cochet biểu diễn. Chim, Giao, Nửa, Sáu tranh đấu với các bạn đồng đội, tôi bối hồi cảm động mỗi lúc quả bóng chạy theo lần vach hay lướt qua mặt lưới.

Không lúc nào tôi thấy trở lại cái cảm tưởng ngộ nghĩnh như lúc tôi đứng trước mấy nhà nhỏ, búi tóc củ hành, chạy nhảy trên sân, mãi niết đuổi theo một quả bóng.

Các bạn hãy tưởng tượng hai nhà văn sĩ thời xưa, sủng sinh trong cái áo the dài, đầu chít khăn lượt, chân đi giày Chỉ long, thùng thỉnh bước một ra sân, trên tay cầm một cái vợt. Người ta nghĩ ngay đến hai nhà nhạc sĩ, sắp đờn cho công chúng nghe những bài « Ti bà » tuyệt diệu.

Nhưng không. Hai nhạc sĩ ung dung đến gần nhau, cầm đờn, — quên, cầm vợt, — quay để tìm phương hướng.

Khi chọn xong, hai nhạc sĩ lại ung dung ai sẽ phía nấy, yên lặng đợi trọng tài ra lệnh để khởi cuộc tranh đấu.

Trọng tài là một nhạc sĩ thứ ba, y phục giống in hai nhạc sĩ đứng ở sân. Chàng trình trọng bước lên ghế, móc ở hầu bao ra một cái đồng hồ quả quit to tướng, rồi nghiêm trang hỏi:

— Nào các cụ! Đến giờ rồi. Chúng ta khởi cuộc thôi chứ!

Hai nhạc sĩ ở dưới sân vợt hưởng ứng:

— Xin tuân lệnh.
Thế là bắt đầu cuộc tranh đấu. Nhà nhạc sĩ được se-vít trước, nói:

— Bám xin đánh.
Bên địch trả lời:
— Rước cụ cứ tự nhiên.

Trái bóng bay đi bay lại, lúc bổng lúc trầm, giữa những tiếng bình phẩm bô bô của khán giả.

— Cụ cứ đánh những quả « tuyệt » (1) hay lạ!

— Cụ ám và trái mạnh ghê!

— Hai cụ thực là kỹ phùng địch thủ!

Một ông, ra dáng tây học hơn cả, nói xen vào:

— Các cụ rồi xem, thế nào cụ cứ cũng bại vì cụ không có ò-ve. Se vít cụ lại yếu. Cụ cứ tung bóng mãi thế kia, bên địch người ta lên lưới triết ban thì nguy ngay.

Quả nhiên cụ cứ thua thật.

Sau khi trọng tài, hô: « Cụ ám thắng với tỉ số: được sáu ván thua hai. Một tràng pháo nổ rầm rền, khởi bay nghi ngút.

Một ông bạn quá nhiệt thành đã thủ sẵn bánh pháo cối, đợi tan cuộc, đốt mừng cụ ám.

Nhưng hai nhà vô địch đã sửa lại khăn áo, và cùng khán giả bước vào hội quán để lĩnh giải thưởng.

Cụ ám thắng trận được một tấm nhiều đào, và một vỏ rượu Mai quế lộ. Cụ cứ được « cúp an ủi » đôi quạt hơi rất xinh.

Khán giả hoan hô ầm ỹ.
— Thế nào! cụ ám chiếm giải phải khao chứ?

— Rượu. Hát. Phải rượu, hát mới được.

Cụ ám, tay xách vợt, tay xách vỏ rượu, tươi cười trả lời:

— Vàng! các cụ đã có bụng yêu thì rượu đây, lát nữa mời các cụ uống phở.

Cuộc tranh đấu quần vợt của các nhà nhỏ đã kết liễu bằng một chiến hát kịch liệt, một mẻ say rượu men man.

PH. V. BÌNH

1. — Nhà nhỏ gọi những quả bóng (lob) là tuyệt vì các cụ cho quả bóng ấy là lung chừng trời rơi xuống như tuyết rơi.

BỆNH TAO BÓN

Lặng, mỏi, nặng nề, nên mau dùng « Bác-Ái Toàn-L nh Tễ sẽ đỡ tổn chắc ỹ lành bệnh. CẢM NHIỆT, HỒN MÊ, PHÁT BAN, KINH PHONG

Thuốc BÁC ÁI TRẦN CHÂU TÂN, thời bệnh trong 15 phút.

Bán tại BÁC ÁI ĐƯỢC HÀNG, 100 Bd Tổng-đốc-phương — Cholou
ĐẠI-LÝ: Trưng-kỳ: Nguyễn đình Tuyền, Thờa Khánh Nha-trang; Thái-lai từng thư Thanh-hoa; Trần văn Thăng Qui-nhon; Nguyễn quy Tham Đót-lương; Trần-thị-như-Mân Huế; Tạ ngọc Liên Quảng-ngãi; Trần Bế Tuy-hóa; Maison Chaowhwo Ninh-hóa; Lê van Cam Da-lat và Trần Tuấn Fajoo.
Bắc-kỳ: Maison Ich Tri Ninh-binh; Vũ kim Ngân Lao-kay; Trần gia Thụy Phủ-lý; Nguyễn Thụy Ngân Cao-bằng; Nam Tân Hải-phòng; Trần văn Ra Thái-bình; Vinh Sinh Bắc-ninh; Maison An-Hà, Chí-Lợi Hà-nội; Lê công Thịnh Thái-nguyên. Lào: Lê đình Tỉnh Vientiane; Nhật-nhật-Tân Phakhek; Lê khắc Nhơn Pakse; Nguyễn toàn Hoc Savannakhet; Nam-Phương Phnompenh và khắp cả Nam-kỳ.

Lâu, Giang

Mắc lậu, tim-la, hạ-cam, bất cứ nặng, nhẹ, mới hoặc đã lâu, chỉ nên đến

ĐỨC THỌ ĐƯỜNG

131, Route de Huế, 131 — Hanoi

sẽ được khỏi rứt nọc, chắc chắn như thế, thuốc dễ uống, bệnh đỡ ngay trong 6 tiếng đồng hồ. Lúc khỏi bệnh nhân đã có cách thủ lấy. Nhận chữa khoán cả đàn bà, trẻ con. Thuốc lậu 0p.60 một hộp, Giang-mai 0p.70, Hạ-cam 0p.30.

ĐẠI-LÝ: Quang-Huy Hải-dương, Mai-linh 60-62 Paul Doumer, Hải-phong, Ich-Tri 41 Rue du Marché Ninh-binh.

Tóm tắt những kỳ trước

Lê-Phong nhận được một bức thư từ một cô bạn cũ ở xa của nhà chồng, nói về một vụ án mạng ở xa của nhà chồng, nhưng không ai biết là một vụ án mạng và ông Phong vẫn tìm cách điều tra sẽ bị giết. Ông Phong gặp trong thư một người đàn ông đang giả bộ là một người bạn của ông Phong : bị chết vì một vụ án mạng, một trong ba người bị giết của ông Phong, bị giết trong một vụ án mạng.

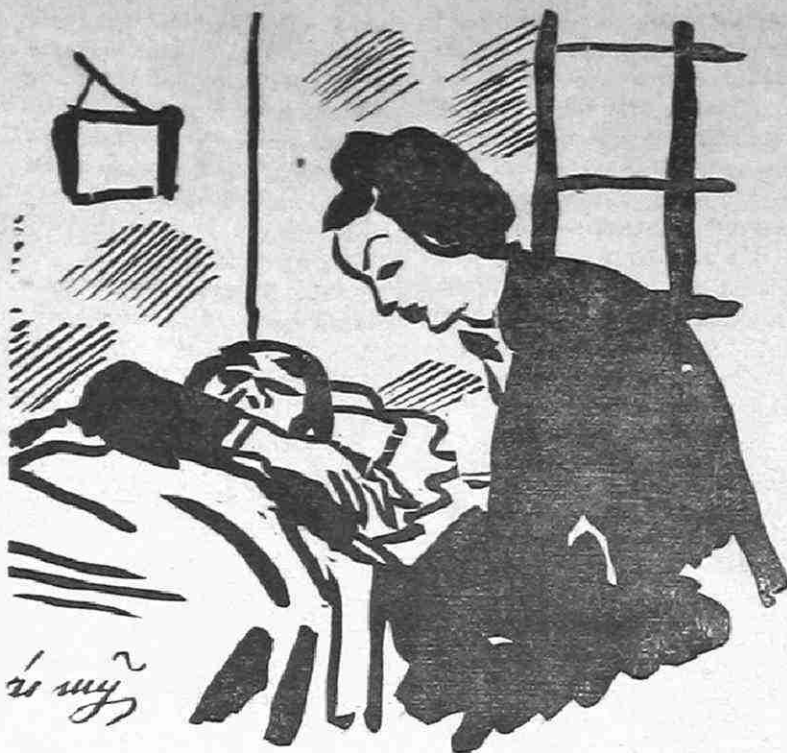
Bằng tiền số hai của ông Phong mang sang lập nên nhà Lê-Phong dựa hẳn Phong và ông Phong theo chúng nhưng Phong không biết.

Phong gặp với Mai Hương đến chiều sẽ bắt đầu cuộc sống mới của ông Phong. Nếu chúng không bị giết. Chúng vào lại vào huyết thống, một căn nhà thì làm bị một ở một ngôi tối tăm gần phố Mã Mây. Phong đương nghe trộm qua khe cửa của một cửa phòng và nghe ngóng một thiếu nữ xinh đẹp tựa sự chú ý một cuộc hội họp của đảng thì bị bắt bắt được sự lợi.

IX

Đầu tiên của Lê-Phong bắt đầu bằng một giấc ngủ rất ngon lành. Ở vào những trường hợp khó khăn như lúc này, anh cần đến một sức nghỉ phi thường, sự sáng suốt tốt bụng của tinh thần. Cho nên anh nghĩ về các bộ phận của giây thần kinh được hoàn toàn nghỉ ngơi, lắng hết trực giác để rồi thu bao nhiêu sức mạnh nâng lên với lòng sôi nổi chiến thắng đến cùng ra làm việc.

Phong thư thái trong chiếc pyjama thơm mới. Anh ngẫm mình qua bộ y phục mỏng nhẹ. Quần áo là một thứ hàng lụa đắt tiền, những giọt to thấm cách nhau với màu tím nhạt phớt phát diêm hồng. Phong bước ngang dọc trong cái « thế giới » đặc biệt của mình, mỉm cười với ý nghĩ. « Những phút thiêng liêng cần trọng trong lúc « sửa soạn » ta mua khí đất! » Anh chợt dừng lại, tay nọ bọc trong lòng tay kia, đầu hơi nghiêng, mắt lim dim và đôi mày nhíu lại như đang ngắm một kỳ công vô hình, hay nói cho đúng, anh đương thu hưởng cái đáng yêu kiều của một trang giai nhân, tuyệt sắc. Anh nói lầm bầm : « Chắc đây là cái quà, một thứ quà riêng — ra chuộng của ta — chủ nhân có nhã ý đem

ĐÒN HẸN

TRUYỆN TRINH THÂM của THẾ LỮ

tặng ta chứ...»

— Ông Lê Phong yêu đời nhỉ?

Thiếu nữ đứng thẳng thân ở bậc cửa sẽ ngả đầu chào. Phong hơi sững sốt ngừng bật, định thần nhìn ra trước mặt phía có tiếng nói. Cô ta vào từ bao giờ anh cũng chẳng hay. Có lẽ trong khi anh quay lưng về phía cửa đi chèo ra góc phòng đằng kia. Sự tức giận bị người bắt gặp đang lúc tự do phát biểu ý tưởng vụt bùng lên, nhưng anh át ngay đi được và đáp lễ một cách văn vẻ :

— Ôi có khách quý lại chơi mà tôi không ra nghênh tiếp! Xin cam chịu lỗi.

Nàng liền thoáng đáp liền :

— Lỗi về phần tôi vì tôi vào không báo trước.

Phong ra bộ một người chủ

nhà xin lỗi khách vì nhà cửa thiếu thốn :

— Tôi mới đến ở nên chưa kịp cho mắc chuông.

Anh giờ tay gần đầu người thiếu nữ, dùng ngón tay trở ấn mạnh vào cái khuy trắng ở tường; tiếng leeng keeng vừa rứt, cái mặt bầu bĩnh và đôi mắt gườm gườm của Sung lấp ló toan vào « Mà — anh ý tứ nhìn thiếu nữ — cái chuông này chỉ để gọi người hầu cận trung thành của tôi thôi! »

Thiếu nữ cười ròn rã quay bảo Sung :

— Đấy, anh Sung nghe lấy! ông Lê Phong đã có lời khen anh đấy! Anh rằng hầu hạ ông cho chu đáo rồi sẽ có thưởng nghe không?

Thiếu nữ đưa tay khép cửa rồi đứng lặng im nhìn Lê Phong.

Phong kiểu cách chỉ chiếc ghế mời :

— Quý khách chắc có việc phải ở lâu Xin... mời có ngồi kéo mời.

Vừa nói cô ta vừa hóm hỉnh liếc Phong :

— Cảm ơn chủ nhân. Vì từ này ông Lê Phong sẽ là chủ nhân ở đây nữa...

Thiếu nữ chợt ngừng bật, nhìn vội vào mặt Phong và bối rối ngoảnh đi. Về mặt cô ta dần dần dịu xuống, đôi mắt mơ màng như rơi theo ý nghĩ xa xôi. Giống hết một nữ kịch sĩ có tài, nàng đổi ngay sắc mặt nhanh nhẩu tiếp :

—...Nói thế thôi, chứ ông Lê Phong...

Thiếu nữ đưa tay vuốt tà áo rồi như chợt nhớ ra nhia xuống ngực :

— Sáng nay tôi lười trang điểm quá! các đồ trang sức để quên trong này.

Cô ta đi lại phía bàn con :

— Ông Lê Phong cho phép tôi lấy ra nhé!

Phong đứng xem thiếu nữ thu gọn các hộp phấn sáp, gương lược. Hôm đó cô ta mặc chiếc áo sa tanh đen, vải mềm như dính theo các đường cong thon thon của thân hình đều đặn, đôi giềp nhung đồng màu vừa vặn khi chặt lấy cái bàn chân trắng nhỏ. Hai ống quần lụa trắng bóng phủ gần kín đôi gót hồng hồng bé xíu. Mỗi một cử chỉ, một dáng điệu của người thiếu nữ là một sự nhíp nhàng kêu lẹ mà Phong nhìn bằng đôi mắt chăm chú và tươi cười. Cô ta uốn ngực soi vào gương, đeo chuỗi hạt vào cổ, và mơn sửa lại mái tóc ở sau gáy. Phong nghĩ ngay đến những vị giai nhân bị mặt trong chuyện cổ, những thứ nhan sắc ghê rợn đâm duỗi, lả lướt trong bóng âm của cung điện và mùi thơm tím biếc của xạ hương. Anh lại nghĩ đến một truyện truyền thuyết Tàu, một truyện huyền ảo và nên thơ anh đọc đã lâu năm và nay vẫn giữ nguyên những hình ảnh kiều mỹ lãng lơ trong phần mộng thơ của tâm tưởng. Cuộc

Si vous voulez Bien manger Bien dormir Etre tranquilles

Descendez à **l'Hôtel de la Paix à Hanoi**

Vous apprécierez sa bonne cuisine, ses chambres dans Pavillons entourés de jardins, ses prix modérés.

Le meilleur accueil est réservé à la Bourgeoisie Annamite

Charles Guillot - Propriétaire - Tél. n° 48

Các nhà buôn muốn tìm nhà chế tạo lâu năm, xuất sản nhiều các thứ **TRICOTS** và **Chemisettes**

Xin nhớ : **MANUFACTURE CU GIOANH**

68, 70, Rue des Eventails, Hanoi
Tél 525 — Maison fondée en 1910

Lúc nào cũng sẵn hàng. Gửi đi xa rất nhanh chóng.

đời thực tế hồ như khiến Phong không bao giờ mơ mộng. Anh chỉ có những ý nghĩ thiết thực và chỉ làm những việc thiết thực. Những tình cảm, tuy ẩn rất sâu kín, bao giờ cũng dồi dào sẵn có trong lòng anh. Tất cả những « sự » ấy đến nay được đẩy lên, như tình thức bởi một quyền lực kỳ bí.

Phong gọi người lên một lượt. Một cảm giác khoan khoái, dễ mẽ chạy một luồng dài trên da thịt, và cùng lúc đó, Phong thấy lòng lo ngại một cách to rộng lạ thường.

Mắt anh vẫn mơ hồ theo cử chỉ đẹp đẽ của người đàn bà kia, miệng anh không có cử gì cũng nhẹ nhẹ mỉm cười, và anh đứng yên, đứng im lìm, đứng như thế trong ba, bốn phút đồng hồ, không ngờ một tý nào rằng anh đang vô tình đóng vai một anh chàng ngân nga vì sắc đẹp.

Bỗng nhiên người thiếu nữ quay lại, hai mắt đen biếc, trong một giây đắm đắm nhìn anh không chớp, dơ cao ngang mặt một vòng hạt chai to, xanh trong biếc, ngón tay cái và ngón tay chỗ khi cầm rón lấy một hạt ngọc, bàn tay hơi xò ra và ngón út cong vút lên như một cái búp măng non. Cô hé miệng toan hỏi Phong một câu gì, khi nhận thấy vẻ mặt mơ màng của Phong thì cô ta im bật, chớp mắt, liếc ngang Phong một cái rất nhanh rồi quay lại sẵn sóc những đồ mỹ trang quý báu. Cô ướm hết chuỗi này đến chuỗi khác, đeo thử lần lượt hàng hai, ba chục chiếc vòng, nhấn đủ các kiểu, rực rỡ đủ mọi màu. Cô ham mãi trong cuộc trang sức, ngắm nghía như say sưa bởi tấm nhan sắc lộng lẫy mê hồn của mình. Ở con người ngà ngọc ấy, Phong nhận thấy có một luồng điện, một sức mạnh, một hơi nóng ấm dịu êm tỏa ra và chấp chờn từng đợt sóng nhịp nhàng bao phủ lấy người anh. Anh nhắm mắt hít một hơi thật dài, người mềm lả đi như một sợi bún.

Anh hơi hoaug mang thấy rằng : nếu cái giây phút này kéo dài ra nữa thì có lẽ cả thân anh sẽ tan ra khói mất. Một tiếng cười sẽ làm anh bừng tỉnh ra. Tâm trí sáng khoái cũng trở lại với anh như làn chớp. Phong quắc mắt nhìn thiếu nữ. Cô ta — chẳng biết vô tình hay có ý — đang uốn eo cười với bóng trong gương. Thấy cách đùa nghịch ngộ nghĩnh ấy, cách vui nghịch của một đứa trẻ nhỏ, Phong bật cười nói tỏ ra cái ý nghĩ ấy :

— « Hừ trẻ thơ lạ thường ! »
Gọng anh nhỏ nhẹ bay ra như một hơi thổi.

Thiếu nữ vùng xoay trở lại, đưa

tia mắt ngời sáng long lanh như sao. Đôi môi đỏ thắm của cô ta hơi hé mở để lộ một nét trắng phau của hàm răng nhỏ. Phong lắng hơi, chăm chăm ngóng đợi, có một sự gì nao nao kích thích làm anh muốn rướn lên đàng người phía ấy.

Một giây im lặng bất rất đến khó chịu. Tiếng quay của quả nẩy rất mạnh, cánh cửa bật mở, một « khối » người như lao vào theo luồng gió. Phong cùng người trở mắt nhìn đợi. Người đó — Thường — quắc mắt mím môi, nói mấy câu như đọc một điều lệnh bằng một thứ tiếng lóng mà Phong không hiểu.

mắt trông Phong không chớp. Cô ta « á » lên một tiếng rồi ngoắt quay đi. Khuỷu tay cô khép vào trước ngực, hai bàn tay tõe ra như mấy cánh hoa rời lá dờ lấy cặp má nóng bừng. Thoảng qua gương, anh nhìn rõ một khuôn mặt hồng tươi trong đài « tay sen » trắng mát. Hai

Thiếu nữ ngưng mắt lên, hai bàn tay niu lấy cạnh bàn tay buông thõng xuống, nắm chặt áp vào đùi. Lâu dần Lê Phong thấy một vẻ oai nghiêm đáng sợ ở thiếu nữ. Cô ta vênh mặt lên nhìn rất thẳng, hất hàm ra hiệu cho Thường. Anh này tức khắc lui ra, vội vã như người trốn

tránh. Thiếu nữ quay lại ôm chặt hộp gỗ mun và lạnh lùng thoáng thả đi ra.

X

Cái trạng thái lạ lùng trong lúc vừa qua của tâm hồn mình, tính nết kỳ lạ của thiếu nữ cùng với đoạn kết, đột nhiên xảy ra một cách bất ngờ, bằng ấy thì bây giờ làm cho Phong xao xuyến, phân vân không biết đường nào đặt ý nghĩ. Anh vẫn còn ngờ rằng đây là một đoạn phim ngắn chiếu nhanh trên màn ảnh. Chắp hai tay sau lưng, Phong qua hết phòng này sang phòng nọ. Anh bước từng bước rất dài như muốn đo diện tích của các căn buồng. Cứ cái dáng điệu như thế, anh đi đi lại lại, hùng hổ như cọp trong cũi. Sự bực dọc có lẽ chút dần dần xuống gót chân để theo bước đi thoát ra ngoài hết. Đến lúc Phong đứng lại ở cuối phòng đầu ngấm các cửa buồng ngổ tung ra thì anh đã thấy lòng hơi nhẹ nhõm. Đứng chằm ngấm hồi lâu, anh sắp sửa đem trí xét đoán phân tách, suy tính về trường hợp và số phận mình, để nghĩ cách vượt khỏi nơi tù hãm, để lại được ra thành thời vùng vẫy trong cuộc « săn đuổi » — trò vui táo lộn — mà Phong vẫn hằng tìm kiếm. Anh lại thấy trực giác bị khiêu động, tâm hồn rung động say sưa. Phong xoa mạnh hai tay vào nhau, làm bầm : « Lê Phong ơi mi chả vẫn thường nói : cuộc chiến đấu càng gay go chừng nào, đời của mi càng được sống từng phen nóng ấm đấy ư ! » Anh giơ tay chỗ lên gò, há mồm sắp diễn thuyết một tràng nữa như những khi anh hăng hái, thì bỗng ngừng mặt. Phong thu mình lại lom khom chăm chú ngắm sự kỳ lạ vừa đến ngắt « lời diễn » của mình.

(Còn nữa)

Thế-Lô

BAS SPORT
« CÉCÉ »

VENTE EN GROS
CU CHUNG
100, Rue du Coton
HANOI

Chỉ nên dùng những thứ nước hoa đặc biệt
của nhà **FORVIL**

GALEJADE
5-FLEURS
LE PRINCE
LES YEUX NOIRS
LA PERLE NOIRE
LES ANEMONES

ĐẠI LÝ ĐỘC QUYỀN
COMPTOIR COMMERCIAL 59, Rue du Chanvre, Hanoi

THO' HUY CẬN

(Tiếp theo trang 9)

Buong không dài : người tránh để thêm xa :

Cấp ngay đi ! đời may rủi lắm mà !
 Huy Cận đa tình ; tâm hồn ông là một cái gì xưa của rêu xanh đang, trong nỗi xa đó đây, kỳ thực hay liếc trộm và rít ra với thơ tình. Ông thu hẹp cái rít ra của á-đông và cái tươi đậm của Âu-tây, để làm nên bài «mạnh thêm» đặc biệt của Huy Cận. Ông yêu biết bao, yêu mãnh liệt, nhưng hay dấu, rồi khi «tinh mắt», ông lại trách mình sao đã quá rít rề. Huy Cận góp bao niềm đẹp tốt của Á-đông, như là cái lửa tro nóng-ấm ở bên trong, và cái xa vắng mênh mông của thời cũ.

Với những câu thơ cổ kính, phẳng phất một linh hồn Đường-thì, Huy Cận thành thực nhớ và ngỡ ngàng yêu những cái vô vô mờ mờ. Ông gọi cảnh cũ, không biết rõ là cảnh Tàu hay Annam, chỉ thấy xưa, thấy xa, thấy vắng lặng : đó là cái nỗi buồn mênh mang của thời gian.

*Buồn gieo theo gió veo hồ,
 Đèo cao quán chắt, bến đò lau thưa.
 Đồn xa quán quất bóng cờ,
 Phất phơ buồn tự thời xưa thời về.*
 (Chiều xưa)

*Dừng cương, nghỉ ngựa non cao,
 Đăm xa lữ thứ kẻ nào heo hơ.
 Đi rồi, khuất ngựa sau non,
 Nhỏ thưa tràng đặc tiếng còn tịch liêu...*
 (Đẹp xưa)

*Một buổi trưa không biết ở thời nào
 Như buổi trưa nhẹ nhàng trong ca dao,
 Có ca gáy, có bướm vàng nữa chú,
 Mà đôi lứa đứng bên vườn tình tự ...*
 (Đi giữa đường thơm)

Xưa, hay là xa. Huy Cận hay nhớ chúng, nhớ không biết là nhớ cái gì, chỉ đích không có, nhưng cảm giác rất rõ ở bên lòng. Đó chỉ là nỗi «nhớ hờ».

*Ồi nắng và gió sao mà nhớ nhung !
 Có ai đàn lẽ dễ tơ chùng,
 Có ai liền biệt nơi xa ấy,
 Xai bước chân đây cũng ngại ngừng.*

Nếu được là nhớ tiên, nhớ thiên thai, thì còn nhớ hơn số hình sắc. Huy Cận nhớ là lòng hơn, mênh mang hơn. Cái cái lạnh lạnh xa xa của không gian, của quá

khứ, của cái không-biết-trai-dầu và cái không-biết-thời-nào đã đến trong bài Buồn đêm mưa.

*Đêm mưa làm nhớ không gian,
 Lòng run thêm lạnh nỗi hàn bao la
 Tại nương nước giọt mái nhà,
 Nghe trời nặng nặng, nghe ta buồn buồn...*

Trong mấy câu tuyệt diệu ấy Huy Cận cho ta hưởng một cái hay rất mênh mông, một cái hay làm cho ta rợn mình vì lạnh lẽo. Ông còn gôm lại bao nhiêu ảo não cô đơn, và bao nhiêu bằng khoáng thương nhớ trong những câu thơ rung động :

*Có hồn vạn thuở buồn đơn chiếc
 Có lẽ đêm nay cũng ngủ nhờ.*
 (Ngủ chung)

*Thời lạc hương rừng cơn gió đến,
 Bàng khuàng trời rộng nhớ sông dài.*
 (Nhớ hờ)

Nói sao hết, nói sao rõ được cái man mác rất thiết thực và rất vắng trong thơ Huy Cận ? Đó chẳng phải là đáy sâu thăm của linh hồn ta ư ? Ông thương những hồn ma chịu rét mùa đông, ông tưởng thấy họ đương nương ấp nhau trong đêm giá. Ông nhặt «đầu chân trên đường», ý mới ngộ nghĩnh và man mác làm sao ! Ông tượng những dấu bụi để xem những bước chân đã đi qua và đã biến mất.

Ông thần mật, ông ái ân, nhưng bao giờ cũng có cái vụng về, cái thâm kín của ông, cái ngậm ngùi vô cơ.

Huy Cận ! một tâm hồn đặc biệt quá, nồng cháy bên trong, e lệ bên ngoài, hay nói nhỏ và hay làm thỉnh thoảng cho men lòng càng rạo rức hơn nữa ; một tâm hồn hay lúng lêng để nước mắt chảy, không biết khóc vì cái gì ; vừa mạnh, vừa yếu, rất mới và rất xưa, rất Âu-tây và rất Á-đông : nghĩa là cả con người, con người phức tạp của muôn thuở.

Thơ Huy Cận không phải là một lời hứa hẹn nữa. Thơ ông chỉ chờ một ít thời gian để trút bản cái vô còn sót lại, và lộ ra bao nhiêu nụ lệ xanh lét, mạnh cứng, cho ta hưởng một hương sống rất lạ lùng.

Xuân Diệu

Giám khảo. —
 Trò biết những gì
 trong đời nhà Lê
 trò hãy thuật lại
 coi ?
 Học trò. — Đa
 hồi ấy con chưa
 có !

CON TRÂU

(Tiếp theo trang 15)

Xã Chính từ này vẫn ngồi xếp bằng, ngàn người ra nghe. Bác chẳng hiểu tí gì về hát ả đào. Lúc nào cũng như lúc nào, bác chỉ nghe tiếng đàn liếng hát đều đều một giọng buồn thiu buồn chảy. Và những tiếng trống chầu, tiếng phách làm chói cả tai. Ngồi lâu, bác đâm ra ngáp và hút thuốc vệt. Bác thay đổi kiềng ngồi luôn sợ té chân mỗi gối. Trong trí, bác chỉ mong sao cho quan von nghĩ hát để chén rồi về cho sớm sửa. Bác càng mong càng thấy thời giờ dài đằng đằng.

Bác liền nhìn những người ngồi cạnh, thấy họ cũng có vẻ băn khoăn chần chọc như bác. Bác ghé vào tai họ thì thầm :

— Các bác ngồi có sốt ruột không ?

— Có, cũng hơi sốt ruột.
 — Thế thì tội gì cảnh mình ngồi đây. Ra sân chuyển văn, đợi bao giờ các cụ nghĩ hát, xoay ra chén, cảnh mình hãy vào.

Mấy anh đương buồn rừ buồn rượi vì mâm cỗ để trước mặt mà không được chén lại bị inh tai nhưức ốc vì ba cái trống thì nhau kêu, nên nghe xã Chính bàn, liền thuận ngay. Bốn anh đứng dậy, lên ra sân.

Vầng trăng bạc chiếu xuống mát lạnh, làm cho mấy anh khoan khoái nhẹ nhàng như trút được gánh nặng.

Bốn anh ngồi chiếu trên thấy

chiếu dưới bỏ không cũng bắt chước lùi dần. Rồi đến những anh chiếu trên nữa. Không bao lâu một dãy sập bên tây đình chỉ còn tro hàng cổ với một vài anh thích học trống.

Hôm đầu xã Chính chưa quen còn phải lảng vảng ngoài hiên để dò xem lúc nào các cụ nghĩ. Bác biết tông được rằng trước khi chén, một hồi trống tế rung lên, các cô đầu và kép đứng cả dậy, xuống giải võ đề chỗ cho ông đại vào lễ tạ. Rồi ông tông Cảnh nói to như người rúc loa : «Rước quan đại và quan von nội ngoại nâng chén».

Từ hôm thứ hai trở đi, bác ra đình chào quan đại để người biết rằng mình có đấy. Đoạn ngồi một chốc, đợi mọi người để ý cả vào tiếng hát tiếng đàn, bác lên về nhà nằm khểnh, chuyện gẫu với mẹ đi. Bao giờ nghe thấy tiếng trống nổi lên, bác mới trở lại cũng còn vừa chén.

(Còn nữa)

Dầu Cá

Rất nhiều sinh tố (vitamines)

Trẻ con chậm nhón,
 Người gầy h cân,
 Người yếu phôi

đều phải dùng dầu cá
 tại hiệu Thuốc Tây vườn
 hoa cửa Nam

Pharmacie TIN
 5-7, Place Neyret — Hanoi
 ☎ Téléphone : N° 380

Thuốc quăn và xi-gà

MELIA

Hút êm đọng
 và thơm ngon

ĐẠI-LÝ ĐỘC QUYỀN
 L. Rondon & Co L^{td} B^d Đông Khánh HANOI

MỘT PHƯƠNG LẬP BỒN

có bảo đảm, chắc chắn, vững vàng mà lại mỗi tháng có hy vọng trúng một số vốn lớn

đây là Vé mới cách thức P mà

Hội Vạn-Quốc Tiết-Kiệm

Hội tư bản chiến theo chỉ dụ ngày 12 Avril 1936
 Vốn đã đóng tất: 1 triệu lạng bạc và 8.000.000 quan tiền Pháp
 Hội quán 7, Đại-lộ Edouard-VII ở THƯỢNG-HẢI
 Hàng chính ở Đông-Pháp: 26, đường Chaiguac - SAIGON
 Sở thương mại Saigon 20

góp cho qui ngài đang chờ ra số vốn:

mỗi tháng đóng		4 000\$	mỗi tháng đóng 10 \$ 00
500	— —	1 25	5.000 — — 12 50
1.000	— —	2 50	6.000 — — 15 00
1.500	— —	3 75	8.000 — — 20 00
2.000	— —	5 00	10.000 — — 25 00

Vé này được lãnh vốn mục-đích (từ 500\$ tới 10.000 \$) bởi cuộc xổ số hằng tháng, hay là khi mãn hạn (25 năm) nếu vé không được may trúng ra trong 300 cuộc xổ số hằng tháng.

HỘI BẢO ĐẢM 12 CUỘC XỔ SỐ MỖI NĂM

Vé tiết-kiệm cách thức P được dự cuộc xổ số hằng tháng từ tháng đầu mới mua. Như vậy nên người mua vé, chẳng những chắc chắn sẽ được lập nên một số vốn, mà lại có hy vọng được lập tức một số tiền (400 lần số tiền tháng đã góp nếu vé trúng ra trong một tháng đầu).

PHẦN LỢI KHÁC CỦA VÉ TIẾT-KIỆM

Hội Vạn-Quốc Tiết-Kiệm

- ĐÔI CHỮ ĐỀ DÀNG, khỏi tốn hao rắc rối chi hết.
- CÓ GIÁ CHUỘC LẠI khi đóng góp được hai năm.
- ĐƯỢC VAY 90 % số giá chuộc vé.
- ĐƯỢC BẮT ĐÓNG LẠI, trả số góp trả và tiền lời hay là gia kỳ hạn.
- ĐƯỢC CHIA HƯỞNG LỜI CỦA HỘI bởi cuộc xổ số pay hay là tăng thêm số bảo hiểm.
- ĐƯỢC ĐÓNG GÓP TRẢ MỘT THÁNG.

SỐ VỐN hoàn lại bởi cuộc xổ số

lời ngày 31 DÉCEMBRE 1937, gần . . . 455.000\$
 TIỀN LỜI đã chia ra cho người cầm vé ở
 Đông-Pháp lời ngày 31 DÉCEMBRE 1937, gần . . . 72.000\$

SỰ BẢO ĐẢM CHO VÉ TIẾT-KIỆM

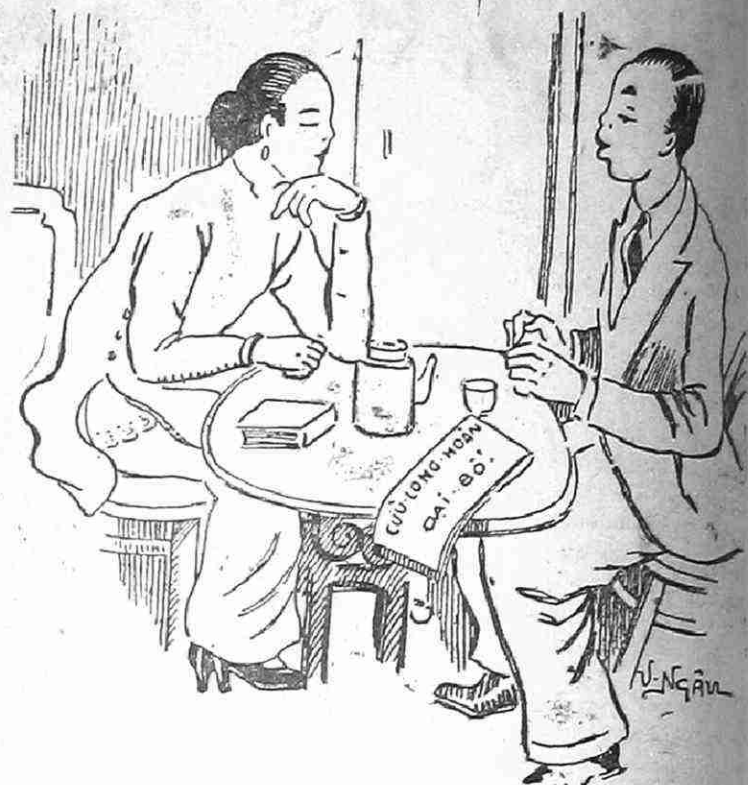
Hội Vạn-Quốc Tiết-Kiệm

Số vốn đã đóng tất: Đông-á và Bắc-Đông-á ở Đông-Pháp tới ngày 31 DÉCEMBRE 1937
 2.000.000\$ 2.403.548\$30

Hãy vé hay là lời đầu-đầu xin do mới:

Hội Vạn-Quốc Tiết-Kiệm

Hàng chính ở Đông-Pháp: 26, đường Chaiguac - SAIGON
 Hội quán 7, Đại-lộ Edouard-VII ở THƯỢNG-HẢI
 Sở thương mại Saigon 20

— Tôi học mình anh làm Cây anh một tí việc là anh lao đao cả ngày. Anh hãy dùng chời lên và hoạt động hơn, rồi bắt cứ chuyện gì anh cũng được thành công thược là.
 — Thưa cô, tại trong mình tôi không giỏi, nên tâm trí cứ bất định, thành như người ngao ngán trước việc làm.
 — Thế thì anh hãy uống CỬU LONG HOÀN đi, Trong vài ngày nữa người anh sẽ khỏe toàn đời mới. Bởi bây giờ ai ai cũng phải uống CỬU LONG HOÀN kia mà.

Thuốc Đại-bổ CỬU-LONG-HOÀN có bán tại VẠN-HÓA số 8, Hàng Ngang Hanoi. Các tỉnh đều có Đại-Lý

Thuộc bộ hạch

Van - Bảo

của giáo - sư TRẦN-PHÚC-SINH, trường Y-học Nam-kinh

Chuyên trị: Các nội hạch làm việc không đều, nên thần-kinh hệ mất điều-hòa, con người không thể tư-chủ những ý muốn, rồi sanh ra đời tanh

Trị các chứng suy-nhược về tinh-dục của đàn ông và đàn bà. Suy-nhược về sự phát-dục, sự bản tinh. Trị sự lãnh-đạm về phong-dục của đàn bà. Đem lại cái « cực-điểm khoái-lạc » cho những người trong tuổi, bởi những nội-hạch của họ bị thiếu chất « DƯỠNG - HUYẾT - TINH ».

Trị các chứng đau môi xác thịt, đau lưng ú tai, bài oải gèn cổ, vì phong sự vô chùng, hoặc vì thuở nhỏ chơi bời vô độ.

Thuốc VẠN - BẢO là sự tổng hợp các tinh-chất quý của động-vật, đem bồi bổ những nội-hạch cho nhân loại. Tăng chất « Dưỡng-huyết-tinh » cho óc, cho thận, tăng dãi của đàn ông và buồng trứng của đàn bà.

Thuốc VẠN-BẢO làm cho đàn ông lớn tuổi lấy lại cái sức mạnh như hồi niên thiếu, làm cho đàn bà lớn tuổi có lại cái sắc đẹp, da hết nhăn, thịt săn, vú nở v. v. . .

Thuốc VẠN-BẢO có đủ tánh chất khêu động, làm sống dậy những tế-bào đã ứ-rũ khô héo của những người già hóp, rồi làm cho tươi trẻ lên. Nhơn đó con người đang phiền muộn, chán ngán, cảm thấy sống lại cảnh đời vui vẻ, an-ái mãn nùng, niêng làm việc, thích phấn đấu.

Khi mua nên nói rõ thứ đàn ông hay đàn bà.

1 hộp dùng 10 ngày 4p.00

1 hiệp là 4 hộp 15p.00

(Gởi lãnh hóa giao ngân)

Tổng phát hành phía Bắc: VẠN HOA
 8 Hàng Ngang HANOI

Tổng phát hành miền Nam: VÕ - ĐÌNH - DÂN
 323 Marins Cholon, và các phân cục

Hai nơi trên đây có trữ 3 thứ thuốc có danh của Phụ-Huống. Quả là thuốc Ho, Điều-kinh và Cố-tinh, mỗi hộp 1p.00

Rentrée des classes

Vous trouverez à l'I.D.E.O. tous les articles scolaires nécessaires à vos enfants

Articles de bonne qualité leur donnant le goût du travail.

Articles « RÉCLAME » vous permettant de faire des économies :

- Cahier de Brouillon « RÉCLAME » 100 pages . . . 0\$12
- Boite de 100 copies doubles, beau papier . . . 1 80
- Ramette de 100 — quadrillé multiple . . . 1 00
- Plumier laqué, couvercle chromos . . . 1 05
- Compas sur panoptics : 13 et 4 pièces . . . 0\$65 — 0 48
- Compas plats nickelé réversible double usage . . . 1. 18
- — — en pochette . . . 2\$85 — 2.20 & 1 55
- Nécessaire scolaire 4 pièces pochette cuir . . . 0.52

Catalogue des articles scolaires sur demande

L'I. D. E. O.

LIBRAIRIE - PAPETERIE — HANOI - HAIPHONG

Sữa

NESTLÉ

Hiệu Con Chim

SỨC MẠNH CỦA TRẺ CON
BẢO THẦU CHO CHÍNH PHỦ PHÁP

Mỗi xin không mất tiền quyền sách dạy cách nuôi trẻ của bác sĩ Vidal soạn ở hãng NESTLÉ, phố Paul Bert, số 55

HAIPHONG

Nước tiếng đồn !!

Nhà thuốc "CON CHIM" có 6 thứ thuốc gia truyền thân được nước tiếng đồn hay, ai dùng qua chỉ một lần thấy rõ chịu hoặc khỏi ngay.

1:	PHÒNG-TÍCH CON-CHIM	: 0,45
2:	NGÃ-NƯỚC CON-CHIM	: 0,25
3:	HÀN-LY CON-CHIM	: 0,15
4:	NHIỆT-LY CON-CHIM	: 0,15
5:	THUỐC GHÈ CON-CHIM	: 0,15
6:	CHÍNH-KHÍ CON-CHIM	: 0,04

KHẮP CÁC TỈNH TRUNG, NAM, BẮC-KỲ VÀ CAO-MÊN, LAO CỎ ĐAI-LY, VŨ-ĐÌNH-TÂN 178th - Lạc-tray - Hải-phong

Sâm Nhung Bách Bô Hồng - Khê

Lấy tinh chất ở cơ quan sinh dục của các loài vật rất mạnh chế luyện với Sâm Cao-ly, Lộc Nhung cùng với các vị thuốc bổ quý giá, nên dùng nó dẫn ngay đến thận và bộ máy sinh dục của người ta làm cho trẻ lại, khỏe ra như người được tiếp hạch, sinh ra nhiều tinh huyết, ăn ngon miệng, ngủ yên giấc, tinh thần minh mẫn, bền trí nhớ lâu, đại tiện nhuận, nước tiểu trong, khỏi đau lưng, bốc hỏa. Các ông dùng trong 2 ngày sẽ thấy trắng dương cổ khí, tinh đặc, trong khi phòng sự không thấy nhọc mệt. Nếu ai có bệnh di tinh, lãnh tinh, nhiệt tinh, mộng tinh cũng khỏi. Đàn bà dùng được huyết tốt, kinh điều; bà nào có bệnh kinh nguyệt bất điều sinh ra các chứng đau bụng, đau lưng, bốc hỏa, ra khí hư (bạch đới hạ) cũng khỏi. Bà nào nuôi con thì tốt sữa, có chữa thì khỏe thai. Các cụ già đau lưng đau mình mỗi mệt, kém ăn kém ngủ hoặc có bệnh ho, bệnh thở dùng cũng khỏi cả. Trẻ con dùng thuốc này sạch cam sái, bỏ ti, tiêu thực. Nói tóm lại tất cả nam phụ lão ấu, nếu ai cần phải bồi bổ sức khỏe thì không còn có thứ thuốc bổ gì hay bằng thuốc Sâm Nhung Bách Bô Hồng Khê này. Thuốc thơm ngon dễ ăn; các ông dùng thứ bao sáp vàng, các bà dùng thứ bao sáp trắng. Mỗi ngày ăn 2 viên vào 2 bữa ăn sáng và tối, trẻ con mỗi lần ăn nửa viên nhai chiểu với chén nước chè. Mỗi hộp giá 1p.00

Thuốc Hồng - Khê số 47

Thuốc « Tráng Dương Kiên Tinh đại bổ thận Hồng-Khê » số 47 chế bằng Hoàng-hoa ngư-phiêu, Hải-câu-thận, Yến-quảng, Sâm Nhung với các vị thuốc vừa bổ vừa ngon. Giúp cho sự giao hợp được theo ý muốn. Giúp cho người dương sự yếu, « bất lực », liệt-dương » được mãn nguyện, dễ thụ thai. Làm cho người vô tình lãnh đạm trở nên người đa tình vui vẻ. Sau khi dùng thuốc này 6 hay là 12 tiếng đồng hồ, có hiệu quả hiển nhiên. Muốn chứng cho những lời nói trên đây, các ông các bà dùng thử một gói 0p.25, sẽ thấy phòng sự mạnh khỏe lâu bền gấp mấy lần khác và sau lại thấy tinh thần minh mẫn không một chút nhọc mệt. Thuốc này chuyên trị bổ thận, kiên tinh, sinh khí, chữa bệnh liệt dương, bệnh tinh mau xuất. Mỗi chai lớn giá 1p.00. Mỗi gói dùng được một ngày giá 0p.25.

Thuốc « Cai Hồng - Khê »

Không chọn lẫn chất thuốc phiện (nhà Đoàn đã phân chất), nên ai cai cũng có thể bỏ hẳn được mỗi ngày hút một đồng bạc thuốc phiện, chỉ cần hết hai hào thuốc cai là đủ không phải hút nữa vẫn đi làm việc như thường, thuốc viên 0p.50 một hộp, thuốc nước 1p.00 một chai. Nghiện nhẹ chỉ hết 1p.00, nghiện nặng hết 5p.00, 3p.00 là bỏ hẳn được, nếu sai nhời, xin trả lại tiền gấp đôi.

Thuốc phong tình Hồng - Khê

Giấy thép mà bọc ngang trời ! Thuốc Hồng-Khê chữa những người lẳng lơ ! Hai câu Sấm truyền này, ngày nay quả thấy ứng nghiệm, vì hễ nói đến Hồng-Khê thì ai cũng nghĩ đến thuốc lậu và thuốc giang-mai; ai bị lậu không cur mới hay kinh niên uống thuốc lậu Hồng-Khê số 30, mỗi hộp 0p.60 cũng khỏi rút nọc, ai bị bệnh giang-mai không cur về thời kỳ thứ mấy, mới hay đã nhập cốt rồi, uống thuốc giang-mai Hồng-khê số 14 cũng khỏi rút nọc một cách êm đềm không hại sinh dục (mỗi hộp giá 0p.60) nên khắp các nơi đâu đâu cũng biết tiếng :

Nhà thuốc HỒNG-KHÊ 88, Phố Chợ Hôm, Hanoi (Roule de Huế)

Xem mạch cho đũa, bốc thuốc chén, và có hơn 100 môn thuốc hoàn, tán, cao, gia truyền và kinh nghiệm, chế sẵn đóng hộp, đóng chai theo phương pháp Âu-Mỹ bán khắp cả nước Nam, bán sang cả Tây, Tàu, Ai-lao, Cao-mên, chữa đủ các bệnh nguy hiểm người lớn, trẻ con. Bệnh nào thuốc kỳ, có đơn chỉ rõ cách dùng và nói rõ bệnh căn, hết rất ít tiền mà bệnh mau khỏi. Các thứ thuốc của nhà thuốc Hồng-khê dự Hội-chợ Haiphong năm 1937 được quan Toàn-quyền và quan (Thống-sứ ban khen, các báo tây, nam tỏ lời khuyến khích, được thưởng « Bội tinh vàng » và được « Bằng cấp tài năng » tại Hội-chợ Huế. Ký dấu vào công nghệ, mỹ thuật tại Hội-chợ Hanoi 1938 được quan Thống-sứ ban khen và được thưởng « Bội tinh vàng », Có biên 2 cuốn sách thuốc : « Gia-đình Y-dược » và « Hoa-Nguyệt Cẩm-Nang ». Khắp các nơi đều có Đại-ly, mua thuốc Hồng-khê xin nhận ký dấu hiệu Phạt 12 tay.

MA DEUXIÈME TOURNÉE EN COCHINCHINE

Vừa rồi tôi lại vào Nam-kỳ là vì có nhiều thân chủ biên thư yêu cầu muốn hội kiến cùng tôi để nhờ tôi xét cục - địa, phong thủy và mồ mả liền cho, Bởi vậy tôi đi tới đâu cũng không dám báo cáo e chẳng đủ ngày giờ mà tiếp các quý ông, quý bà; thế mà cũng lắm người hâm mộ tài tôi, cố sức kiếm cho được để gửi chữ ký, nhưng tôi về tới nhà thì Tết rồi, không làm quy kỳ kịp, vậy cảm phiền mấy quý bà, quý ông hãy gắng chờ, lỗi dăm tháng giêng sẽ nhận đủ cả.

NẾU AI !!

Muốn biết số mạng và gia đạo thì lại gửi chữ ký lên tuổi và mandat 9 các hoặc 15 con có 6 xu về cho tôi.

Mtre KHANHSON
36 JAMBERT - HANOI

AVIS IMPORTANT — Khi tôi đi có 3 người thư ký theo làm việc thì nay có một người là M. Lưu nguyên Khoa xin thôi ở lại Saigon, vậy tôi xin báo cáo cùng bà con biết từ nay tôi không chịu trách nhiệm gì về việc của M. Khoa làm.

Tôi xin chân trọng cảm ơn ông bà Bá commis au service agricol đã có mỹ ý tiếp tôi trong một buổi khiêu vũ rất vui vẻ tại nhà ông. Mấy bạn đồng hương là Mtre Huệ avocat và Mrs Đầu, Đạm commis greffier à Baclieu đã thết tôi một bữa cơm để tỏ tình quyến luyến anh em gặp nhau nơi khách địa; ông bà Thomas Đạt chủ nhà máy say gạo ở Camau đã hết lòng đón rước tôi, và mấy quý ông, quý bà ở Bentre và Travin... tôi rất mong [được tái ngộ.

Vị cứu tinh của các bệnh như
HOA LIỄU và **PHONG TÌNH**

là

SUU ĐỘC BẢ ƯNG HOÀN SỐ I

Chuyên trị tận gốc tuyệt nọc các chứng bệnh phong tình như : Lậu, Tim la, Dương mai Hạch xoài, Cột khí, Sang độc v.v... chẳng luận là lâu, mau, đau cho độc nhập cốt đi nữa thuốc SUU ĐỘC BẢ ƯNG HOÀN cũng tòng lõi gốc độc ra dứt tuyệt, khỏi căn trừ cẳng không hại sanh dục, không hành bệnh nhưn.

Mỗi hộp uống 4 lần, giá 1\$50

Nhà thuốc **ONG - TIEN**
11, Rue de la Soie, Hanoi